

„Pro EGO `2014-2020”

***Program interwencji samorządów terytorialnych
w celu zmiany społeczno-gospodarczej i integracji
obszaru funkcjonalnego Subregionu EGO położonego we
wschodniej części województwa warmińsko-
mazurskiego***

Aktualizacja „Pro EGO” w roku 2015 powstała przy współpracy wszystkich Członków Stowarzyszenia EGO Kraina Bociana - samorządów szczebla powiatowego i gminnego z obszaru funkcjonalnego Subregionu EGO w procesie uspołecznionym.

Aktualizacja powstała na bazie programu opracowanego w roku 2010 przez zespół autorski pod kierunkiem prof. Wojciecha Dziemianowicza i Wojciecha Samulowskiego w wyniku bardzo dużego zaangażowania władz i przedstawicieli administracji lokalnej, a także licznych osób reprezentujących organizacje pozarządowe, instytucje otoczenia biznesu i samych przedsiębiorców.

Pragniemy podziękować wszystkim osobom, które pomogły w przygotowaniu aktualizacji Programu. Jesteśmy przekonani, że „Pro EGO `2014-2020” będzie istotnym instrumentem wspierania rozwoju społeczno-gospodarczego całego obszaru funkcjonalnego Subregionu EGO.

Członkowie Stowarzyszenia EGO Kraina Bociana i ich przedstawiciele:

1. Miasto Ełk:	Tomasz Andrukiewicz, Prezydent Ełku
2. Powiat Ełcki:	Marek Chojnowski, Starosta Ełcki
3. Gmina Ełk:	Tomasz Osewski, Wójt
4. Gmina Kalinowo:	Andrzej Bezdziecki, Wójt
5. Gmina Prostki:	Mirosław Orłowski, Wójt
6. Gmina Stare Juchy:	Ewa Jurkowska-Kawałko, Wójt
7. Powiat Gołdapski:	Andrzej Ciołek, Starosta Gołdapski
8. Miasto i Gmina Gołdap:	Tomasz Luto, Burmistrz
9. Gmina Banie Mazurskie:	Łukasz Kuliś, Wójt
10. Gmina Dubeninki:	Ryszard Zieliński, Wójt
11. Powiat Olecki:	Kazimierz Iwanowski, Wicestarosta Olecki
12. Miasto i Gmina Olecko:	Henryk Trznadel, Zastępca Burmistrza
13. Gmina Kowale Oleckie:	Krzysztof Locman, Wójt
14. Gmina Świętajno:	Andrzej Kisiel, Wójt
15. Gmina Wieliczki:	Jarosław Kuczyński, Wójt

Redakcja: Urząd Miasta Ełku, Wydział Strategii i Rozwoju

Spis treści

1. OBSZAR REALIZACJI	5
2. NAWIĄZANIE DO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO	6
3. SYNTEZA DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ OBSZARU FUNKCJONALNEGO EGO.....	8
3.1. OCENA KONKURENCYJNOŚCI W ZAKRESIE ATRAKCYJNOŚCI ZAMIESZKANIA	8
3.1.1. <i>Relatywnie stabilna liczba ludności</i>	8
3.1.2. <i>Miejsca pracy</i>	9
3.1.3. <i>Dostępność komunikacyjna i infrastruktura techniczna</i>	10
3.1.4. <i>Możliwości kształcenia i jakość zasobów ludzkich</i>	13
3.1.5. <i>Współpraca międzynarodowa</i>	14
3.2. KONKURENCJA O INWESTORÓW.....	15
3.2.1. <i>Firmy</i>	15
3.2.2. <i>Kapitał zagraniczny</i>	18
3.2.3. <i>Innowacyjność</i>	18
3.2.4. <i>Oferta lokalnej gospodarki</i>	20
3.2.5. <i>Koszty działalności i dostęp do kapitału</i>	21
3.2.6. <i>Kwalifikacje siły roboczej</i>	23
3.2.7. <i>Dostępność komunikacyjna i infrastruktura</i>	23
3.2.8. <i>Instytucje otoczenia biznesu</i>	24
3.3. KONKURENCJA O TURYSTÓW	27
3.3.1. <i>Konkurencja w atrakcyjnym regionie.....</i>	27
3.3.2. <i>Oferta turystyczna</i>	30
3.3.3. <i>Infrastruktura turystyczna</i>	31
3.3.4. <i>Promocja.....</i>	32
3.4. KONKURENCJA O FUNDUSZE PUBLICZNE	32
4. ANALIZA SWOT	36
5. WIZJA EGO PO REALIZACJI PROGRAMU	39
6. CEL PROGRAMU	42
7. KIERUNKI DZIAŁAŃ	44
Działanie 1. <i>Tworzenie i rozwój produktów turystycznych.....</i>	46
Działanie 2. <i>Wspieranie rozwoju powiązań klastrowych</i>	55
Działanie 3. <i>Wsparcie i Fundusze dla biznesu</i>	58
Działanie 4. <i>Wspieranie szkolnictwa i edukacji</i>	62
Działanie 5. <i>Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców</i>	64
Działanie 6. <i>Zwiększanie dostępności komunikacyjnej.....</i>	66
Działanie 7. <i>Integracja i promocja EGO.....</i>	70
Działanie 8. <i>Współpraca zewnętrzna</i>	71
Działanie 9. <i>Zwiększanie jakości i sprawności administracji</i>	73
8. TABELA FINANSOWA	75

9. ZINTEGROWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA TERYTORIALNE EGO	79
10. WDRAŻANIE PRO EGO.....	109
11. MONITORING, AKTUALIZACJA I EWALUACJA.....	110
12. KONSULTACJE SPOŁECZNE.....	113
13. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO	118

1. OBSZAR REALIZACJI

Obszar EGO położony jest we wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego i zajmuje powierzchnię 2 759 km². W skład obszaru wchodzi 12 gmin z trzech sąsiadujących ze sobą powiatów:

- Powiat ełcki
 - Miasto Ełk,
 - Gmina Ełk,
 - Gmina Prostki,
 - Gmina Kalinowo,
 - Gmina Stare Juchy,
- Powiat olecki
 - Olecko (gmina miejsko-wiejska),
 - Gmina Świętajno,
 - Gmina Wieliczki,
 - Gmina Kowale Oleckie,
- Powiat gołdapski,
 - Gołdap (gmina miejsko-wiejska),
 - Gmina Banie Mazurskie,
 - Gmina Dubeninki.

Rysunek 1 Obszar EGO.

2. NAWIĄZANIE DO STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025 powstała w wyniku aktualizacji dokumentu z 2005 r. Wizja władz samorządowych i mieszkańców sięgająca 2025 r. zawiera się w haśle:

Warmia i Mazury regionem, w którym warto żyć....

- ... niezależnie od wieku,
- ... niezależnie od wykształcenia,
- ... niezależnie od stanu posiadania,
- ... niezależnie od pochodzenia,
- ... niezależnie od miejsca zamieszkania,
- ... niezależnie od płci.

W dokumencie wyróżniono **3 priorytety strategiczne**, na których będzie się koncentrowała polityka rozwoju (przy poszanowaniu wartości środowiska przyrodniczego Warmii i Mazur):

1. Konkurencyjna gospodarka,
2. Otwarte społeczeństwo,
3. Nowoczesne sieci.

Cel główny strategii wojewódzkiej to:

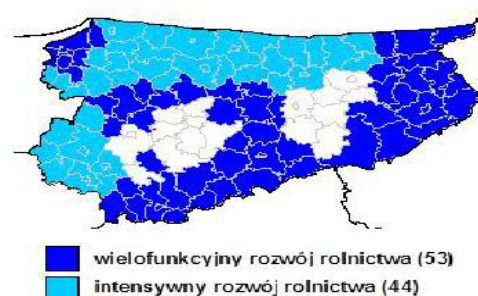
Spójność ekonomiczna, społeczna i przestrzenna Warmii i Mazur z regionami Europy

W kontekście EGO zapisy Strategii przewidują specjalne miejsce dla Ełku. Ełk, jako ośrodek subregionalny stanowiący centrum wschodniej części regionu, ma go integrować w ramach inicjatywy EGO. Ponadto obszar EGO (jako całość) został objęty następującymi Obszarami Strategicznej Interwencji (OSI):

- **OSI – NOWOCZESNA WIEŚ**

Uzasadnienie interwencji: wzrost konkurencyjności obszarów oferujących najlepsze warunki dla produkcji żywności wysokiej jakości oraz wzrostu produktywności produkcji rolnej.

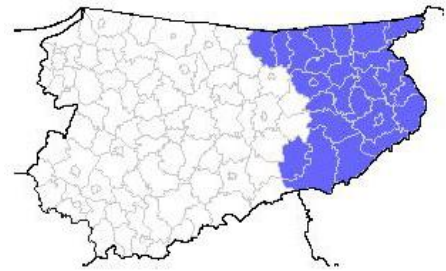
Oczekiwane efekty interwencji: wzrost specjalizacji w zakresie produkcji żywności wysokiej jakości bazującej na regionalnych zasobach przyrodniczych, wspierającej poziom dochodów mieszkańców regionu; wzrost współpracy biznesowej, a także aktywności promocyjnej i targowej; wzrost przedsiębiorczości.

- **OSI – OBSZARY O EKSTREMALNIE NISKIEJ DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ**

Uzasadnienie interwencji: słabe połączenia komunikacyjne Olsztyna ze wschodnią częścią regionu ograniczające możliwości nawiązywania relacji społeczno-gospodarczych.

Oczekiwane efekty interwencji: poprawa dostępności komunikacyjnej; wzrost współpracy; wzrost przedsiębiorczości; wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i turystycznej.

3. SYNTEZA DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNO-GOSPODARCZEJ OBSZARU FUNKcjONALNEGO EGO

3.1. OCENA KONKURENCYJNOŚCI W ZAKRESIE ATRAKCYJNOŚCI ZAMIESZKANIA

Atrakcyjność zamieszkania w sposób syntetyczny przejawia się określoną liczbą ludności, która zamieszkuje dany obszar, a także odbywającymi się migracjami. Gdy ludzi na danym obszarze jest zbyt wiele, zaczynają szukać bardziej przyjaznych miejsc zamieszkania, szukają wyższej jakości życia. Gdy miejscowości są zbyt małe, są opuszczane w poszukiwaniu miejsca kształcenia, pracy. Jest wiele czynników, którymi kierujemy się wybierając miejsce, w którym chcemy żyć. Listę taką na pewno tworzą: atrakcyjna praca, możliwości rozwojowe zarówno konkretnej osoby jak i jej rodziny, opieka zdrowotna, możliwości wypoczynku, środowisko przyrodnicze i inne. Poniżej prezentowane są zagadnienia szczególnie istotne z punktu widzenia możliwości rozwojowych obszaru EGO.

3.1.1. RELATYWNIE STABILNA LICZBA LUDNOŚCI

Powiaty obszaru EGO (za wyjątkiem powiatu ełckiego) należą do **najmniej licznych w Polsce** pod względem liczby mieszkańców (powiat ełcki – 146 miejsce, powiat olecki – 371 miejsce, powiat gołdapski – 376 miejsce wśród wszystkich 380 powiatów w Polsce). Analizując sytuację ludnościową od 2003 r. powiaty podregionu ełckiego charakteryzuje **dodatni przyrost ludności**. Szczególnie powiat ełcki (największy pod względem liczby ludności spośród powiatów podregionu ełckiego) cechuje pozytywna dynamika zmian liczby ludności w latach 2003-2013 (wzrost liczby ludności o ponad 5 tys.). W perspektywie do 2030 r., wg prognoz GUS, nastąpi jednak spadek liczby mieszkańców EGO (wzrost w powiecie ełckim i spadek powiatach oleckim i gołdapskim).

Wśród gmin obszaru EGO jednostką o największej liczbie ludności jest miasto Ełk (tabela 1). Ełk wypada bardzo pozytywnie na polu konkurencji o mieszkańców. Miasto charakteryzuje dodatnie saldo migracji oraz pozytywna dynamika zmian liczby ludności w ostatniej dekadzie. Pozostałe gminy obszaru EGO (za wyjątkiem gminy wiejskiej Ełk) odznaczają się niewielkim przyrostem lub spadkiem liczby mieszkańców. Szczególnie niepokojący jest ubytek ludności w trzech niewielkich ludnościowo gminach wiejskich obszaru EGO: Banie Mazurskie, Dubeninki i Kowale Oleckie.

Warto jednak zwrócić uwagę, że rola obszaru EGO w podregionie ełckim w odniesieniu do potencjału ludnościowego wolno, ale systematycznie rośnie (51,23% w 2003 r., 52,18% w 2013 r.).

Tabela 1 Charakterystyka ludnościowa gmin obszaru EGO.

	Liczba ludności faktycznie zamieszkałej na koniec roku (2013)	Saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (2013)	Dynamika zmian liczby ludności (2003 = 100)
Miasto Ełk	59790	0,8	107,73
Gmina Ełk	11147	7,0	111,53
Gmina Kalinowo	7064	0,6	100,17
Gmina Prostki	7519	-5,3	99,84
Gmina Stare Juchy	3957	-3,8	98,24
Gmina Kowale Oleckie	5286	-7,3	95,90

	Liczba ludności faktycznie zamieszkałej na koniec roku (2013)	Saldo migracji w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (2013)	Dynamika zmian liczby ludności (2003 = 100)
Gmina Olecko	22196	-3,9	104,42
Gmina Świętajno	4023	2,3	99,68
Gmina Wieliczki	3382	-4,7	97,77
Gmina Banie Mazurskie	3926	-5,6	96,25
Gmina Dubeninki	3096	-5,1	94,88
Gmina Gołdap	20438	-3,6	102,98

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.1.2. MIEJSCA PRACY

Praca, jej stabilność, zarobki oraz możliwości rozwojowe są jednym z częściej wskazywanych elementów jakości życia. Problem tworzenia miejsc pracy jest jedną z kluczowych barier rozwoju społeczno-gospodarczego EGO. Wiąże się to z takimi zagadnieniami jak wysoki poziom bezrobocia, brak perspektyw na nowe miejsca pracy, niskie kwalifikacje zasobów ludzkich w regionie, odpływ młodych i zdolnych ludzi z regionu.

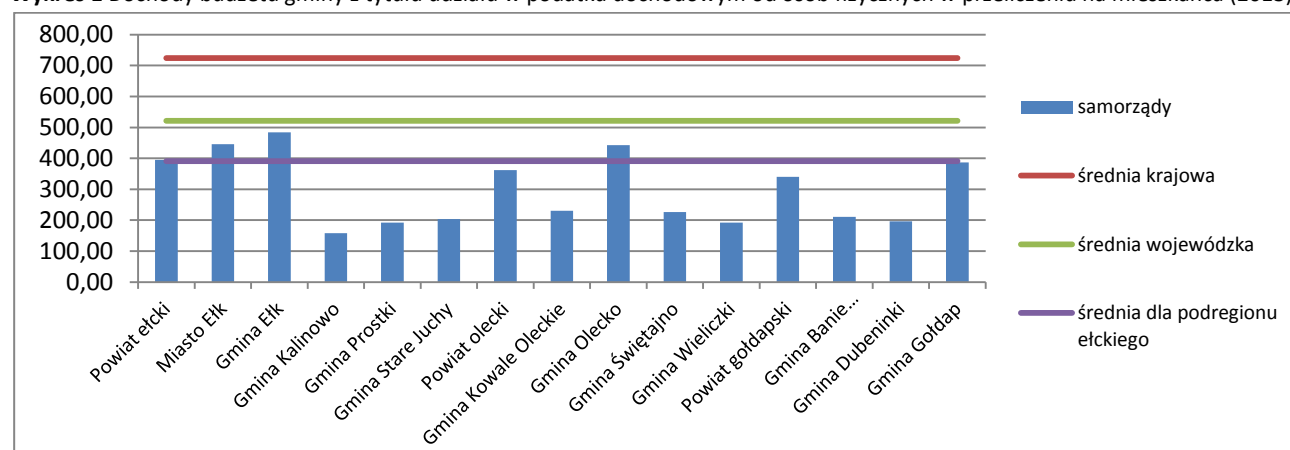
W 2013 r. stopa bezrobocia w powiatach obszaru EGO przedstawiała się następująco (przy wartości dla kraju na poziomie 13,4% i województwa 21,6%):

- powiat ełcki – 26%,
- powiat olecki – 23,2%,
- powiat gołdapski – 24,6%.

Liczba miejsc pracy oraz aktywność w zakładaniu własnych przedsiębiorstw plasują cały obszar EGO poniżej średniej dla podregionów, ale zjawisko to jest zróżnicowane przestrzennie. Powiat olecki i gołdapski wykazują większe nasycenie wskazanych zjawisk, niż powiat ełcki.

Mieszkańcy obszaru EGO nie należą do grona osób dobrze zarabiających. Znajduje to odzwierciedlenie w dochodach budżetów gmin z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych (PIT) przypadających na jednego mieszkańca. Zamożność mieszkańców obszaru EGO plasuje się poniżej poziomu średniej zamożności w Polsce i województwie warmińsko-mazurskim, lecz w przypadku niektórych gmin powyżej średniej dla podregionu ełckiego.

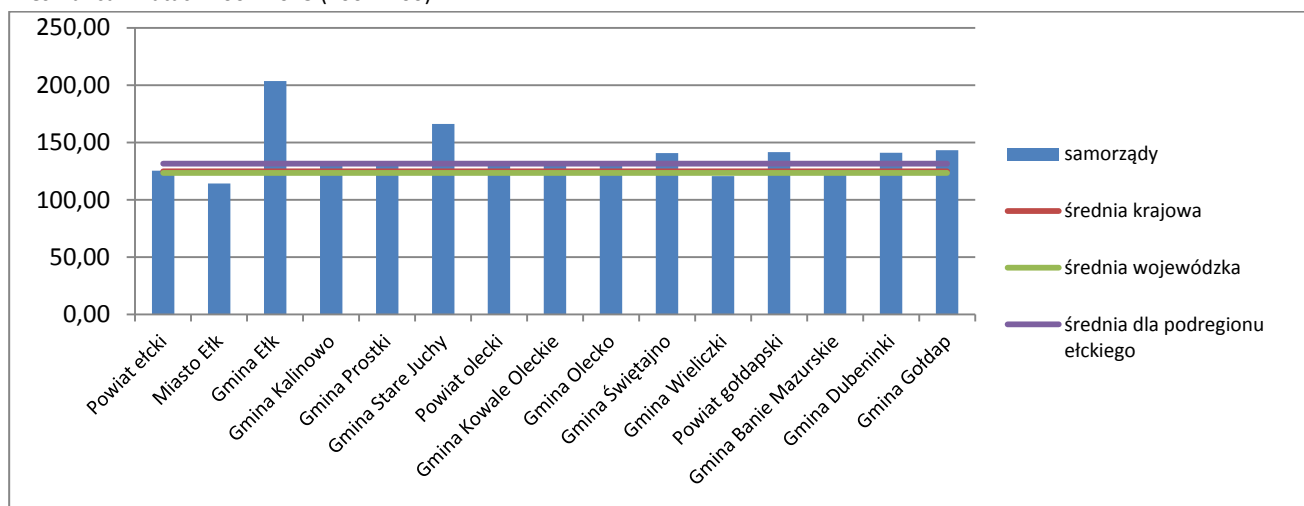
Wykres 1 Dochody budżetu gminy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych w przeliczeniu na mieszkańca (2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Najwyższa dynamika dochodów z tytułu udziału w PIT charakteryzuje gminy wiejskie Elk i Stare Juchy (dochody z tytułu udziału w PIT stanowiły w 2013 odpowiednio 203% i 166% dochodów z 2007 roku). Większość samorządów osiągnęła wzrost w okolicach średniej krajowej, wojewódzkiej i dla podregionu.

Wykres 2 Zmiana dochodów budżetów gminy z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych w przeliczeniu na mieszkańca w latach 2007-2013 (2007=100).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.1.3. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA

Stan sieci drogowej na terenie EGO należy określić jako mocno zróżnicowany i uzależniony od możliwości budżetowych poszczególnych gmin. Niemal wszystkie jednostki administracji włączają do swoich sukcesów rozwój infrastruktury drogowej, które jednak określane są mianem „*kropli w morzu potrzeb*”. Problemy komunikacyjne z zewnętrznym otoczeniem oraz niska wewnętrzna spójność komunikacyjna to główne bariery rozwoju społeczno-gospodarczego (wpływające na takie zjawiska jak atrakcyjność inwestycyjna czy turystyczna EGO) oraz czynniki powodujące trudności w życiu codziennym.

Dlatego też dominujące znaczenie wśród przyszłych celów rozwojowych samorządów ma **rozwój infrastruktury transportowej**. Wśród najważniejszych przedsięwzięć w tym zakresie można wymienić np. budowę i modernizację dróg kołowych wewnątrz obszaru EGO (głównie drogi krajowej nr 16 wiążącej EGO ze stolicą województwa i drogi krajowej nr 65 stanowiącej „kręgosłup” obszaru EGO), poprawę dostępności komunikacyjnej z zewnątrz – Via Baltica i Rail Baltica, utworzenie lotniska dla samolotów biznesowych i małych samolotów turystycznych w okolicach Elku, utworzenie terminala multimodalnego sieci TEN-T w Elku, poprawę jakości i konkurencyjności transportu publicznego.

Podregion elcki należy do **najslabiej skomunikowanych podregionów w Unii Europejskiej**. Przy bardzo słabej dostępności komunikacyjnej nie tylko z różnych obszarów Polski, ale również z i do Olsztyna (stolicy województwa) w naturalnych więzach społeczno-gospodarczych duże znaczenie odgrywa fizyczna odległość między miastami i gminami. Dlatego daje się zauważyć na obszarze EGO ciążenie do Białegostoku¹. Przedstawiciele samorządów w zdecydowanej większości mówią wprost, że ich **powiązania**

¹ W latach 1946-1975 obszar ten należał do województwa białostockiego. W wyniku reformy terytorialnej z 1999 roku obszar EGO, który w latach 1976-1998 leżał w środkowej części województwa suwalskiego znalazł się na wschodnich obrzeżach województwa warmińsko-mazurskiego. Tym samym obszar ten został odcięty administracyjnie od swoich dotychczasowych naturalnych ośrodków: Suwałk i Białegostoku.

z Białymstokiem są znacznie silniejsze niż z Olsztynem, choć dodają, że pozycja Białegostoku słabnie albo na rzecz Olsztyna albo obserwuje się dążenie do równowagi w oddziaływaniu tych miast.

Rysunek 2 Obszary o ekstremalnie niskiej dostępności komunikacyjnej na tle województwa warmińsko-mazurskiego.

Źródło: Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025.

Kluczowym elementem w ocenie powiązań funkcjonalnych jest odległość do głównych ośrodków miejskich. Dla wszystkich trzech miast powiatowych w regionie EGO bliższy drogowo jest Białystok i o ile w przypadku Gołdapi różnica ta jest nieznaczna, to w przypadku Ełku wynosi już około 50 kilometrów. Należy przy tym nadmienić, że droga łącząca region z Białymstokiem jest w znacznie lepszym stanie i cieszy się lepszą opinią wśród kierowców niż drogi w kierunku Olsztyna. Podobna sytuacja ma miejsce w przypadku połączeń kolejowych. Bezpośrednie połączenie z oboma miastami wojewódzkimi posiada tylko Ełk. Pociąg osobowy do Olsztyna jedzie ok. 2,5 godziny, pociąg do Białegostoku o ponad godzinę krócej.

Tabela 2 Odległość drogowa miast powiatowych EGO do najbliższych miast wojewódzkich oraz szacunkowy czas przejazdu.

	Olsztyn		Białystok	
	Odległość (km)	Czas przejazdu (h)	Odległość (km)	Czas przejazdu (h)
Ełk	168	2:35	106	1:36
Gołdap	180	2:44	170	2:24
Olecko	163	2:30	135	1:57

Źródło: opracowanie własne na podstawie www.targeo.pl (stan na 30.12.2013).

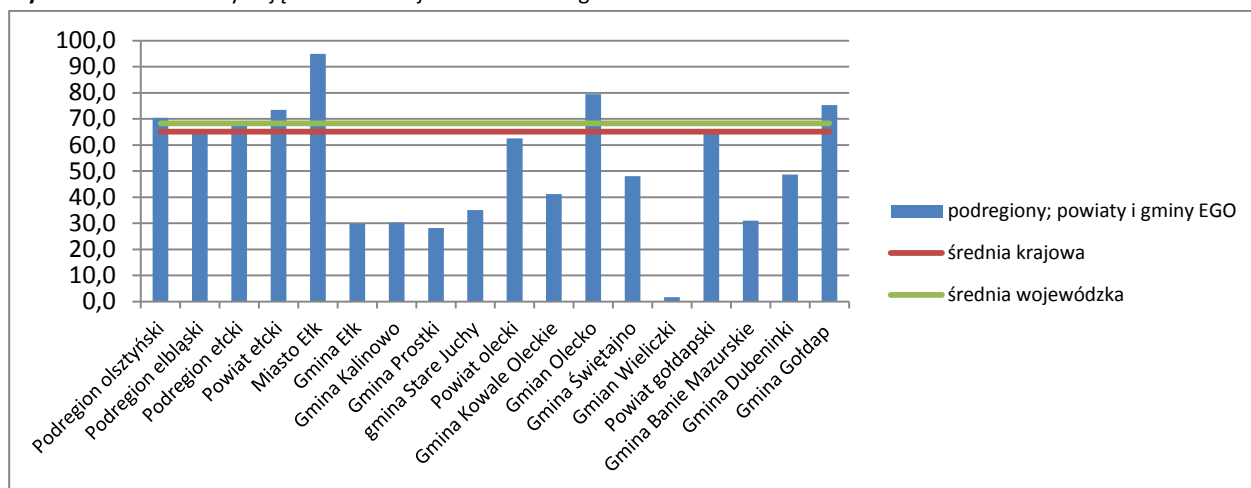
Nie ulega wątpliwości, że dostępność komunikacyjna EGO zmieni się po powstaniu na terenie regionu tras **Via Baltica i Rail Baltica**, będących połączeniem Polski z krajami bałtyckimi oraz po modernizacji **drogi krajowej nr 16**, stanowiącej „szkielet” województwa warmińsko-mazurskiego. Inwestycje powinny stanowić wyzwanie dla polityki rozwoju województwa warmińsko-mazurskiego, by możliwie ułatwić kontakt mieszkańców EGO z ośrodkiem administracyjnym. Bardzo dobre połączenia komunikacyjne Olsztyna z EGO będą oddziaływały pozytywnie na elastyczność rynku pracy, możliwości rozwojowe przedsiębiorstw oraz wzrost potencjału społeczno-gospodarczego całego województwa.

INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Na przestrzeni ostatnich lat odsetek ludności korzystającej z sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na obszarze EGO nieznacznie wzrósł. **Nadal jednak istnieje znaczna dysproporcja w dostępie do sieci między miastem a obszarami wiejskimi, zwłaszcza do sieci kanalizacyjnej.** Barierą rozwoju sieci kanalizacyjnej jest brak środków na inwestycje oraz rozproszenie zrzutów ścieków jak również koszt późniejszego utrzymania sieci. Procentowo największy dostęp do kanalizacji posiadają gospodarstwa domowe w Mieście Ełk.

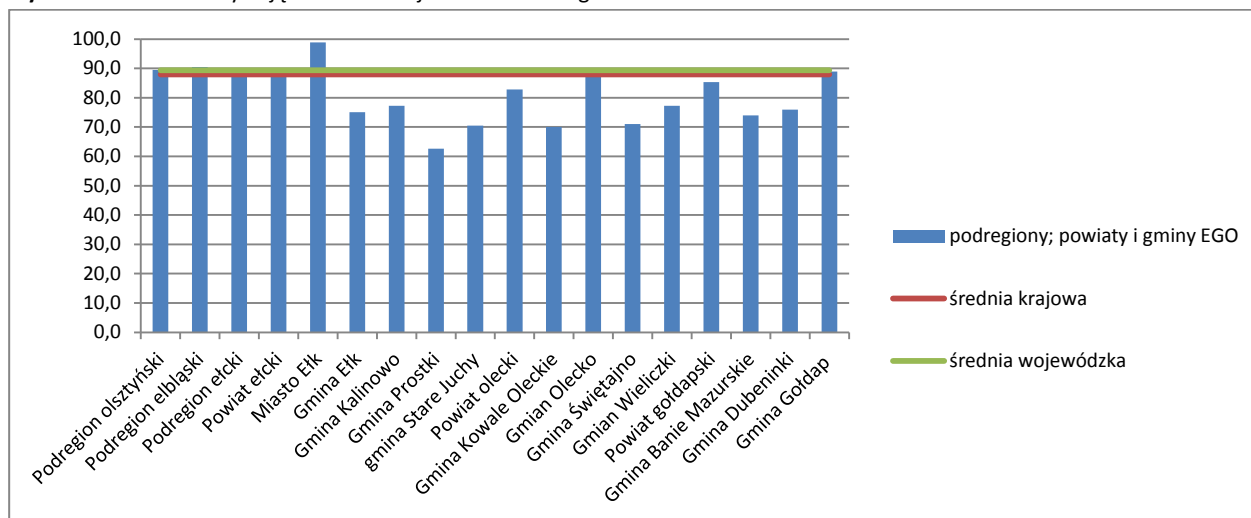
Długość sieci wodociągowej w porównaniu z 2007 r. wzrosła w obszarze EGO o prawie 282 km i wynosiła w 2013 r. 1 704 km (50% długości sieci w podregionie ełckim). Rozwój sieci wodociągowej w EGO miał większą dynamikę niż analogiczne wartości dla kraju, województwa i podregionu ełckiego. Z kolei długość sieci kanalizacyjnej zwiększyła się o 151 km przy średniej dynamice poniżej odpowiednich wartości dla kraju, województwa i podregionu. Długość sieci kanalizacyjnej wynosiła w 2013 r. 550 km i stanowiła jedynie 36% długości sieci w podregionie ełckim.

Wykres 3 Ludność korzystająca z kanalizacji w % ludności ogółem w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 4 Ludność korzystająca z kanalizacji w % ludności ogółem w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Z oczyszczalni ścieków w 2013 r. korzystało średnio $\frac{3}{4}$ mieszkańców EGO, przy czym występują duże dysproporcje pomiędzy miastami i terenami wiejskimi (98,6% do 46,5%). Wewnątrz obszaru również występują różnice. Powiaty ełcki i gołdapski mogą pochwalić się wynikami na poziomie 79% i 77% (powyżej średniej krajowej – 70% i wojewódzkiej – 75%), natomiast w powiecie oleckim wskaźnik ten wyniósł 69%.

Gospodarka odpadami w EGO jest uregulowana i prowadzona właściwie przez Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami „Eko-MAZURY” Sp. z o.o., powołane przez Związek Międzygminny „Gospodarka Komunalna” z siedzibą w Ełku. Związek przejął wykonywanie zadań gospodarki odpadami od wszystkich gmin wchodzących w jego skład, a także jednostek organizacyjnych i przedsiębiorstw wielobranżowych

funkcjonujących na jego obszarze. Stworzenie **nowoczesnego systemu gospodarki odpadami** było możliwe dzięki realizacji projektu współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej, w ramach którego powstał m.in. Zakład Unieszkodliwiania Odpadów w Siedliskach k/Elku wraz z kwaterą balastową i 3 stacjami przeładunkowymi. Od grudnia 2011 r. spółka unieszkodliwia, na bazie wybudowanego zakładu, odpady komunalne w sposób całkowicie bezpieczny dla środowiska naturalnego.

Zakład Unieszkodliwiania Odpadów Komunalnych, zgodnie z *Planem Gospodarki Odpadami dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2011-2016*, odgrywa strategiczną rolę w gospodarce odpadami komunalnymi w województwie posiadając status Regionalnej Instalacji Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) dla gmin należących do Związku.

Rysunek 3 System gospodarki odpadami w EGO.

Źródło: www.eko-mazury.elk.pl

3.1.4. MOŻLIWOŚCI KSZTAŁCENIA I JAKOŚĆ ZASOBÓW LUDZKICH

Istotne miejsce wśród sukcesów samorządów zajmują działania związane z **rozwojem infrastruktury oświatowej i przedszkolnej**. Do zadań realizowanych w zakresie rozwoju infrastruktury oświatowej i przedszkolnej zaliczają się remonty oraz modernizacje szkół i przedszkoli oraz inwestycje w wyposażenie placówek w pomoce naukowe służące optymalizacji kształcenia (np. tablice interaktywne).

Warto zauważyć, że o ile wśród sukcesów gmin wymienianych w zakresie oświaty koncentrowano się na budowie lub modernizacji infrastruktury placówek oświatowych lub ich wyposażeniu, o tyle wśród planów rozwojowych pojawiają się także działania związane z **podnoszeniem jakości kształcenia, rozszerzaniem oferty edukacji zawodowej oraz poprawą wizerunku szkół z obszaru EGO**. Generalnie, wszystkie gminy podejmują intensywne działania na rzecz wysokiego standardu nauczania dzieci i młodzieży. Widoczne jest to również w lokalnych dokumentach strategicznych, w których podkreśla się znaczenie **jakości zasobów ludzkich** w rozwijaniu konkurencyjnej, nowoczesnej gospodarki rynkowej. Ważnym aspektem wymienianym

w Strategiach Rozwoju i Planach Rozwoju Lokalnego niektórych gmin jest również **stworzenie sprawnego systemu dowozu uczniów**. Starostwa powiatowe kładą szczególny nacisk na stworzenie bogatej, atrakcyjnej oferty kształcenia zawodowego, co ma mieć odzwierciedlenie w dostosowaniu kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy. W Ełku prowadzone są działania zmierzające do rozwoju Parku Naukowo – Technologicznego w nadziei na korzyści gospodarcze wynikające ze współpracy środowisk naukowych i biznesowych.

Jakość zasobów ludzkich staje się jednym z najważniejszych czynników rozwoju przedsiębiorczości. Dlatego też problem ten jest z taką siłą podejmowany zarówno przez przedsiębiorców, jak i instytucje otoczenia biznesu, a także organizacje pozarządowe, które podkreślają słabości obszaru w tym zakresie:

- **przedsiębiorcy** – nie dostrzegają problemu jakości pracowników o wysokich kwalifikacjach, ale nie ze względu na jakość tych pracowników, lecz słabe zainteresowanie tym rodzajem siły roboczej ze strony przedsiębiorców (to z kolei jest pochodną branży). Znaczącym problemem jest jednak **jakość pracowników słabo wykwalifikowanych** – koszty i podaż są relatywnie dobrze oceniane, za to wiele opinii negatywnych pojawia się przy ocenie **mentalności i samych kwalifikacji**;
- **instytucje otoczenia biznesu** – słabe wykształcenie i nieadekwatne kwalifikacje ludności, a także niska aktywność społeczna mieszkańców i dezintegracja społeczna to główne (zaraz po dostępności komunikacyjnej) przeszkody w rozwoju społeczno-gospodarczym obszaru EGO. Poza ogólnym „słabym wykształceniem społeczeństwa” – IOB dostrzegają niedobór kadr z kwalifikacjami technicznymi, odpowiadającymi wymaganiom rynku, a także niedostateczne rozpoznanie potrzeb kadrowych regionalnego biznesu. W konsekwencji wymienionych problemów następuje odpływ młodych ludzi z obszaru EGO;
- **organizacje pozarządowe** – zwracają również uwagę na inne problemy związane z jakością kapitału ludzkiego. Podejmowane są przez nie zagadnienia: **małej aktywności społeczności lokalnych, niskiej świadomości społecznej** (bez niej niemożliwe jest długotrwałe zaangażowanie w sprawy lokalne czy współpraca z władzami), **marazmu** (szczególnie na wsi - wiąże się również z brakiem wiary w możliwość poprawy sytuacji, zniechęceniem, brakiem motywacji, występuje „mentalność popegeerowska”), **dużego udziału ludności napływowej** (skutkuje dezintegracją społeczności oraz brakiem wspólnej tożsamości), **braku liderów** (a także trudności we współpracy).

Problemy społeczne obecne są w dokumentach strategicznych na poziomie lokalnym i przejawiają się wysokim bezrobociem i biernością oraz bezradnością mieszkańców, które prowadzą do ich ubóstwa, a także patologii (alkoholizm i inne uzależnienia, przemoc w rodzinie, przemoc i agresja w szkołach, brak opieki nad dziećmi oraz przestępczość nieletnich). Zjawiska te występują często w rodzinach wielodzietnych, a aby ich uniknąć młodzież często decyduje się na emigrację w inne części kraju, głównie do miast. Liczne gminy upatrują w aktywizacji społecznej czynnika warunkującego sukces realizacji większości celów strategicznych, a tym samym – rozwiązania problemów społecznych. Wiele uwagi koncentruje się na działaniach aktywizujących ludność lokalną.

3.1.5. WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

Formy prowadzonej współpracy są mało zróżnicowane w poszczególnych jednostkach samorządowych. Zdecydowanie przeważają **projekty miękkie**, które dotyczą głównie dziedzin kultury, sportu, nawiązywania kontaktów międzyludzkich oraz przekazywania doświadczeń. Jako przykłady można wskazać:

- wymianę młodzieży, grup zawodowych, pracowników samorządowych,

- szkolenia przedsiębiorców,
- „podglądanie” rozwiązań dotyczących zagospodarowania przestrzeni publicznej,
- „podglądanie” rozwiązań dotyczących nowoczesnych technologii.

Są to projekty społeczne, które mogą wpływać na kształtowanie kapitału ludzkiego, sprzyjać zdobywaniu informacji, rozwijaniu umiejętności, czy poszerzaniu wiedzy.

W ostatnich latach realizowane były także, np. w Elku, Gołdapi i Olecku, przedsięwzięcia inwestycyjne. Należały do nich:

- budowa amfiteatru,
- budowa parku linowego,
- budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej,
- zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i oświetlenia ulicznego,
- oczyszczenie jeziora Gołdap,
- budowa placów miejskich, skwerów, parków edukacyjnych i sportowo-rekreacyjnych.

Szczególnie dobrze rozwija się współpraca transgraniczna z Obwodem Kaliningradzkim i Litwą. Samorządy nawiązały silną współpracę i realizowały wiele projektów dzięki finansowemu wsparciu z UE z programów Litwa-Polska oraz Litwa-Polska-Rosja.

W zakresie współpracy międzynarodowej słabo wykorzystywane są kontakty z urzędem marszałkowskim. W latach 2006-2012 gminy EGO sporadycznie uczestniczyły we wspólnych inicjatywach. Jednocześnie, za każdym razem były tylko ich uczestnikami, a nie współorganizatorem. Najczęściej samorządy uczestniczyły w spotkaniach z przedstawicielami partnerskich regionów województwa. Tylko pojedyncze gminy uczestniczyły w zagranicznych wyjazdach, jak wizyty studyjne, misje gospodarcze lokalnych przedsiębiorców, imprezy promocyjne województwa, konferencje zagraniczne dotyczące rozwoju regionalnego i lokalnego, czy też brały udział w działalności biura regionalnego w Brukseli.

Samorządy EGO pragną zintensyfikować współpracę z Okręgiem Kaliningradzkim i Litwą. Koniecznym warunkiem takiej współpracy jest usprawnienie połączeń komunikacyjnych. W tym kontekście szczególne znaczenie ma realizacja inwestycji Via Baltica i Rail Baltica oraz modernizacja drogi krajowej nr 65.

3.2. KONKURENCJA O INWESTORÓW

Konkurencja o inwestorów (zarówno krajowych jak i zagranicznych, nie tylko o firmy duże ale także o małą i średnią przedsiębiorczość) ma niebagatelny wpływ na podstawowe filary rozwoju lokalnego, w szczególności na zatrudnienie i weryfikację zalet lokalizacyjnych.

3.2.1. Firmy

Podregion elcki nie należy do obszarów o silnie rozwiniętej przedsiębiorczości. Nieznacznie, ale przegrywa on w konkurencji o firmy zatrudniające powyżej 9 pracowników z przeciętnym podregionem w kraju oraz z pozostałymi podregionami województwa warmińsko-mazurskiego. Wskaźnik działalności firm jednoosobowych w podregionie elckim jest co prawda niższy od średniej dla kraju, ale kształtuje się lepiej

od podregionów elbląskiego, suwalskiego i łomżyńskiego. Dynamika zmian jest na podobnym poziomie do wszystkich analizowanych podregionów, lecz niższa od średniej krajowej.

Tabela 3 Zarejestrowane podmioty gospodarcze w podregionie ełckim i podregionach podobnych.

	Zarejestrowane firmy zatrudniające powyżej 9 pracowników w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (2013)	Dynamika zmian liczby zarejestrowanych firm zatrudniających powyżej 9 pracowników (odniesienie - 2007)	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 mieszkańców (2013)	Dynamika zmian liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (odniesienie - 2007)
Podregion ełcki	4,16	87,12%	5,78	98,36%
Średnia krajowa dla podregionów	4,81	97,96%	7,69	106,24%
Podregion elbląski	4,43	88,80%	5,61	106,00%
Podregion olsztyński	4,75	88,51%	6,57	106,49%
Podregion suwalski	2,81	99,87%	5,46	97,07%
Podregion łomżyński	3,14	90,95%	5,51	99,83%
EGO	4,06	91,91%	5,71	98,44%
EGO jako % podregionu	53,02%		51,52%	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

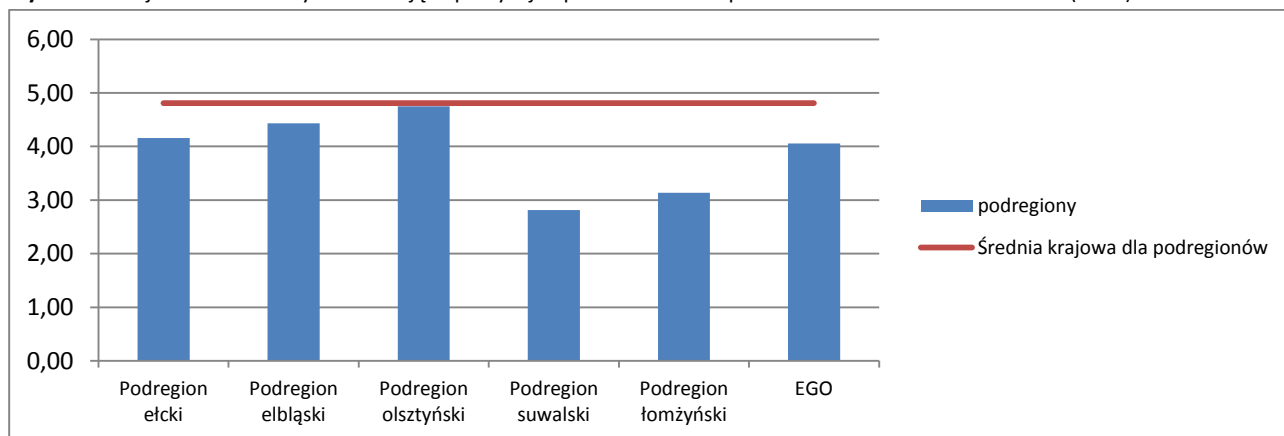
Powiaty ziemskie obszaru EGO w porównaniu z pozostałymi powiatami podregionu ełckiego dość dobrze radzą sobie na polu konkurencji o przedsiębiorców (oprócz powiatu giżyckiego). Statyczne wskaźniki przedsiębiorczości dla powiatów obszaru EGO w roku 2013 oscylują jednak poniżej średniej krajowej. Pod względem wskaźników przedsiębiorczości powiaty obszaru EGO wypadają różnie, lecz we wszystkich przypadkach osiągają gorszy wynik od średniej krajowej.

Tabela 4 Zarejestrowane podmioty gospodarcze w powiatach podregionu ełckiego (opracowanie własne na podstawie danych GUS.).

	Zarejestrowane firmy zatrudniające powyżej 9 pracowników w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (2013)	Dynamika zmian liczby zarejestrowanych firm zatrudniających powyżej 9 pracowników (odniesienie - 2007)	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą w przeliczeniu na 100 mieszkańców (2013)	Dynamika zmian liczby osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą (odniesienie - 2007)
Powiat ełcki	3,48	93,67%	5,47	102,21%
Powiat olecki	3,90	96,45%	6,28	90,72%
Powiat gołdapski	3,57	81,67%	5,74	98,81%
Powiat węgorzewski	3,17	89,29%	4,92	107,77%
Powiat piski	2,97	75,44%	5,35	96,60%
Powiat giżycki	4,10	85,82%	6,76	97,04%
Średnia krajowa dla powiatów	4,66	97,96%	7,69	106,24%

Liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na obszarze EGO na przestrzeni lat 2007–2013 ulegała zmniejszeniu. W 2013 r. stanowiła 92 % stanu z 2007 r. (spadek o 48 firm powyżej 9 pracowników do poziomu 545 podmiotów). Podobny trend zanotowano w przypadku powiatów. Na przestrzeni lat 2007–2013 notuje się spadek ilości podmiotów gospodarczych zatrudniających powyżej 9 osób we wszystkich badanych powiatach. W przypadku ilości osób prowadzących działalność gospodarczą na 100 mieszkańców, w powiecie ełckim oraz węgorzewskim w latach 2007–2013, wystąpił wzrost ilości podmiotów. W pozostałych badanych powiatach, w badanym okresie, występuje trend spadkowy.

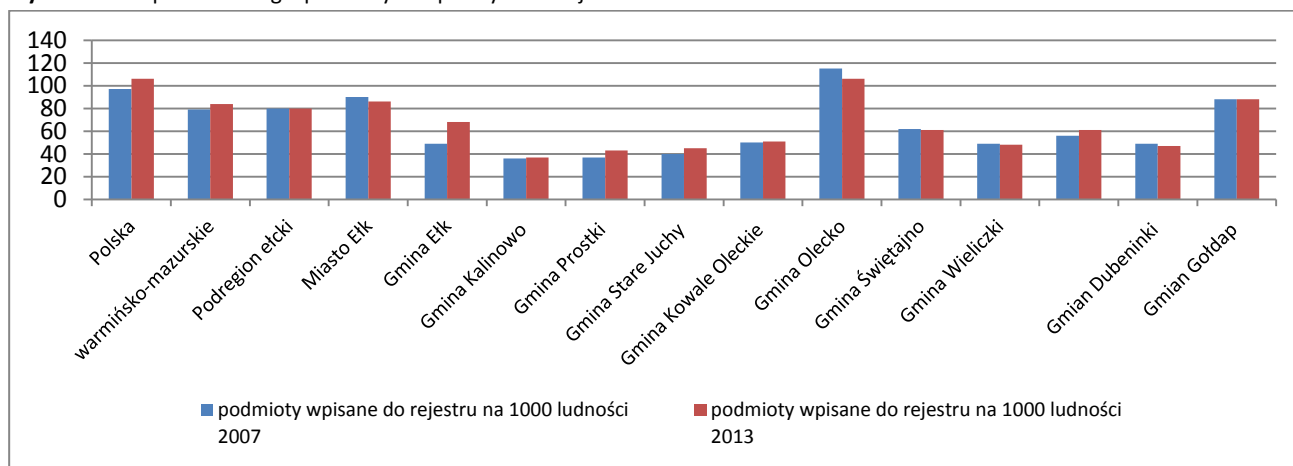
Wykres 5 Zarejestrowane firmy zatrudniające powyżej 9 pracowników w przeliczeniu na 1000 mieszkańców (2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Biorąc pod uwagę ilość podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w roku 2013 tylko Miasto Ełk, Olecko i Gołdap osiągają wyższe wskaźniki w porównaniu ze średnim w województwie warmińsko – mazurskim.

Wykres 6 Ilość podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru na 1000 mieszkańców w latach 2007 i 2013.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

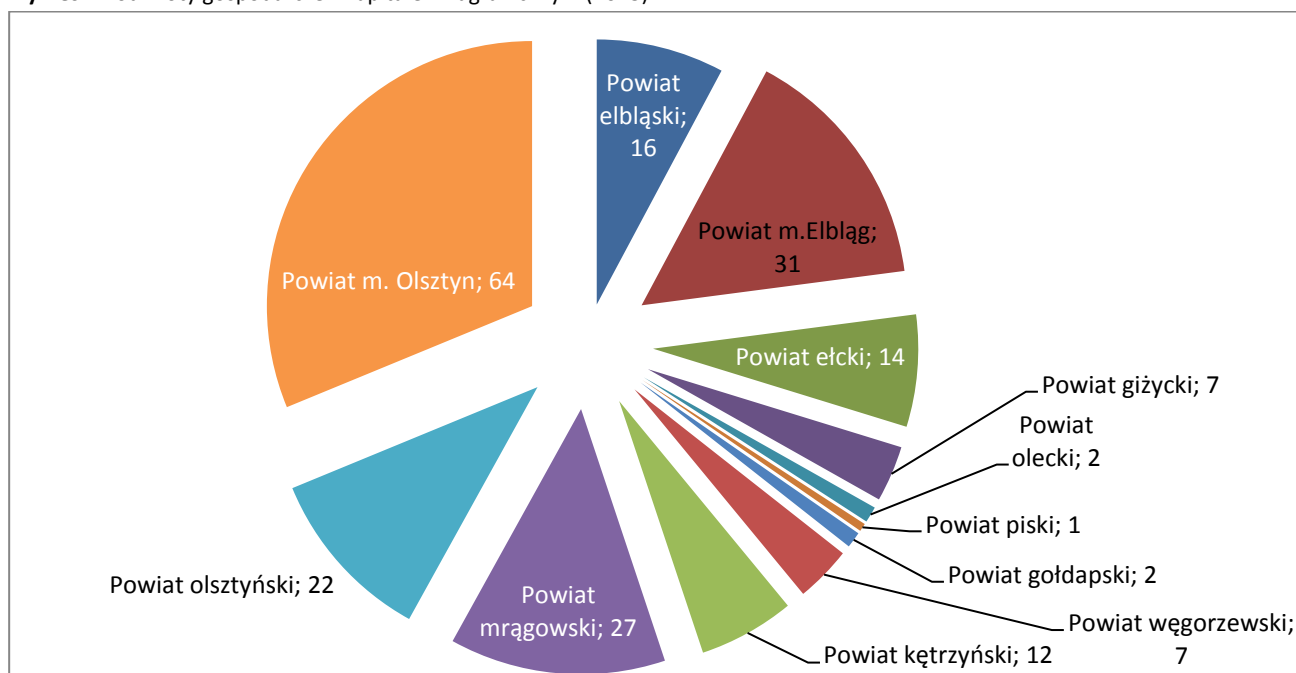
W obszarze EGO, w liczbie podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców, wyraźnie przoduje Olecko dorównując średniemu poziomowi w skali Polski. W Ełku oraz Gołdapi poziom ww. wskaźnika jest zbliżony do średniego w województwie oraz ok. 12 % poniżej średniego w kraju.

3.2.2. KAPITAŁ ZAGRANICZNY

O ile na polu konkurencji o krajowych, małych i większych przedsiębiorców, jednostki obszaru EGO radzą sobie przeciętnie o tyle w konkurencji o zagranicznych inwestorów konkurenci dystansują je wyraźnie. Na obszarze EGO w 2013 r. wystąpiło 18 podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego (Elk – 14, Olecko – 2, Gołdap – 2). Z analizy wynika, że znacznie większym zainteresowaniem kapitału zagranicznego cieszą się obszary większych miast, oraz miast przez które przechodzą główne drogi krajowe. W przypadku województwa warmińsko-mazurskiego jest to DK 7 oraz DK 16.

Przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu słabe zainteresowanie inwestorów obszarem EGO tłumaczą m.in. negatywnym wizerunkiem tego regionu wśród inwestorów pogłębianym dodatkowo niekorzystną polityką państwa promowania silnych centrów rozwojowych.

Wykres 7 Podmioty gospodarcze z kapitałem zagranicznym (2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2.3. INNOWACYJNOŚĆ

Gminy obszaru EGO przegrywają z rywalami na polu konkurencji o firmy działające w branżach innowacyjnych. Analizując liczbę zarejestrowanych firm w sekcjach PKD, w których znajduje się działalność istotna z punktu widzenia gospodarki innowacyjnej i obsługi biznesu w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2013 r. wśród gmin obszaru EGO jedynie w Olecku wskaźnik ten znajduje się powyżej średniego wskaźnika w kraju, który wynosi ok. 33.

Pod względem udziału firm zajmujących się działalnością związaną z gospodarką innowacyjną w liczbie wszystkich zarejestrowanych w danej jednostce podmiotów gospodarczych w 2013 r. wszystkie gminy obszaru EGO na tle średniej w gminach zbliżonych wielkością i zaludnieniem wypadają niekorzystnie. W przypadku sekcji dotyczących działalności finansowej i ubezpieczeniowej, informacji i komunikacji, działalności naukowej i technicznej oraz transportu i gospodarki magazynowej tylko nieliczne gminy obszaru EGO charakteryzują się wskaźnikami wyższymi od średnich w porównywalnych gminach.

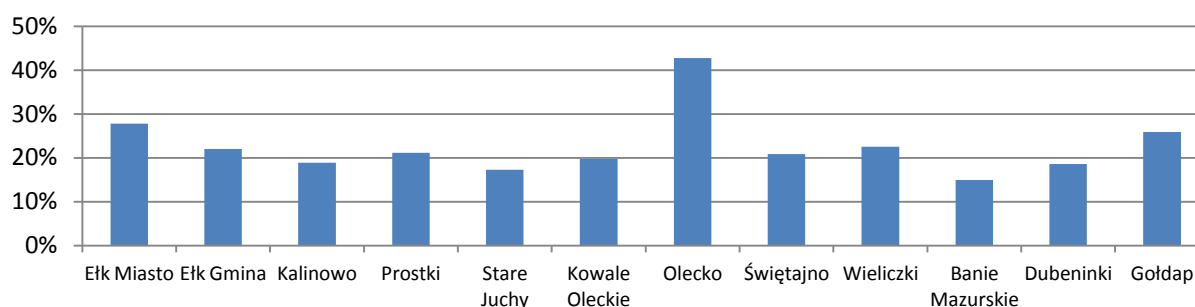
Przedsiębiorcy obszaru EGO twierdzą, że stosunkowo często wprowadzają nowe produkty i usługi na rynek (najczęściej deklarują to firmy handlowe). Należy w tym przypadku wyraźnie podkreślić, że firmy handlowe są głównie (choć nie zawsze) użytkownikiem i pośrednikiem rozwiązań innowacyjnych (wprowadzają i sprzedają innowacje innych).

Tabela 5 Zarejestrowane podmioty gospodarcze w sekcjach „innowacyjnych” (C, E, H, J, K, M) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminach obszaru EGO (2013).

Wyszczególnienie	Liczba podmiotów	Liczba ludności	Liczba podmiotów na 1000 mieszkańców
Miasto Elk	1 425	59 790	24
Gmina Elk	168	11 147	15
Gmina Kalinowo	49	7 064	7
Gmina Prostki	69	7 519	9
Gmina Stare Juchy	31	3 957	8
Gmina Kowale Oleckie	53	5 286	10
Gmina Olecko	1009	22 196	45
Gmina Świętajno	51	4 023	13
Gmina Wieliczki	37	3 382	11
Gmina Banie Mazurskie	36	3 926	9
Gmina Dubeninki	27	3 096	9
Gmina Gołdap	466	20 438	23
Polska	1253193	38 495 659	33

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wykres 8 Udział firm zarejestrowanych w sekcjach innowacyjnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych podmiotów gospodarczych (w %, 2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Jak wskazują wyniki stosunkowo mniej innowacji wprowadzają firmy średnie i duże w porównaniu do małych i mikro. W tym przypadku istotnym zagadnieniem jest rozróżnienie innowacji na poziomie przedsiębiorstwa i rynku. Dlatego można oczekiwać, że znaczna część małych i mikroprzedsiębiorstw stosuje rozwiązania innowacyjne dla siebie, a powszechnie używane przez inne firmy.

Przedsiębiorstwa duże i średnie najbardziej odczuwają brak informacji o ofercie współpracy ze strony szkół wyższych. Relatywnie mniej taką potrzebę odczuwają przedsiębiorstwa małe i mikro, w których większość

zmian i innowacji pochodzi z pomysłów własnych i od klientów, i które do tej pory nie nastawiały się tak bardzo na współpracę z placówkami naukowymi. Niemniej zapotrzebowanie na więcej informacji o współpracy ze szkołami wyższymi może wskazywać na niewystarczające działania w tym zakresie i duży potencjał na przyszłość. Według badań to zapotrzebowanie i niezrealizowany potencjał jest rozłożony dość równomiernie na terenie EGO. Około 1/3 przedsiębiorstw chciałaby mieć lepszy dostęp do ofert współpracy ośrodków badawczo-rozwojowych. Niezależnie od doboru „perspektywicznych” branż, **regionalnym firmom należy zapewnić kontakt z nauką i wsparcie w rozwoju kwalifikacji.**

3.2.4. OFERTA LOKALNEJ GOSPODARKI

Na obszarze EGO dość dobrze rozwinięte są branża turystyczna, szeroko rozumiany przemysł meblarski i drzewny oraz przetwórstwo rolno-spożywcze. Branże te należą do najbardziej konkurencyjnych w skali całego województwa, zatem problem oferty lokalnej gospodarki powinien być rozpatrywany również w kontekście konkurencji, a także możliwości powiązań kooperacyjnych.

Z racji położenia geograficznego i zasobów naturalnych wszystkie JST obszaru EGO w swoich celach strategicznych stawiają na rozwój i inwestycje w **turystykę**. Dotyczy to przede wszystkim rozwoju gospodarstw agroturystycznych, rozbudowy bazy noclegowej, rozbudowy turystyki całorocznej, promowania produktów lokalnych oraz poprawienia informacji turystycznej i promocji regionu. Z rozwojem turystyki następuje rozwój dziedzin około turystycznych, do których często zalicza się handel i usługi, na które popyt rośnie wraz z rozwojem turystyki. Sektor turystyczny uzupełniany jest przez zakłady produkcyjne, które wytwarzają produkty dla branży turystycznej (np. jachty i łodzie, ale również wszelkiego rodzaju sprzęt turystyczny).

Sektor produkcji nie jest silnie rozwinięty, dlatego jego dalszego rozwoju upatruje się głównie w zakładach przetwórstwa rolno – spożywczego oraz zakładach obróbki drewna, a także rzemiośle i drobnej wytwórczości.

Jednym z najważniejszych problemów, jakie stoją przed przedsiębiorcami, to rozszerzenie swoich rynków, ponieważ obszar EGO charakteryzowany jest przez nich, jako mało zamożny (wysokie bezrobocie, niskie dochody, stawianie na cenę a nie na jakość, brak funduszy potencjalnych odbiorców, mały rynek zbytu, mały popyt wśród lokalnej społeczności).

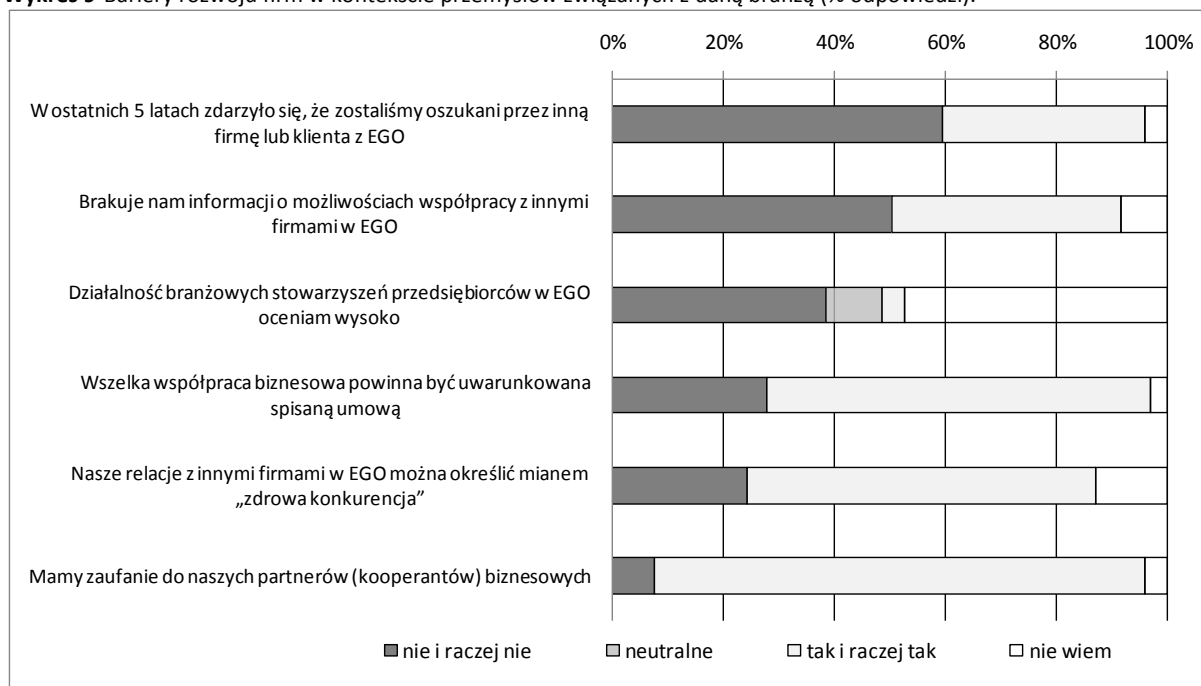
Rozwój **rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego** jest szczególnie dostrzegany (np. przez pryzmat dokumentów strategicznych) w gminach: Banie Mazurskie, Stare Juchy, Wieliczki, Świątajno, Prostki, Kalinowo, gmina Ełk, Dubeninki, Kowale Oleckie, Powiat Ełcki, Powiat Gołdapski. Podkreśla się, że warunkiem realizacji tego celu jest poprawa koniunktury tej branży oraz wdrażanie ogólnokrajowych programów pomocy. Cel ma być osiągnięty poprzez:

- tworzenie grup producenckich i ich wsparcie w postaci pozyskiwania rynków zbytu,
- specjalizację produkcji rolnej,
- szkolenia i bazę informacyjną,
- wspieranie rolnictwa ekologicznego, wsparcie dla nowo powstałych i istniejących zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego, wprowadzanie nowych technologii w produkcji rolnej, zgodnej z wymogami unijnymi (powiat ełcki), nawiązanie bliższych kontaktów handlowych z regionami w krajach sąsiednich (izby rolnicze), stworzenie centrum logistyczno-magazynowego dla firm ukierunkowanych na Wschód (powiat ełcki).

Cel ten będzie dodatkowo trudny do zrealizowania ponieważ duża część obszaru EGO znajduje się na terenie charakteryzującym się niekorzystnymi warunkami klimatycznymi (ponad 100 dni rocznie z przymrozkami, okres wegetacyjny ok. 190 dni, stosunkowo długa i surowa zima). Realizacja tego celu ma nastąpić poprzez **rozwój drobnej przedsiębiorczości** przyjaznej środowisku np. przemysł rolno-spożywczy, lekki, rzemiosło, rękodzielnictwo, itp.

Branża meblarska i przemysł z nią związane również stanowi ważny element gospodarki, przynajmniej niektórych jednostek (np. w powiecie ełckim podkreśla się wagę przemysłu drzewnego, przetwórstwa drewna i runa leśnego). Zatem również branża meblarska powinna być taktowana jako potencjalny klaster skupiający nie tylko firmy operujące materiałem drzewnym, ale również ich wszelkich kooperantów (producenci maszyn, projektanci, firmy spedycyjne etc.). Tylko takie podejście gwarantuje wzrost konkurencyjności całego obszaru EGO, ale również będzie przyspieszało nawiązywanie współpracy i rozszerzanie rynków dla obecnych przedsiębiorców. Wyniki odpowiedzi biznesu wskazują na spory potencjał do budowania różnorodnych inicjatyw klastrowych.

Wykres 9 Bariery rozwoju firm w kontekście przemysłów związanych z daną branżą (% odpowiedzi).

Źródło: badania własne.

3.2.5. KOSZTY DZIAŁALNOŚCI I DOSTĘP DO KAPITAŁU

Wg badania przeprowadzonego w 2010 r., spośród 26 cech EGO ocenianych przez przedsiębiorców, koszty prowadzenia działalności gospodarczej oraz dostęp do środków UE otrzymały największy odsetek ocen negatywnych. Nieco lepiej wypadła ocena dostępności pożyczek i kredytów.

W celu tworzenia warunków i ułatwień do podejmowania działalności gospodarczej, a tym samym do wzrostu przedsiębiorczości na terenie EGO, w nowym okresie programowania 2007-2013 przeprowadzono szereg działań inwestycyjnych, mających na celu zwiększenie atrakcyjności gospodarczej całego Subregionu. Na terenie Gminy Miasta Ełk powstała Miejska Strefa Rozwoju „Techno-Park”. Utworzone tereny inwestycyjne o łącznej powierzchni ok. 23 ha włączono do Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Domeną MSR „Techno-Park” w Ełku jest wspieranie przedsiębiorstw o charakterze technologicznym na wszystkich etapach ich rozwoju wraz ze stymulowaniem procesów powstawania

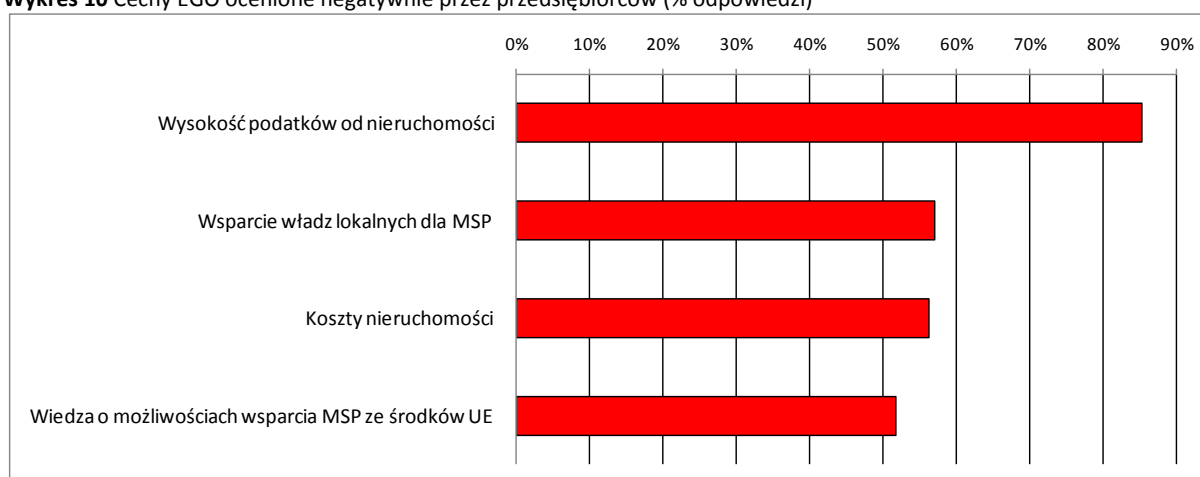
nowych firm tego typu poprzez inkubowanie. Przedsiębiorcy mogą uzyskać pomoc w zakresie doradztwa i usług specjalistycznych. Techno-Park promuje też prace badawczo-rozwojowe i ich transfer do przemysłu. Do Suwalskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej włączonych jest 57 ha gruntów inwestycyjnych należących do Gminy Gołdap. Strategiczna lokalizacja podstrefy, dobrze skomunikowany obszar z drogą krajową 65 i obwodnicą miasta sprawiły, że znaczna część wydzielonych gruntów została sprzedana przedsiębiorcom na rzecz różnorodnej działalności produkcyjnej. Na terenie Gminy Olecko utworzono Tereny Aktywności Gospodarczej, tj. wyodrębniony, jednolity obszar (10 ha) przeznaczony na działalność inwestycyjną. Przy terenach TAG położone są również grunty należące do Warmińsko-Mazurskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (W-M SSE). W Olecku granicami W-M SSE objętych jest 6,3 ha gruntów, z tego blisko połowa wolna do zagospodarowania.

Przedsiębiorcy inwestujący na terenach Specjalnych Stref Ekonomicznych (SSSE i WM-SE) mogą liczyć na pomoc publiczną udzielaną w formie zwolnień z podatku dochodowego z tytułu kosztów inwestycji i tworzenia nowych miejsc pracy. Samorządy w sposób priorytetowy zaczęły traktować rozwój przedsiębiorczości tworząc przyjazny klimat inwestorom, wspierając nowe pomysły za pośrednictwem atrakcyjnego katalogu zachęt inwestorskich.

Zgodnie z diagnozą sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru EGO przeprowadzoną w 2010 r., ponad połowa przedsiębiorstw skarżyła się na brak wiedzy na temat możliwości finansowania MSP ze środków UE. Jednocześnie widoczne były różnice między przedsiębiorstwami działającymi w różnych powiatach, a także między firmami różnej wielkości. Relatywnie najwyżej swoją wiedzę i dostępność do środków UE oceniły przedsiębiorstwa działające na terenie powiatu ełckiego. Tutaj również funkcjonuje Lokalny Punkt Informacji Funduszy Europejskich (jeden z trzech dostępnych w województwie). Natomiast w każdym powiecie zakres odpowiedzi negatywnych wahał się w przedziale od 30% w powiecie Ełckim do prawie 60% w Oleckim. Taka sytuacja informacyjna istnieje niezależnie od branży – wahania odpowiedzi są tu nieznaczne.

Przedstawiciele instytucji otoczenia biznesu położyli nacisk na budowę systemu wsparcia finansowego inwestycji przedsiębiorców. Szczególnie istotnym było wsparcie rozpoczynających działalność.

Wykres 10 Cechy EGO ocenione negatywnie przez przedsiębiorców (% odpowiedzi)

Źródło: badania własne.

Dostęp do pożyczek i kredytów jest najniżej oceniany w powiecie Gołdapskim – narzeka na to ok. 40% przedsiębiorców. W Olecku i Ełku ten odsetek kształtuje się na poziomie ok. 20%.

3.2.6. KWALIFIKACJE SIŁY ROBOCZEJ

Problem jakości siły roboczej dotyczy, zdaniem przedsiębiorców, głównie pracowników o niskich kwalifikacjach (przede wszystkim chodzi o mentalność i same kwalifikacje). Relatywnie najmniej problemów z zatrudnianiem nowych pracowników mają przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie powiatu gołdapskiego (prawie 70% tych firm nie ma z tym problemu). Natomiast sytuacja jest odwrotna w powiecie Oleckim oraz Ełckim.

Najłatwiej jest o pozyskanie nowych pracowników w branży produkcyjnej, natomiast dużo trudniej w usługach i jeszcze trudniej w handlu. Pomimo tego, że przedsiębiorcy z powiatu gołdapskiego mieli najmniej problemów z pozyskaniem nowych pracowników, to jednak najbardziej narzekają na ich mentalność rozumianą najczęściej jako szacunek do swojej pracy i obowiązkowość. W drugiej kolejności najbardziej narzekali na te zagadnienia przedsiębiorcy z Olecka jednak odsetek tych niezadowolonych był około dwukrotnie mniejszy, niż tych w Gołdapi.

Pomimo dużej podaży pracowników, **kwalifikacje pozostają jednym z ważniejszych problemów przedsiębiorców**. Przykładowo w powiecie gołdapskim prawie 40% przedsiębiorców jest z tego powodu niezadowolonych, a kolejne 40% ocenia kwalifikacje pracowników na poziomie średnim. Nieco lepiej, ale też negatywnie, wygląda ta ocena w powiecie oleckim, a relatywnie najlepiej w ełckim. Według branż, najniższe kwalifikacje pracowników prostych oceniają producenci – prawie 40% na to narzeka, a kolejne ok. 25% procent ocenia na poziomie średnim. Nieco lepiej sytuacja wygląda w handlu i w usługach. Jednak **poziom zadowolenia w przypadku każdej branży nie przekracza 25%**.

Zupełnie inaczej niż w przypadku pracowników prostych wygląda sytuacja z osobami wykwalifikowanymi. Odsetek firm pozytywnie to oceniających jest wyższy niż średnio i negatywnie. Największe różnice w zadowoleniu z kwalifikacji pracowników wysoko wykwalifikowanych widać pomiędzy różnymi branżami. Wyraźnie mniejsze zadowolenie występuje w branży produkcyjnej (niecałe 20% wskazań na ocenę 4 i 5), podczas gdy przedsiębiorcy z branży usługowej i handlowej oceniają kwalifikacje dużo wyżej. Jednak zarówno w przypadku mentalności jak i kwalifikacji pracowników wysoko wykwalifikowanych zwraca uwagę liczba odpowiedzi „nie wiem” co może świadczyć o **niskim poziomie zainteresowania i styczności wielu przedsiębiorców z wykwalifikowaną siłą roboczą**.

Problem rynku pracy pojawia się bardzo wyraźnie w dokumentach strategicznych. W walce z bezrobociem JST poszukują wszelkich alternatywnych możliwości finansowania, m. in. opartych o fundusze zagraniczne. Niektóre gminy zaznaczają, że ważnym aspektem rozwoju gospodarczego jest wzrost mobilności zawodowej mieszkańców i ich kreatywności w poszukiwaniu pozarolniczych źródeł utrzymania.

Bez wątplenia w obszarze zasobów siły roboczej najwięcej pozytywnych ocen ma podaż pracy prostej, co wynika z charakteru całego regionu, ale prawdopodobnie stosunek do tego zagadnienia zależy od przyjętej koncepcji rozwojowej (czy celem będzie utrwalanie takiego stanu, czy zwiększanie podaży ludzi o wysokich kwalifikacjach).

3.2.7. DOSTĘPNOŚĆ KOMUNIKACYJNA I INFRASTRUKTURA

Dostępność komunikacyjna należy do grona najważniejszych czynników lokalizacji, determinuje również możliwości kooperacyjne firm, a także ich rynki zbytu. To właśnie te elementy są najczęściej wymieniane przez przedsiębiorców, gdy pytani są o największe bariery ich działalności. Pomimo zrealizowanych licznych inwestycji drogowych, wciąż wskazywane są zarówno zły stan dróg krajowych, wojewódzkich,

powiatowych i gminnych, jak i brak parkingów, utrudnienia spowodowane zbyt niskimi wiaduktami, a także problemy z zasięgiem telefonii komórkowej i dostępem do Internetu.

Również przedstawiciele IOB jako najważniejszą barierę w działalności podmiotów gospodarczych wymieniają słabą dostępność komunikacyjną, a na drugim miejscu wskazują niedorozwój infrastruktury drogowej wewnątrz EGO.

Jednak sytuacja ta ulega poważnej zmianie. Trzy obwodnice, trzech miast obszaru EGO (Ełk, Gołdap, Olecko) to zdumiewający efekt kilkunastu lat starań władz samorządowych. Kolejna decyzja o nadzwyczajnym znaczeniu dla rozwoju obszaru EGO to decyzja Rządu RP o przebiegu drogi S61 przez Ełk. Trasa S61 jest częścią pierwszego paneuropejskiego korytarza transportowego Via Baltica, który ma połączyć kraje Europy Zachodniej przez Warszawę z krajami nadbałtyckimi i Finlandią. W Polsce poprowadzona ma być przez Suwałki, Raczek, Ełk, Szczuczyn, Stawiski, Łomżę, Ostrów Mazowiecką, Wyszków i Radzymin.

Kolejnym wzmocnieniem szans rozwojowych EGO staje się planowana budowa szlaku kolejowego Rail Baltica, przebiegająca między innymi przez Olecko i Ełk. Rail Baltica to linia kolejowa E75 Warszawa – Białystok – Augustów – Suwałki – Trakiszki do granicy z Litwą. Trasa ta ma priorytetowe znaczenie, bo łączy Warszawę z Kownem, Rygą, Tallinem i Helsinkami. Jest fragmentem pierwszego Transeuropejskiego korytarza transportowego. Jest jedynym połączeniem kolejowym pomiędzy krajami nadbałtyckimi: Litwą, Łotwą i Estonią z Polską i innymi krajami UE.

Po raz kolejny ujawniają się wielkie potrzeby inwestycyjne, które nie mogą być zaspokojone pomimo licznych działań władz lokalnych. Jednak w tym obszarze znajduje się również działanie władz lokalnych, które nie jest powszechnie stosowane, tj. rozwój infrastruktury związanej z ofertą inwestycyjną gminy.

Obszar EGO oprócz wskazanych słabości posiada bardzo silną stronę, jaką jest dostępność nieruchomości na cele gospodarcze.

3.2.8. INSTYTUCJE OTOCZENIA BIZNESU

Rozwój instytucji otoczenia biznesu w regionie stanowi ważny czynnik jego atrakcyjności inwestycyjnej. Szczególnie istotną rolę odgrywają instytucje wspierające przedsiębiorczość, rozwiązania proinwestycyjne, komercjalizację badań naukowych i innowacyjność przedsiębiorstw. Wśród instytucji okołobiznesowych w na obszarze EGO znajdują się m.in. następujące podmioty:

- "Izba Gospodarcza w Ełku" Ełckie Forum Gospodarcze,
- Gołdapskie Centrum Biznesu Ośrodek Informacyjno – Konsultacyjny,
- Ełckie Forum Wspierania Samozatrudnienia Bezrobotnych - Inkubator Przedsiębiorczości,
- Park Naukowo-Technologiczny w Ełku,
- Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości Regionalnej w Gołdapi (fundusz pożyczkowy).

Do otoczenia biznesu zaliczają się różnego rodzaju instytucje świadczące usługi dla przedsiębiorców, jednostki naukowe, a także administracja.

Przedsiębiorcy obszaru EGO jako ważną barierę swojej działalności wymieniają „niesprzyjające warunki do rozwoju przedsiębiorczości”. Pod tym hasłem kryją się następujące problemy:

- słaba współpracy z władzami lokalnymi,

- biurokracja,
- niechęć społeczeństwa do współpracy,
- wysokie podatki,
- nierówne traktowanie przedsiębiorców przez władze lokalne,
- zbyt rzadkie spotkania władz z przedsiębiorcami,
- monopolistyczna polityka lasów państwowych
- słabe wsparcia inwestycji w odnawialne źródła energii (elektrownia wodna) przez władze lokalne.

Jednocześnie odpowiedzi sugerują, że znaczna część przedsiębiorców wysoko ocenia jakość obsługi w urzędach gmin (z analiz wynika, że wszystkie samorządy prowadzą działania w zakresie podnoszenia jakości obsługi). Można założyć, że przedsiębiorcy dobrze oceniają formalne kontakty wynikające niejako z zapisów ustaw. Jednak oczekują od władz znacznie szerszych działań, a przede wszystkim konieczna jest aktywizacja w zakresie wymiany informacji.

W opinii znaczącej większości przedsiębiorców **władze lokalne nie utrudniają przedsiębiorcom prowadzenia ich działalności, ale też nie przyczyniają się w znaczącym stopniu do tego, aby im pomóc**. Ponadto bardzo nisko oceniana jest skuteczność władz lokalnych w rozwiązywaniu problemów MSP.

Pomimo deklaracji o licznych działaniach na rzecz podnoszenia kwalifikacji, można stwierdzić, że generalnie samorządy EGO nie są zbyt aktywne w zakresie szkoleń na temat pozyskiwania inwestorów zagranicznych. Te dość krytyczne opinie przedsiębiorców współwystępują z ocenami samokrytycznymi przedstawicieli samorządów. Problemy pojawiają się na kilku płaszczyznach:

- **wspólne spotkania administracja – przedstawiciele biznesu:** trudności wynikają przede wszystkim ze względu na to, że sfera biznesu oczekuje jedynie obniżania podatków. Ponad połowa gmin wskazuje również na brak czasu na współpracę po stronie przedsiębiorców. Rzadziej wskazywany jest brak chęci współpracy. Co trzecia gmina jako przyczyny tego stanu upatruje w tym, że przedsiębiorcy nie dzielą się swoimi problemami z przedstawicielami samorządów lokalnych. Wśród powodów słabej współpracy z biznesem, leżących po stronie samorządu, najczęściej wskazuje się brak znajomości oczekiwań przedsiębiorców. Dość często spotykanym poglądem jest również stwierdzenie, że samorząd nie powinien wtrącać się do biznesu oraz że boi się konsekwencji złej współpracy biznes-polityka, a także, że samorząd dość słabo informuje o możliwościach współpracy. Z drugiej strony ponad połowa gmin wskazuje na intensywnie prace na rzecz zaproszenia przedsiębiorców do udziału w działaniach promocyjnych gminy (Kalinowo, Ełk, Gołdap, Kowale Oleckie, Prostki). Jednocześnie, samorządy dość biernie podchodzą do wykorzystywania w promocji gminy marek firm zlokalizowanych na ich terenie. Spośród analizowanych gmin tylko trzy podejmują nieliczne działania na rzecz uzyskania zgody dużych firm na wykorzystanie ich logo w materiałach promocyjnych gminy (Olecko, Stare Juchy, Gołdap). Pozostałe samorządy nie prowadzą tego typu działań z powodu braku możliwości;
- **wymiana informacji** – większość gmin przygotowuje informacje skierowane specjalnie do przedsiębiorców i przesyła je bezpośrednio do zainteresowanych. Podkreślenia wymaga, że wśród gmin, które nie podejmują takich działań przeważają te, które wskazują na brak potrzeby, a tylko jedna wskazuje na brak możliwości;

- **zdefiniowanie potrzeb ze strony władz lokalnych odnośnie określonych typów inwestycji** – władze lokalne mają różne oczekiwania względem przedsiębiorstw (ich typów), jakie chcieliby, aby zlokalizowały się na terenie ich gminy. Większość uważa jednak, że powinny być to **firmy wykorzystujące zasoby wewnętrzne gminy poprzez współpracę ze środowiskiem lokalnym** (7 na 10 respondentów). Ponad połowa wskazuje na obojętnie jakiego – każdego inwestora. Co istotne, żadna z gmin nie wskazała znaczącej firmy eksportującej towary do krajów wysoko rozwiniętych, a jedynie wskazała na eksporterów stosujących nowoczesne technologie;
- **wykorzystania kontaktów międzynarodowych dla celów gospodarczych** – generalnie samorządy lokalne w niewielkim zakresie wykorzystują możliwości współpracy zagranicznej na rzecz rozwoju przedsiębiorczości. Brakuje zrozumienia dla idei partnerstwa zagranicznego czy kontaktów międzynarodowych i traktowane są one w kategorii „wycieczek krajoznawczo-turystycznych czy wyjazdów integracyjnych”. Wśród liderów lokalnych samorządów podejmujących współpracę zagraniczną pojawiały się jednak głosy wskazujące na zrozumienie istotnej roli kontaktów międzynarodowych dla wymiany myśli, doświadczeń i możliwości uczenia się od innych.

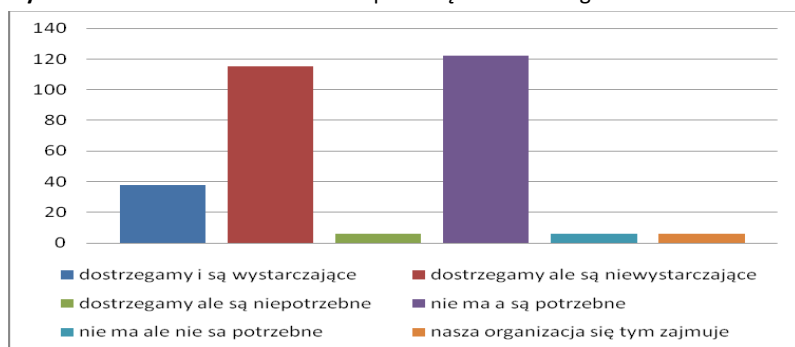
Działania samorządów na rzecz poprawy klimatu przedsiębiorczości dostrzegane są przez organizacje pozarządowe. Jednak ocena :

- opracowywania zachęt dla inwestorów,
- wymiany informacji między władzami a przedsiębiorcami,
- podnoszenia kompetencji i jakości obsługi w urzędzie,
- zaangażowania przedsiębiorców w promocję gminy/powiatu,
- organizacji spotkań władza – biznes (tu uznano, że inicjatywa nie należy wyłącznie do władz i przedsiębiorców, ale ważną rolę pełnić mogą instytucje otoczenia biznesu i organizacje pozarządowe),

proceedzi do wniosku, że wciąż dużo jest jeszcze do zrobienia w zakresie tworzenia korzystnych warunków dla przedsiębiorców.

Przedsiębiorcy obszaru EGO bardzo nisko oceniają działalność branżowych stowarzyszeń. Najniżej w powiecie gołdapskim i ełckim. Widać również dominujące niezadowolenie branży produkcyjnej na tle podobnie i nieco lepiej odpowiadających na to pytanie przedsiębiorców z branży handlowej i usługowej. Natomiast wysoki odsetek odpowiedzi ‘nie wiem’ może umacniać w przekonaniu o niewystarczającej aktywności tych stowarzyszeń.

Wykres 11 Ocena budowania klimatu przedsiębiorczości w gminach obszaru EGO.

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiet

Tabela 6 Efekty funkcjonowania specjalnych stref ekonomicznych na koniec 2014 r w obszarze EGO.

Nazwa SSE i podstrefy	Powiat, gmina	Sektory wiodące (co najmniej 20% udziału w przychodach lub zatrudnieniu)	Skumulowane nakłady inwestycyjne na koniec 2014 r. w mln zł	Liczba miejsc pracy na koniec 2014 r.
Suwalska SSE/ Podstrefa Ełk	Powiat ełcki, Gmina Miasto Ełk	usługi poligraficzne i usługi reprodukcji zapisanych nośników informacji, wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń,	531,41	2 102
Warmińsko-Mazurska SSE/ Podstrefa Olecko	Powiat olecki, gmina Olecko	brak inwestorów	-	-
Suwalska SSE/ Podstrefa Gołdap	Powiat gołdapski *, gmina Gołdap	papier i wyroby z papieru, wyroby z gumy i tworzyw sztucznych, wyroby metalowe gotowe, z wyłączeniem maszyn i urządzeń	168,1	1 140

Źródło: opracowanie własne na podstawie Ministerstwa Gospodarki.

Zgodnie z planami rozwoju poszczególnych stref ekonomicznych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego zakłada się pozyskiwanie inwestorów:

- Wykorzystujących bazę surowcową i kadrową województwa, szczególnie projektów, które przyczynia się do rozwoju klastra meblarskiego, a także realizujących innowacyjne projekty produkcyjne i usługowe, podnoszące konkurencyjność regionu, w przypadku Suwalskiej SSE,
- z branży drzewnej, maszynowej, elektronicznej oraz biotechnologii, gwarantujących tworzenie miejsc pracy w dziedzinach, w których województwo dysponuje dużym potencjałem kadrowym oraz zapleczem okołobiznesowym i naukowym, wspierających rozwój klastra przetwórstwa mięsa wołowego i stolarki okiennej oraz firm zainteresowanych transferem wiedzy innowacyjnej do przemysłu, w przypadku Warmińsko-Mazurskiej SSE.

3.3. KONKURENCJA O TURYSTÓW

3.3.1. KONKURENCJA W ATRAKCYJNYM REGIONIE

Podregion ełcki leżący w obrębie obszaru funkcjonalnego Zielonych Płuc Polski należy do najczęściej odwiedzanych przez turystów polskich regionów. Biorąc pod uwagę wskaźnik korzystających z noclegów w obiektach zagospodarowania turystycznego w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w 2013 r. podregion ełcki mieścił się w 20% podregionów z najwyższą wartością tego wskaźnika. Ponadto należy on do podregionów o najwyższej w Polsce dynamice zmian tego wskaźnika w latach 2003-2013. **Niestety to nie obszar EGO jest główną przyczyną tak dużego zdystansowania konkurujących z ełckim podregionów na polu zabiegania o turystów.** Jednostki obszaru EGO obsłużyły w 2013 r. jedynie co piątego turystę korzystającego z noclegów w podregionie ełckim.

Tabela 7 Korzystający z noclegów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

	Korzystający z noclegów na 1000 mieszkańców (2013)	Dynamika zmian liczby korzystających z noclegów (2003=100)
Podregion ełcki	785,78	218,55
Średnia krajowa dla podregionów	564,29	153,07
Podregion elbląski	460,90	181,05
Podregion olsztyński	927,65	120,40
Podregion suwalski	508,05	109,83
Podregion łomżyński	295,30	143,74
EGO	315,82	126,01

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

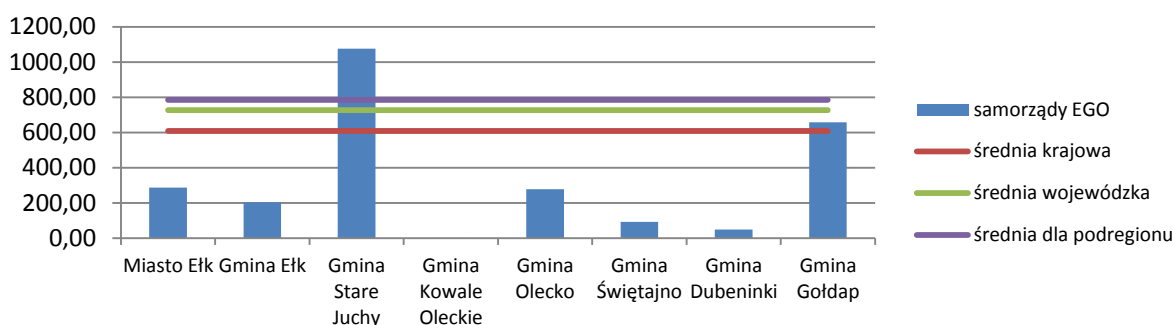
W porównaniu do pozostałych powiatów podregionu ełckiego, jak i w odniesieniu do średnich wskaźników dla kraju, w powiatach obszaru EGO rozwój turystyki pobytowej jest wyraźnie niższy. Rozwój turystyki pobytowej mierzony dynamiką zmian liczby korzystających z noclegów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w latach 2003-2013 jedynie w powiecie gołdapskim przewyższał średnią krajową, lecz i tak był wyraźnie niższy niż wskaźniki dla powiatów giżyckiego, węgorzewskiego i piskiego. W przypadku powiatu oleckiego można wręcz mówić o wyraźnym regresie na polu konkurencji o turystów.

Tabela 8 Korzystający z noclegów w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w powiatach podregionu ełckiego.

	Korzystający z noclegów na 1000 mieszkańców (2013)	Dynamika zmian liczby korzystających z noclegów (2003=100)
Powiat ełcki	256,12	112,12
Powiat olecki	187,56	65,45
Powiat gołdapski	494,79	216,20
Powiat węgorzewski	594,62	316,01
Powiat piski	854,12	230,50
Powiat giżycki	2102,53	297,18
Średnia krajowa	607,78	158,52

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

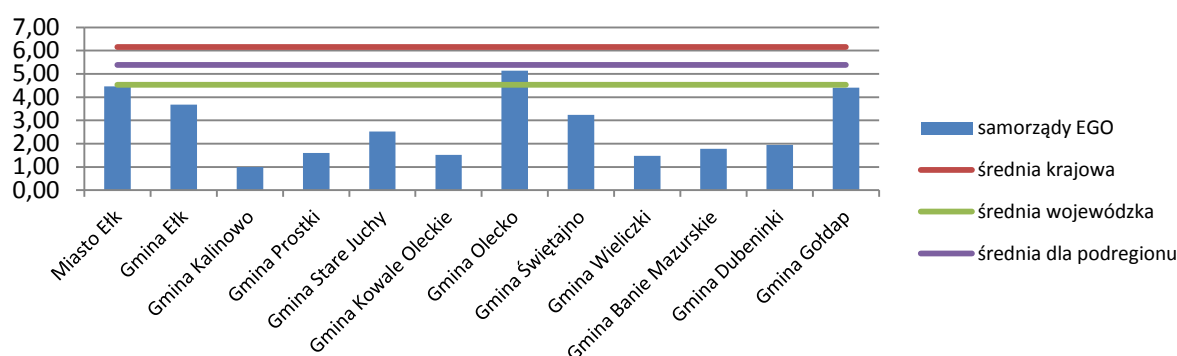
Tylko w 2 z 12 gmin obszaru EGO wskaźnik turystyki pobytowej był wyższy od średniej krajowej, a w Gminie Stare Juchy wyższy również od średniej wojewódzkiej i dla podregionu ełckiego. W przypadku czterech gmin statystyka publiczna nie odnotowała żadnego turysty korzystającego z noclegów w 2013 roku, natomiast w Gminie Kowale Oleckie w analizowanym roku nocowało 15 turystów.

Wykres 12 Korzystający z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania ogółem w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminach badanego obszaru (2013).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Sekcje z branżami istotnymi dla rozwoju turystyki to sekcja I (działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi) oraz sekcja N (działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca, w której zarejestrowane są m.in. podmioty świadczące usługi z zakresu informacji turystycznej oraz pośrednictwa turystycznego). W gminach EGO zarejestrowanych jest mniej podmiotów gospodarczych w sekcjach związanych z turystyką w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w odniesieniu do oczekiwań związanych z potencjałem turystycznym (niemal we wszystkich gminach wskaźniki te są niższe niż średnie dla kraju, województwa i podregionu). Pozytywnie wypada tu Olecko, które nie należy do gmin EGO cieszących się wysoką popularnością wśród turystów, ale jest miastem cechującym się stosunkowo wysoką przedsiębiorczością.

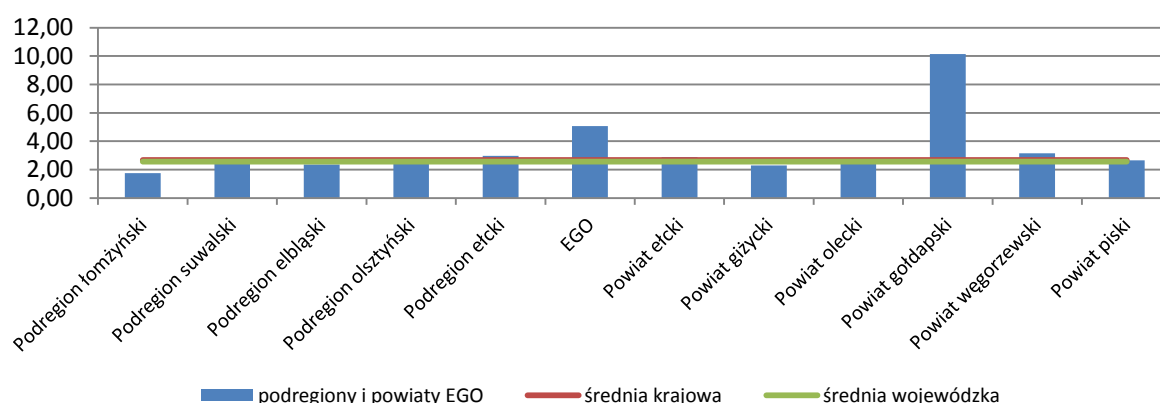
Wykres 13 Zarejestrowane podmioty gospodarcze w sekcjach związanych z turystyką (I, N) w przeliczeniu na 1000 mieszkańców w gminach obszaru EGO wg PKD 2007 (2013 r.)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przeciętna długość pobytu turysty w obszarze EGO to 5 dni, co wyraźnie wykracza ponad średnią krajową i wojewódzką. Tak dobry wynik jest jednak głównie zasługą Gołdapi, w której funkcjonuje sanatorium. Analiza danych z wyłączeniem Gołdapi wskazuje na weekendowy charakter turystów odwiedzających EGO.

Wykres 14 Średnia długość pobytu turystów w 2013 r.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W opinii władz lokalnych turystyka jest dziedziną, która pozostała przez ostatni okres **wyraźnie zaniedbana**, a działania podejmowane cechowały się **dużą chaotycznością i brakiem koordynacji**. Obszar EGO jest według nich terenem o wysoce niewystarczającym wykorzystaniu potencjału zawartego w walorach przyrodniczo-krajobrazowych. Czynniki odpowiedzialnymi za taki stan rzeczy są np.:

- słaba dostępność komunikacyjna obszaru EGO;
- brak spójnych działań;

- niepowołanie do życia lokalnej organizacji turystycznej, która mogłaby zająć się koordynacją działań związanych z turystyką na obszarze EGO;
- braku zrozumienia idei wspólnej promocji zintegrowanego programu turystycznego.

Rozwój turystyki jest kluczowym kierunkiem rozwoju obszaru, który gminy planują rozwijać do roku 2020. EGO posiada odpowiednie walory przyrodnicze i kulturowe, które przy spełnieniu warunków w postaci inwestycji i promocji, dają szansę na rozwój turystyczny obszaru. Warto zwrócić uwagę na fakt, że wśród celów poszczególnych samorządów w zakresie rozwoju turystyki oprócz inicjatyw lokalnych, znajdują się także działania o charakterze ponadgminnym. Zaobserwowane zjawisko wydaje się być szczególnie pozytywnym sygnałem w kontekście budowania zintegrowanego programu rozwoju obszaru EGO. **Wśród inicjatyw o szerszym zasięgu wymieniano utworzenie sieci ścieżek rowerowych, tras kajakowych oraz szlaków turystycznych na terenie całego obszaru EGO.** Postuluje się również rozbudowę bazy turystycznej w obszarze EGO – z jednej strony w ramach rozwoju gospodarstw agroturystycznych, z drugiej zaś – w ramach budowy centrum hotelowo-kongresowego o wysokim standardzie.

3.3.2. OFERTA TURYSTYCZNA

Samorządy lokalne nie mają spójnego poglądu na temat rozwoju turystyki, choć można stwierdzić, że dość powszechne jest przeświadczenie, że rozwój turystyki jest obszarem, w którym zaprzepaszczone liczne szanse rozwojowe. Jedynie turystyka rowerowa jest wskazywana przez większość gmin, jako „produkt” łączący cechy większej liczby gmin. Dla niemal połowy gmin pożądanym kierunkiem rozwoju jest agroturystyka, rzadziej wymieniana jest turystyka przyrodnicza. Ponadto, wspólnym oczekiwanym typem turystyki dla kilku gmin jest turystyka kajakowa. W pozostałych przypadkach występują pojedyncze wskazania, pozwalające na identyfikację wyróżniających się swą indywidualnością obszarów:

- Elk – turystyka kulturalno-rozrywkowa, sportowo-rekreacyjna i biznesowa;
- Gołdap – turystyka narciarska, uzdrowiskowa oraz spa i wellness;
- Kowale Oleckie – turystyka ornitologiczna;
- Olecko – turystyka festiwalowa oraz obozy i szkoły sportowe;
- Prostki – turystyka krajoznawcza.

Tak znaczne zróżnicowanie pozwala na stwierdzenie, że rozwój poszczególnych typów turystyki może zapewnić ciekawą ofertę dla turystów przebywających na obszarze EGO, szczególnie w sezonie letnim. Za motyw przewodni – łączący obszar – należy jednocześnie uznać turystykę rowerową.

Rozwój turystyki rozumiany jest przez:

- stworzenie i rozwój bazy noclegowej,
- poprawę dostępności usług turystycznych poprzez układ dojazdowy,
- kształcenie kadr turystycznych,
- szkolenia dla rolników na temat agroturystyki (Prostki),
- stworzenie systemu informacji i promocji (trasy turystyczne, foldery),
- poprawę estetyki wsi i gospodarstw (Prostki, Starostwo Powiatowe w Elku),
- kategoryzację obiektów turystycznych (powiat Elcki),
- organizację i budowę szlaków turystycznych.

Dla osiągnięcia pożądaných efektów potrzebne są duże nakłady – na infrastrukturę, ochronę środowiska i dóbr kultury. Te czynniki warunkują możliwości rozwoju turystyki na danym obszarze, ale muszą być uzupełnione przez inwestycje projektowe, czyli tworzenie strategii rozwoju turystyki i produktów turystycznych, biznesplanów czy studiów wykonalności.

Najczęściej wskazywaną formą przedsiębiorstw turystycznych są gospodarstwa agroturystyczne. Ze względu na malejącą opłacalność i znaczenie rolnictwa JST upatrują taki właśnie kierunek rozwoju dla części istniejących gospodarstw rolnych. Dodatkowa działalność agroturystyczna stanie się dla gospodarstw rolnych dodatkowym źródłem dochodu.

Kolejne czynniki, które mogą przyspieszyć rozwój turystyki, to wybór i wylansowanie najważniejszych **produktów turystycznych** obszaru w zakresie turystyki aktywnej (np. wędkarstwo, wodniactwo, wędrówki piesze, rowerowe, konne i sporty wodne), specjalistycznej, tranzytowej, wiejskiej i ekoturystyki kulturowej.

3.3.3. INFRASTRUKTURA TURYSTYCZNA

Turystyka obszaru EGO ma być rozwijana przede wszystkim o turystykę rowerową. W chwili obecnej ścieżki rowerowe w EGO liczą łącznie 21,5 km, z czego połowa znajduje się w Elku. Stanowi to 40% łącznej długości ścieżek w podregionie elckim i zaledwie 8% w województwie warmińsko-mazurskim.

Problemem na obszarze EGO jest niewystarczająca baza noclegowa: małe zróżnicowanie i mała liczba obiektów. Obiekty noclegowe w EGO stanowią jedynie 18,30% wszystkich obiektów w podregionie elckim. W obszarze funkcjonuje 7 hoteli (z 21 w podregionie), w tym 1 czterogwiazdkowy, 1 trzygwiazdkowy i 4 dwugwiazdkowe.

Na terenie EGO istnieje dość dobrze rozwinięta baza gastronomiczna, obejmująca 239 lokali (43% wszystkich lokali gastronomicznych w podregionie). Najliczniejsza jest w Mieście Elk, rozmieszczona głównie w centrum miasta wzdłuż promenady biegnącej brzegiem Jeziora Elckiego.

Tabela 9 Odsetek obiektów noclegowych w podregionie elckim w 2013 r.

	obiekty ogółem	obiekty całoroczne
Powiat giżycki	40,52%	36,25%
Powiat węgorzewski	10,46%	8,75%
Powiat piski	30,72%	27,50%
EGO	18,30%	27,50%
Powiat elcki	7,84%	12,50%
Powiat olecki	5,23%	6,25%
Powiat gołdapski	5,23%	8,75%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rozwój infrastruktury turystycznej i sportowo-rekreacyjnej deklarowany jest przez samorządy jako jeden z sukcesów w ostatnich latach. Na największą skalę działania o charakterze turystycznym prowadzone są w Gołdapi, która jest uzdrowiskiem klimatyczno-borowinowym o profilu leczniczym. Oprócz kluczowej roli złóż borowiny istotne znaczenie ma tu element klimatyczny oraz wody gruntowe, które na większych głębokościach posiadają cechy wód mineralnych. W Gołdapi przeprowadzono inwestycje polegające na urządzeniu plaży, budowie parku zdrojowego i terapii ruchowej, tężni w parku zdrojowym, pijalni wód mineralnych w uzdrowisku oraz wykonaniu podziemnego ujęcia wód leczniczych. Wśród swoich sukcesów Stare Juchy wymieniają budowę trasy turystycznej z wieżą widokową, natomiast miasto Elk – budowę promenady, która stała się wizytówką miasta, parku linowego, rewitalizację parków (edukacyjny „Kopernika” i sportowo-rekreacyjny), skwerów miejskich (skwer „Rusałki”) czy modernizację Parku

Wodnego i obiektów MOSiR. Olecko wymienia jako walor bazę sportową w postaci obiektu LEGA – hala z pływalnią, która stanowi wraz z infrastrukturą stadionową i kortami kompletną ofertę na rzecz obozów sportowych i turystów.

Szerokie oddziaływanie turystyki na rozwój obszaru EGO wymaga, według niektórych instytucji otoczenia biznesu, nakładów na rozbudowę bazy noclegowej o wysokim standardzie. Ważne są również działania:

- rozbudowa infrastruktury turystycznej (wsparcie finansowe);
- intensywniejsze zagospodarowanie jezior w miastach obszaru EGO (bulwary, plaże, usługi rozrywkowe, gastronomia);
- kreowanie szerokiej palety atrakcji, celem „zatrzymania” turystów.

3.3.4. PROMOCJA

Wszystkie samorządy prowadzą intensywne działania promujące walory turystyczne na stronie internetowej. Znacznie gorzej sytuacja wygląda w zakresie podejmowania działań promocyjnych na imprezach krajowych lub zagranicznych. Tylko w pojedynczych przypadkach działania te są intensywne. Niepokojące jest, że niektóre gminy nie widzą możliwości prowadzenia działań promocyjnych (powinno to się stać czynnikiem skłaniającym do współpracy międzygminnej). Zdecydowana większość gmin współpracuje z przedsiębiorstwami z branży turystycznej.

Skuteczna promocja turystyczna obszaru EGO jest jednym z najważniejszych czynników mogących wpłynąć na poprawę atrakcyjności turystycznej według instytucji otoczenia biznesu. Należy podkreślić, że postulowane jest w pierwszej kolejności **opracowanie produktu turystycznego** a następnie jego promocja, a także promocja wyrobów lokalnych.

3.4. KONKURENCJA O FUNDUSZE PUBLICZNE

Duże znaczenie dla podstaw lokalnego rozwoju gospodarczego, w szczególności jako jego wsparcie posiadają fundusze zewnętrzne.

Większość jednostek obszaru EGO jest bardzo aktywnych w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych. Miasto Elk, Miasto Olecko, Powiat olecki w kategorii powiatów ziemskich oraz gmina miejsko-wiejska Gołdap w kategorii miast powiatowych w latach 2005-2012 plasowały się wśród liderów rankingu krajowego wykorzystania środków zagranicznych. Wśród gmin wiejskich obszaru EGO są też jednostki mniej aktywne, nie pozyskujące w pewnych okresach żadnych środków zagranicznych. Rok 2008 był pierwszym rokiem od wejścia Polski do UE, w którym wszystkie jednostki obszaru EGO dokonywały wydatków finansowanych lub współfinansowanych ze środków zagranicznych.

Z upływem kolejnych lat, upowszechnienia wiedzy na temat pozyskiwania funduszy zewnętrznych, samorządy należące do subregionu EGO rozpoczęły aktywną realizację projektów unijnych w połączeniu z efektywnym wydatkowaniem pozyskanych środków. Miasta z obszaru EGO intensywnie inwestowały w infrastrukturę i poprawę jakości życia mieszkańców.

W chwili obecnej na mapie dotacji unijnych w ramach zakończonej perspektywy finansowej (2007-2013) w powiecie elckim odnotowano 308 zakończonych projektów, w powiecie oleckim 215, w powiecie gołdapskim 153. W całym województwie warmińsko – mazurskim zrealizowano łącznie 5 535 projektów.

Tabela 10 Środki z Unii Europejskiej wydatkowane na finansowanie programów i projektów unijnych.

	Powiat ełcki	Powiat olecki	Powiat gołdapski
2010	1 529 005,98 zł	48 241,43 zł	10 594 853,26 zł
2011	516 910,00 zł	48 352,30 zł	1 697 488,00 zł
2012	147 494,81 zł	75 186,26 zł	-
2013	93 369,21 zł	95 692,16 zł	1 819 652,75 zł
2014	218 029,81 zł	87 922,28 zł	159 737,65 zł

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, Dochody budżetów gmin i miast na prawach powiatu.

W odniesieniu do konkurentów wyjątkowo dobrze wypadają na polu pozyskiwania środków unijnych powiaty ziemskie obszaru EGO. Suma ich wydatków budżetowych finansowanych ze środków UE w latach 2006-2012 *per capita* była w przypadku powiatu oleckiego prawie 4-krotnie wyższa w porównaniu ze średnią tego wskaźnika dla powiatów w Polsce.

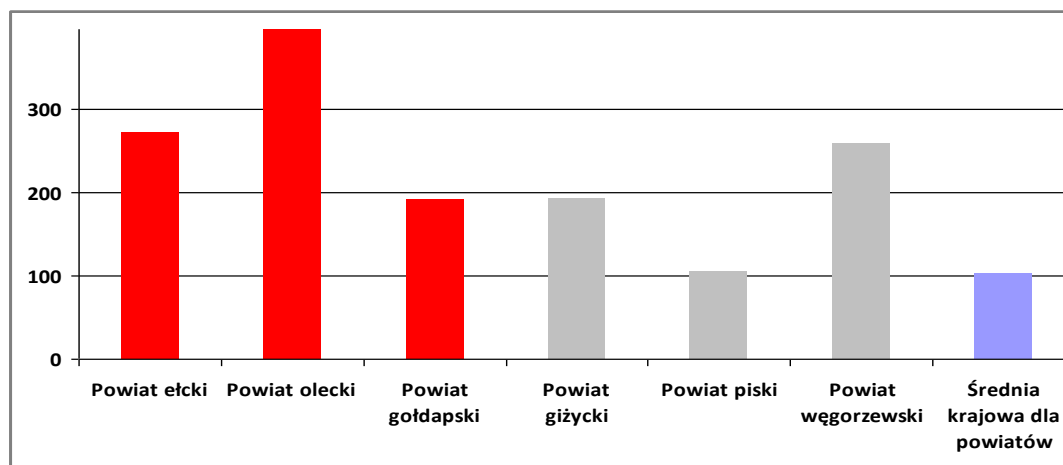
Gołdap to wyraźny „wygrany” w konkurencji pozyskiwania środków unijnych w przeliczeniu na mieszkańca w ostatnich latach, ale warto wymienić też gminę wiejską Stare Juchy, która rok rocznie pozyskuje coraz to większą pulę funduszy zewnętrznych i pnie się systematycznie w górę rankingu.

Wszystkie z analizowanych gmin w latach 2008-2012 uzyskały dofinansowanie projektów ze środków unijnych. Aktywność w staraniach o środki, mierzone liczbą złożonych projektów, była zróżnicowana. Każdy z samorządów złożył co najmniej trzy. Liderami w tym zakresie (ponad 10 złożonych projektów) były ośrodki miejskie – Ełk, Gołdap i Olecko.

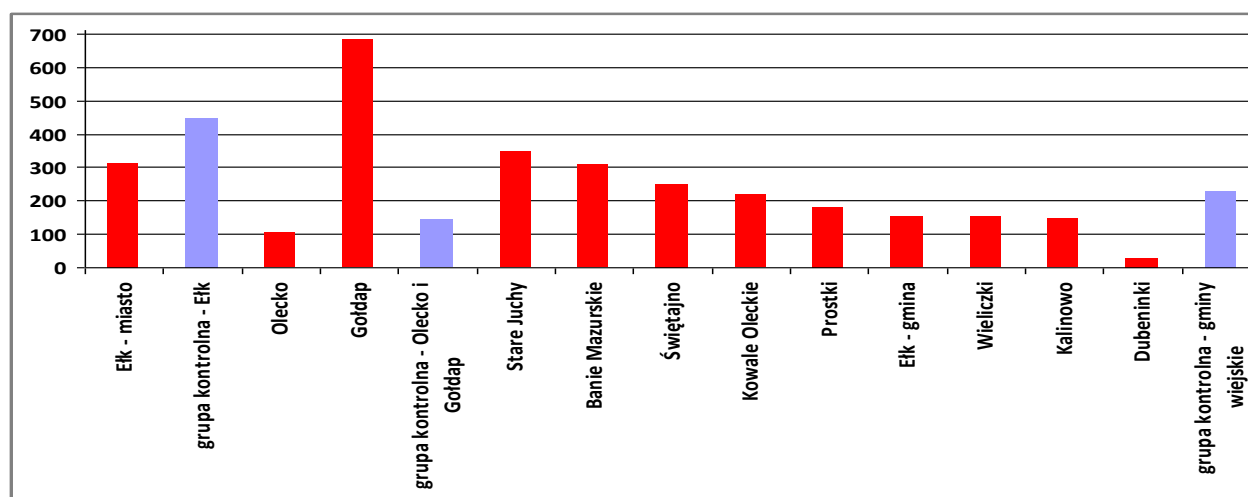
Tabela 11 Pozycja analizowanych jednostek obszaru EGO w rankingach dotyczących wykorzystania środków zagranicznych ogółem w latach 2008-2012 (wydatki finansowane lub współfinansowane ze środków zagranicznych w zł, w przeliczeniu na mieszkańca).

2008	2009	2010	2011	2012	Jednostka	Kategoria (liczebność kategorii w roku 2012)
166	15	15	2	31	Powiat olecki	Powiaty (314)
81	28	69	28	84	Powiat ełcki	Powiaty (314)
	164	74	86	278	Powiat gołdapski	Powiaty (314)
102	26	20	18	24	Gołdap	Miasta powiatowe (268)
41	193	79	39	63	Ełk	Miasta powiatowe (268)
31	31	92	173	78	Olecko	Miasta powiatowe (268)
172				184	Świątajno	Gminy wiejskie (1586)
	495	1046	400	211	Prostki	Gminy wiejskie (1586)
1064	679	850	429	234	Stare Juchy	Gminy wiejskie (1586)
	155	503		236	Kowale Oleckie	Gminy wiejskie (1586)
875			398	295	Kalinowo	Gminy wiejskie (1586)
		476		328	Wieliczki	Gminy wiejskie (1586)
	378	1012	407	411	Ełk - gmina	Gminy wiejskie (1586)
512	481	26	70	446	Banie Mazurskie	Gminy wiejskie (1586)
				1064	Dubeninki	Gminy wiejskie (1586)

Pola niewypełnione w tabeli oznaczają, że dana jednostka nie korzystała ze środków zagranicznych w danym roku.

Wykres 15 Wydatki budżetów powiatów finansowane ze środków unijnych – suma z lat 2006-2012 (w zł na mieszkańca).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań finansowych jednostek samorządu terytorialnego i danych GUS.

Wykres 16 Wydatki budżetów gmin finansowane ze środków unijnych – suma z lat 2006-2012 (w zł na mieszkańca).

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych ze sprawozdań finansowych jednostek samorządu terytorialnego i danych GUS.

Wszystkie gminy cechują się co najmniej 60% skutecznością w uzyskiwaniu dofinansowania. Dostrzegają one również potrzebę realizacji większej liczby projektów dofinansowanych ze środków unijnych. **Głównym ograniczeniem w tym zakresie są kwestie finansowe** (wkład własny). Niemal połowa samorządów wskazuje ponadto na **brak inicjatywy wśród lokalnych organizacji**, a dwie gminy na brak inicjatywy wśród lokalnych przedsiębiorców. Może to wskazywać na trudności w budowaniu partnerstw wynikające ze słabości tychże podmiotów lub też na słabość instytucjonalną samorządu lokalnego. Tylko dwie gminy wskazały na czynnik czysto organizacyjny – ograniczoną liczbę pracowników.

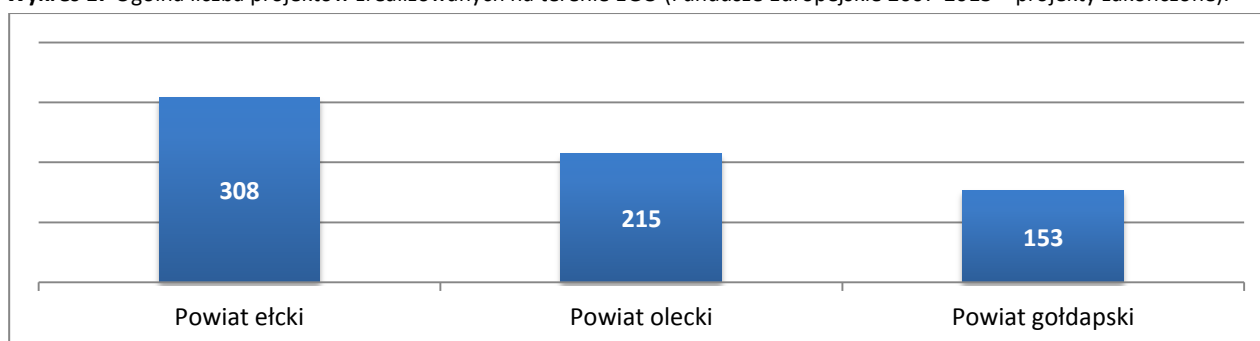
W opinii respondentów kryterium decydującym o przyznaniu finansowania ze środków UE podczas selekcji na poziomie regionalnym jest merytoryczne oraz formalne przygotowanie wniosków, a także zgodność ze strategią wojewódzką i znaczenie projektu dla rozwoju regionu (tabela 10). Nieco rzadziej jest wskazywane natomiast znaczenie projektu dla rozwoju gminy. Wcześniejsze doświadczenie w zabieganiu o środki zagraniczne dla większości analizowanych samorządów jest kryterium decydującym o przyznaniu finansowania. „Kryterium polityczne” nie wydaje się odgrywać znaczącej roli w przyznawaniu środków – tylko jedna z gmin wskazała na ten problem.

Tabela 12 Kryteria decydujące o przyznaniu środków UE.

Kryteria	Liczba wskazań					
	ogółem	tak	raczej tak	raczej nie	nie	trudno powiedzieć
Formalne przygotowanie wniosku	9	8	1	0	0	0
Zgodność ze strategią województwa	7	6	1	0	0	0
Znaczenie projektu dla rozwoju regionu	7	4	3	0	0	0
Znaczenie projektu dla rozwoju gminy	9	6	1	0	1	1
„Kryterium polityczne”	7	0	1	2	3	1
Wcześniejsze doświadczenie w zabieganiu o środki zagraniczne	7	2	3	2	0	0
Merytoryczne przygotowanie wniosków	9	8	1	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań.

Zdecydowanym liderem w ilości zrealizowanych i rozliczonych projektów w minionej perspektywie finansowej 2007-2013 był obszar powiatu ełckiego. Na terenie powiatu zostało zrealizowanych 308 projektów, w tym z zakresu transportu 11 projektów, energetyki 7 projektów, ochrony środowiska 7 projektów, rozwoju firm 97 projektów, pracy i integracji społecznej 86 projektów, rewitalizacji, administracji, kultury i sztuki i in.

Wykres 17 Ogólna liczba projektów zrealizowanych na terenie EGO (Fundusze Europejskie 2007-2013 – projekty zakończone).

Źródło: www.mapadotacji.gov.pl.

4. ANALIZA SWOT

Analizę SWOT opracowano dla każdego z diagnozowanych obszarów problemowych w EGO.

- **Atrakcyjność zamieszkania**
- **Atrakcyjność inwestycyjna**
- **Atrakcyjność turystyczna**

Analiza SWOT wykonana została w oparciu o założenie, iż mocne i słabe strony dotyczą wyłącznie obszaru EGO, zaś szanse i zagrożenia występują w jego otoczeniu.

MOCNE STRONY

Atrakcyjność zamieszkania

- korzystna sytuacja demograficzna,
- inwestycje infrastrukturalne,
- nowoczesny system gospodarki odpadami,
- inwestycje oświatowe, rozwój infrastruktury oświatowej i przedszkolnej, rozszerzenie oferty edukacji zawodowej, poprawa wizerunku szkół z obszaru EGO,
- inwestycje w bazę wypoczynkowo-sportową,
- dynamika zamożności,
- dobry dostęp do stron internetowych gmin, możliwość załatwienia spraw online,
- dobra jakość obsługi w urzędach,
- otwartość władz na inicjatywy lokalne,
- współpraca międzynarodowa z miastami partnerskimi z Litwy i Rosji.

Atrakcyjność inwestycyjna

- dostępność nieruchomości – obszar EGO posiada wolne tereny inwestycyjne, które mogą w najbliższej przyszłości stanowić o jego przewadze konkurencyjnej, część terenów położona jest w Specjalnych Strefach Ekonomicznych,
- wysoka konkurencyjność i potencjał rozwojowy miast w EGO, funkcjonowanie na terenie EGO Specjalnej Suwalskiej Strefy Ekonomicznej oraz Warmińsko – Mazurskiej Strefy Ekonomicznej, rozwój Parku Naukowo – Technologicznego w Ełku,
- obwodnice w miastach: Ełk, Olecko i Gołdap,
- wysokiej jakości obsługa przedsiębiorców w urzędach administracji lokalnej,
- dynamika liczby przedsiębiorstw,
- sektory o dużym potencjale dla „inteligentnych specjalizacji”, w szczególności ekonomia wody, produkcja rolno – spożywcza oraz przemysł drzewny,
- położenie w pobliżu granicy z Rosją, Litwą i Białorusią.

Atrakcyjność turystyczna

- walory przyrodnicze w powiązaniu z najmniejszym zaludnieniem w Polsce,
- turystyka rowerowa i kajakowa jako „produkt” łączący cechy większości gmin z EGO,
- duże nakłady inwestycyjne na infrastrukturę kultury, sportowo-rekreacyjną oraz zagospodarowywanie jezior,
- dość dobrze rozwinięta baza gastronomiczna.

SŁABE STRONY

Atrakcyjność zamieszkania

- niska zamożność, słabe zarobki,
- wysokie bezrobocie,
- słabe perspektywy na powstawanie nowych miejsc pracy,
- połączenia komunikacyjne wewnątrz EGO,
- niski poziom dostępu do sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków na obszarach wiejskich, duże dysproporcje pomiędzy miastem a wsią,
- brak popytu na wysokie kwalifikacje, słabe zainteresowanie tym rodzajem pracowników ze strony przedsiębiorców, odpływ młodych i zdolnych ludzi z regionu,
- niska aktywność społeczna,
- przepływ informacji między instytucjami,
- stereotyp administracji jako „nieskutecznej”.

Atrakcyjność inwestycyjna

- najslabiej skomunikowany podregion w Unii Europejskiej,
- ograniczona aktywność w poszukiwaniu inwestorów zewnętrznych, słaba współpraca z województwem w tym zakresie,
- niska przedsiębiorczość,
- brak diagnozy potrzeb kadrowych,
- mała liczba innowacyjnych przedsiębiorstw oraz mała świadomość i wiedza przedsiębiorców w tym temacie,
- jakość pracowników o niskich kwalifikacjach, niedobór kadr z kwalifikacjami technicznymi,
- trudności w zatrudnieniu w branżach: handel i usługi,
- przedsiębiorstwa duże i średnie najbardziej odczuwają brak informacji o ofercie współpracy ze strony szkół wyższych,
- słabo rozwinięte usługi dla biznesu,
- słaba współpraca biznes – nauka,
- słaba współpraca biznes – administracja,
- brak wspólnej promocji gospodarczej subregionu,
- brak centrum logistyczno – magazynowego dla firm ukierunkowanych na wschód,
- niekorzystne warunki klimatyczne dla rozwoju rolnictwa.

Atrakcyjność turystyczna

- słaba wspólna promocja turystyczna,
- słaba koordynacja działań,
- niepowołanie do życia lokalnej organizacji turystycznej, która mogłaby zająć się koordynacją działań związanych z turystyką w obszarze EGO,
- brak promocji zintegrowanego programu turystyki dla EGO,
- słabo rozbudowana baza noclegowa.

SZANSE

- gazyfikacja północno – wschodniej części województwa,
- budowa szlaku kolejowego Rail Baltica i drogowego korytarza transeuropejskiego Via Baltica,
- oferty współpracy ośrodków naukowo – badawczych,
- połączenie kolejowe z lotniskiem regionalnym w Szymanach,
- modernizacja drogi krajowej 65 – drogi szkieletowej EGO, a także DK 16 łączącej stolicę województwa z obszarem EGO,
- dobre wykorzystanie funduszy europejskich na lata 2014 – 2020,
- współpraca międzynarodowa,
- popyt na ofertę turystyczną subregionu EGO,
- współpraca gospodarcza: tworzenie klastrów, organizacji branżowych, sieci,
- promocja gospodarcza i turystyczna północno – wschodniej Polski przez instytucje regionalne i ogólnopolskie.

ZAGROŻENIA

- prognozowany spadek liczby mieszkańców w perspektywie do 2030 r. (GUS),
- wysoka jakość życia u konkurentów,
- silna konkurencja o inwestorów zagranicznych i podmioty krajowe,
- negatywny wizerunek regionu w oczach potencjalnych inwestorów i mieszkańców,
- brak realizacji kluczowych strategicznych inwestycji: modernizacja drogi DK 16 i 65, budowa Rail Baltica,
- konflikt ze wschodem, problem polityczny w kontaktach gospodarczych z krajami UE,
- niekorzystna polityka państwa promowania silnych centrów rozwojowych.

5. WIZJA EGO PO REALIZACJI PROGRAMU

Program „PRO EGO” jest odpowiedzią całej społeczności zamieszkującej tę część województwa warmińsko-mazurskiego na problemy i procesy zachodzące zarówno wewnątrz obszaru, jak i w jego otoczeniu.

Aspiracją władz lokalnych, przedstawicieli instytucji około biznesowych i organizacji pozarządowych, a także przedsiębiorców jest realizowanie swoich celów w regionie nowoczesnym, dynamicznym, dającym szanse rozwojowe, przyjaznym dla środowiska.

Wschodnia część województwa warmińsko-mazurskiego może czuć się szczególnie zaniedbana, zarówno na skutek obiektywnych gospodarczych uwarunkowań rozwojowych, jak i polityki rozwoju. Z jednej strony korporacje i kapitał prywatny lokalizują się w ośrodkach najbardziej rozwiniętych, z bardzo dobrą dostępnością komunikacyjną, wysoko wykwalifikowaną siłą roboczą, dobrze rozwiniętym otoczeniem biznesu, które tworzy przyjazny klimat przedsiębiorczości. Z kolei polityka rozwojowa preferująca konkurencyjność i innowacyjność nakłada na obszary peryferyjne szczególne wymagania. Trudno jest sprostać konkurencji w zakresie innowacji, gdy wytworzony w regionie potencjał jest bardzo słaby.

Sprostaniu tym kluczowym trudnościom ma służyć realizacja Programu „PRO EGO”. Już na etapie wspólnego myślenia o koniecznych zmianach na terenie trzech powiatów wyłoniły się grupy projektów, proponowanych przez władze lokalne, organizacje pozarządowe, instytucje otoczenia biznesu i samych przedsiębiorców:

- **działania w celu poprawy jakości kapitału ludzkiego** – projekty w tej grupie odnoszą się głównie do systemu szkoleń dla osób pracujących oraz bezrobotnych, ale również podnoszą kwestię konieczności skoordynowania systemu szkolnictwa (głównie zawodowego) z wymaganiami współczesnego rynku pracy oraz poprawy jego jakości. Poprawa jakości kapitału ludzkiego ma zatem decydujący wpływ nie tylko na uwarunkowania społeczne rozwoju, ale przede wszystkim na gospodarkę;
- **działania zwiększające aktywność i integrację mieszkańców** – zwraca się uwagę na stworzenie odpowiedniej infrastruktury. Do najczęściej wymienianych projektów należą: budowa świetlic, klubów oraz innych miejsc spotkań i wymiany doświadczeń; budowa przedszkoli; budowa boisk. Również w tej grupie znajdują się działania w zakresie organizacji imprez sportowo-kulturalnych, np. festynów, koncertów, turniejów sportowych;
- **działania w celu rozwoju kompleksowego zagospodarowania turystycznego** – w tej grupie plasują się projekty dotyczące wyznaczenia szlaków turystycznych (pieszych, rowerowych, wodnych) wraz z infrastrukturą (oznakowaniem, miejscami wypoczynku, różnego atrakcjami np. punktami widokowymi), rozwoju bazy noclegowej i innych usług turystycznych, a także wprowadzanie nowych atrakcji turystycznych oraz modernizacja istniejących zasobów;
- **działania tworzące korzystny klimat dla biznesu oraz poprawiające jakość życia** – do tego typu działań można zaliczyć wszystkie projekty dotyczące infrastruktury drogowej oraz informacyjno-komunikacyjne, poprawy funkcjonalności przestrzeni publicznej, ochrony środowiska oraz wsparcia finansowego przedsiębiorstw.

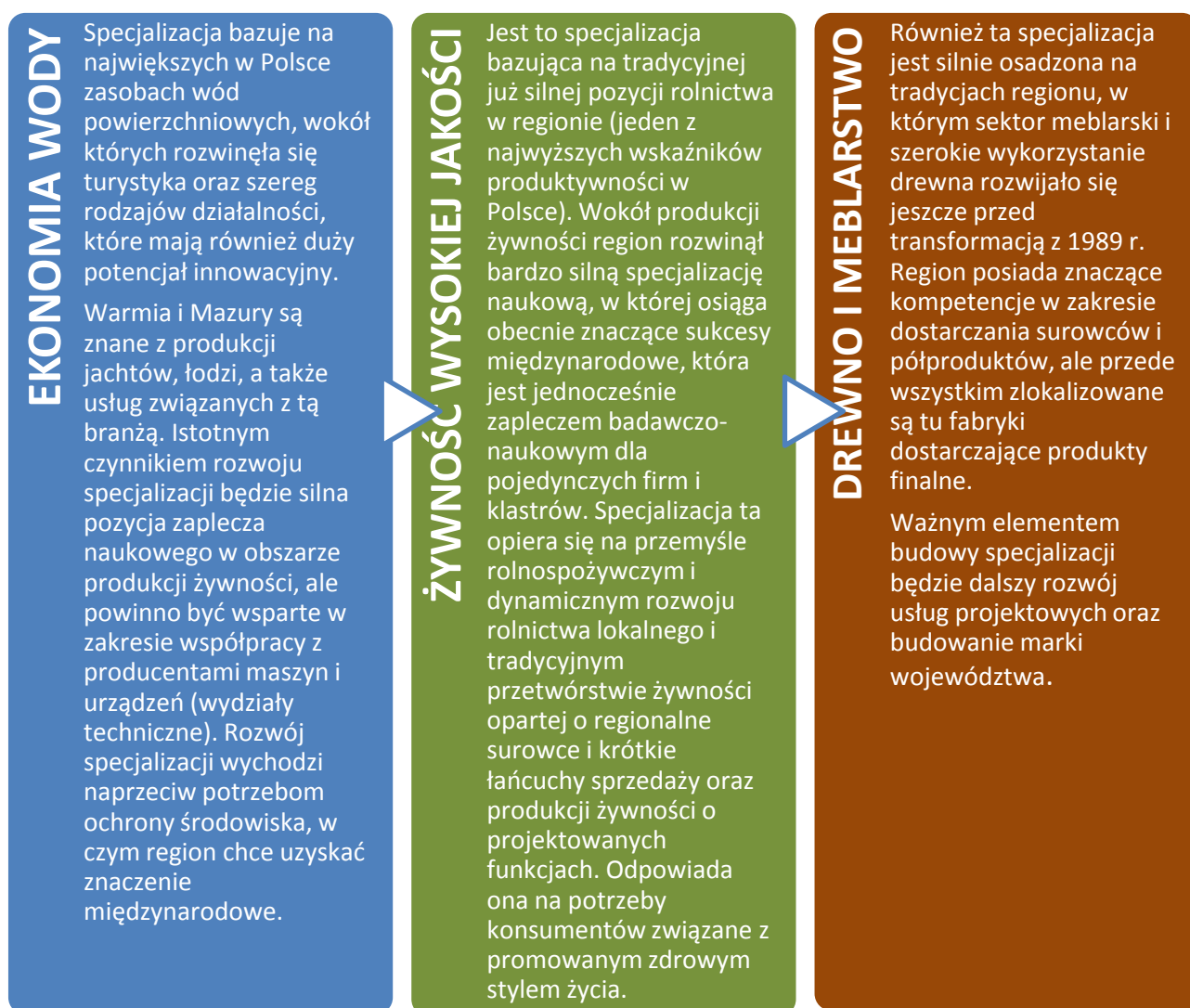
Realizacja Programu „PRO EGO” powinna przyczynić się zatem do wzrostu konkurencyjności obszaru w czterech wymiarach:

- konkurencji o inwestorów (atrakcyjność inwestycyjna);
- konkurencji o mieszkańców (jakość życia);
- konkurencji o turystów (atrakcyjność inwestycyjna);
- konkurencji o środki publiczne (sprawność instytucjonalna).

Poprawa konkurencyjności obszaru EGO przyczyni się do wzrostu konkurencyjności całego województwa warmińsko-mazurskiego, wpłynie również na poprawę spójności gospodarczej, społecznej i przestrzennej.

Pro EGO a inteligentne specjalizacje Warmii i Mazur

Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025 wskazuje trzy inteligentne specjalizacje regionu, mające zwiększyć jego konkurencyjność:

W EGO liczba podmiotów gospodarczych w podziale na poszczególne inteligentne specjalizacje jest na zbliżonym poziomie (z przewagą „ekonomii wody”). Spośród wszystkich firm, pod względem liczebności, dominują uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi oraz leśnictwo i pozyskiwanie drewna.

Z racji położenia geograficznego i zasobów naturalnych EGO szczególnie stawia na **ekonomię wody**. Dotyczy to przede wszystkim rozwoju turystyki poprzez rozbudowę bazy noclegowej i całorocznej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, jak również ochronę środowiska przyrodniczego. Sektor turystyczny uzupełniany ma być przez zakłady produkcyjne, które wytwarzają produkty dla branży turystycznej (np. jachty i łodzie, ale również wszelkiego rodzaju sprzęt turystyczny).

Rozwój **rolnictwa i przetwórstwa rolno-spożywczego** jest szczególnie dostrzegany w gminach: Banie Mazurskie, Stare Juchy, Wieliczki, Świątajno, Prostki, Kalinowo, gmina Ełk, Dubeninki, Kowale Oleckie, Powiat Ełcki, Powiat Gołdapski. Podkreśla się, że warunkiem realizacji tego celu jest poprawa koniunktury tej branży oraz wdrażanie ogólnokrajowych programów pomocy. Cel ma być osiągnięty poprzez:

- tworzenie grup producenckich i ich wsparcie w postaci pozyskiwania rynków zbytu,
- specjalizację produkcji rolnej,
- szkolenia i bazę informacyjną,
- wspieranie rolnictwa ekologicznego, wsparcie dla nowo powstałych i istniejących zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego, wprowadzanie nowych technologii w produkcji rolnej, zgodnej z wymogami unijnymi (powiat Ełk), nawiązanie bliższych kontaktów handlowych z regionami w krajach sąsiednich (izby rolnicze), stworzenie centrum logistyczno-magazynowego dla firm ukierunkowanych na Wschód (powiat Ełk).

Branża meblarska i przemysł z nią związane również stanowi ważny element gospodarki, przynajmniej niektórych jednostek (np. w powiecie ełckim podkreśla się wagę przemysłu drzewnego, przetwórstwa drewna i runa leśnego). Zatem również branża meblarska powinna być taktowana jako potencjalny klaster skupiający nie tylko firmy operujące materiałem drzewnym, ale również ich wszelkich kooperantów (producenci maszyn, projektanci, firmy spedycyjne etc.). Tylko takie podejście gwarantuje wzrost konkurencyjności całego obszaru EGO, ale również będzie przyspieszało nawiązywanie współpracy i rozszerzanie rynków dla obecnych przedsiębiorców. Wyniki odpowiedzi biznesu wskazują na spory potencjał do budowania różnorodnych inicjatyw klastrowych.

6. CEL PROGRAMU

Celem Programu „PRO EGO” jest:

wzrost konkurencyjności gospodarki dla poprawy warunków życia mieszkańców obszaru funkcjonalnego Subregionu EGO.

Konkurencyjna gospodarka opiera się na dwóch filarach, których wsparcie będzie potrzebne w ramach realizacji Programu. Filarami tymi są:

1. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna, na którą składają się m.in.:

- jakość zasobów ludzkich (kwalifikacje, mentalność);
- jakość otoczenia biznesu (sprawność administracji i innych instytucji oraz organizacji około biznesowych);
- dostępność komunikacyjna (drogowa, kolejowa, lotnicza, wodna).

2. Wysoki potencjał rozwojowy gospodarki lokalnej, o którym świadczą:

- doświadczenie i tradycja (w branżach najlepiej rozwiniętych w regionie);
- innowacyjność (chęć do wprowadzania innowacji, chłonność innowacji);
- powiązania sieciowe z zagranicą i wewnątrz obszaru (relacje klastrowe);
- umiejętność współpracy i zaufanie.

Wzrost konkurencyjności gospodarki wymaga wielu działań służących poprawie np. jakości kapitału ludzkiego, dostępności komunikacyjnej, ale przyczyni się do postrzegania obszaru EGO jako „przyszłościowego”, „dającego możliwości rozwoju dla mieszkańców”, a to z kolei pozwoli zahamować niekorzystne tendencje migracyjne i zwiększy zainteresowanie regionem zarówno potencjalnych mieszkańców, inwestorów, jak i turystów.

Tak zdefiniowany cel jest spójny z dokumentami strategicznymi opracowanymi na wszystkich poziomach planowania strategicznego. W **wymiarze europejskim**, biorąc pod uwagę Strategię Europa 2020, należy zwrócić uwagę w szczególności na zapisy dotyczące inicjatyw:

- Europa efektywnie korzystająca z zasobów,
- Polityka przemysłowa na rzecz ekologicznego rozwoju,
- Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia,
- Europejski program walki z ubóstwem.

Położenie nacisku na konkurencyjność z pewnością pozwoli zrealizować działania odnoszące się do pozostałych inicjatyw UE:

- Unia innowacji,
- Europejska agenda cyfrowa,
- Młodzież w drodze.

Wzrost konkurencyjności EGO, w kontekście gospodarczym i społecznym, jest również zgodny z celami polityki krajowej. Z kolei w **Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025** widnieją zapisy dotyczące bezpośrednio podregionu ełckiego, inicjatywy rozwojowej EGO, miasta Ełku i z pewnością realizacja Programu „PRO EGO” przyczyni się do osiągnięcia zapisanych w Strategii celów głównych i strategicznych opisane przy pomocy obszarów strategicznej interwencji, czy wreszcie inteligentnych specjalizacji.

Oprócz bezpośrednich odniesień do Subregionu EGO, Strategia stwarza szerokie możliwości realizacji działań w zakresie priorytetów strategicznych:

- konkurencyjna gospodarka,
- otwarte społeczeństwo,
- nowoczesne sieci,

w których plasują się działania ukierunkowane na realizację celu głównego Programu „PRO EGO”.

Osiągnięcie celu Programu „PRO EGO”: *wzrost konkurencyjności gospodarki dla poprawy warunków życia mieszkańców obszaru funkcjonalnego Subregionu EGO* przyczyni się również do realizacji następujących celów strategicznych:

1. Poprawa warunków inwestycyjnych.

2. Wzrost znaczenia EGO jako obszaru atrakcyjnego turystycznie.

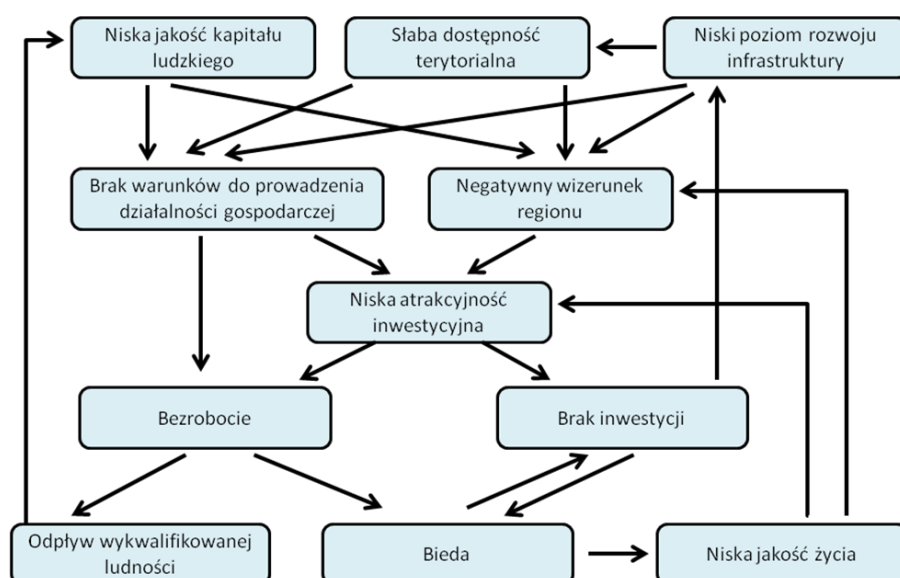
3. Zwiększenie jakości kapitału ludzkiego

7. KIERUNKI DZIAŁAŃ

Osiągnięcie celu, jakim jest wzrost konkurencyjności gospodarki EGO dla poprawy warunków życia mieszkańców wymaga przezwyciężenia licznych problemów, przed którymi stoją zarówno władze lokalne, jak i organizacje, instytucje i przedsiębiorstwa, a także mieszkańcy.

Problemy te mają charakter przyczynowo-skutkowy (rys. 3). Trudno jest wskazywać główną przyczynę niskiego obecnie poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego. Wydaje się, że sięganie w bliższą i dalszą historię powinno odbywać się głównie po to, by wyciągać aktualnie odpowiednie wnioski na przyszłość.

Rysunek 4 Zakłęty krąg peryferyjności w obszarze EGO

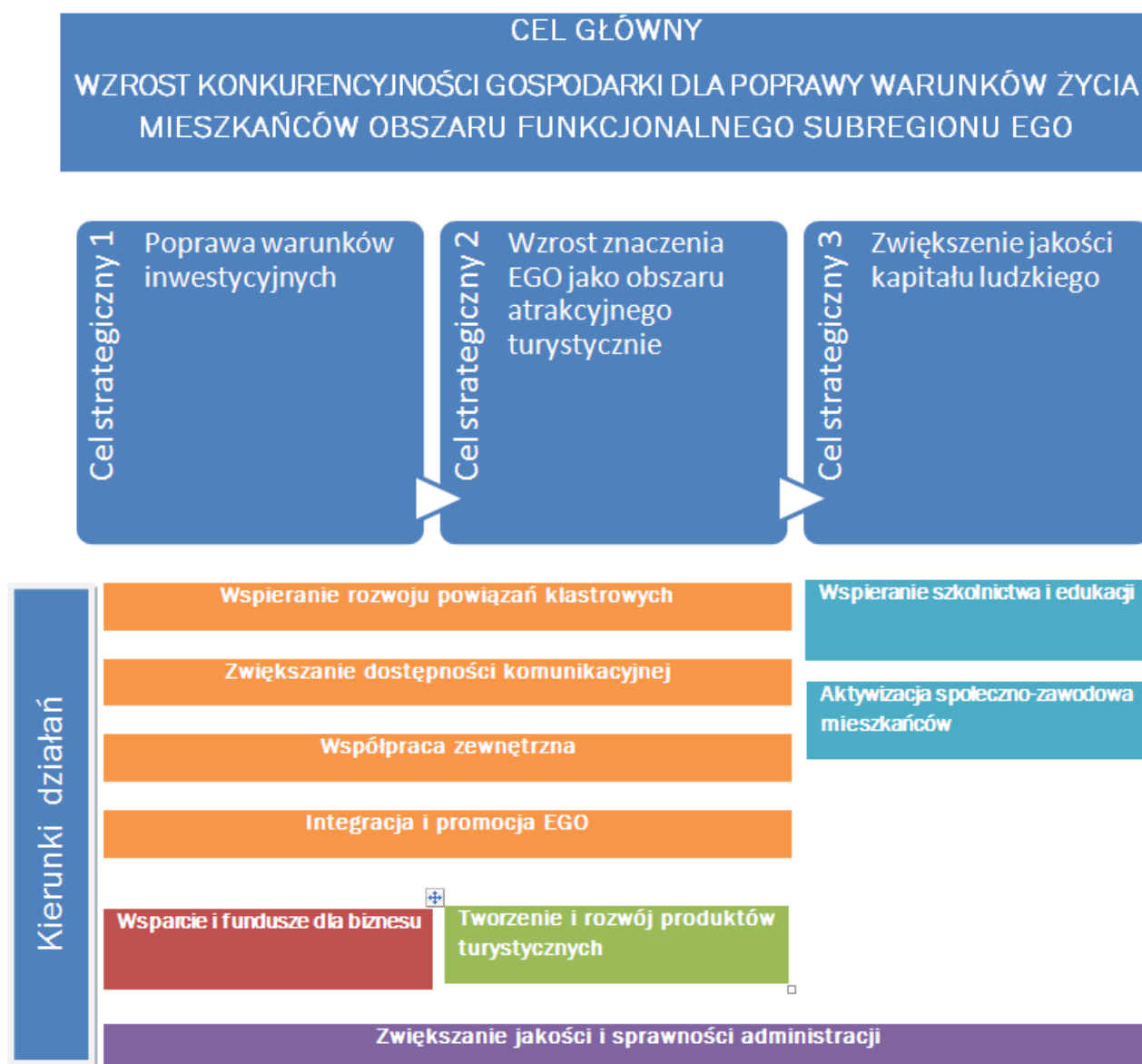
Źródło: opracowanie własne.

W związku z licznymi problemami i słabościami wykazanymi w analizie SWOT zakłada się, że Program „PRO EGO” będzie skoncentrowany na problemach najważniejszych, ale jego skutki muszą być odczuwalne przez możliwie szerokie grupy społeczne.

Dlatego wyznaczono do realizacji 9 kierunków działań:

1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych;
2. Wspieranie rozwoju powiązań klastrowych;
3. Wsparcie i fundusze dla biznesu;
4. Wspieranie szkolnictwa i edukacji;
5. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców;
6. Zwiększanie dostępności komunikacyjnej;
7. Integracja i promocja EGO;
8. Współpraca zewnętrzna;
9. Zwiększanie jakości i sprawności administracji.

Rysunek 5 Kierunki działań w podziale na cele strategiczne.

Omówione szerzej w dalszej części Programu działania wywodzą się z chęci polepszenia sytuacji w następujących obszarach:

Gospodarka – tu mieści się troska o wsparcie poszczególnych firm, grup przedsiębiorców i całych branż.

Dlatego tak mocno podkreślane jest traktowanie turystyki jako najistotniejszego sektora gospodarki obszaru EGO. To również pod kątem gospodarki toczy się dyskusja o jakości zasobów ludzkich, systemie szkoleń i edukacji czy jakości administracji. Również liczne inwestycje infrastrukturalne mają przyczynić się do zwiększania konkurencyjności gospodarki;

Społeczeństwo – budowanie silnych, opartych na zaufaniu więzi społecznych przyczynia się do tworzenia korzystnego kapitału społecznego, którego potrzebują mieszkańcy a także przedsiębiorcy. Konieczne jest dbanie o zahamowanie procesów marginalizacji. Istotne jest zwiększanie mobilności społecznej i wzrost interakcji. Jednak obok licznych działań zwiększających aktywność społeczną konieczne jest

stworzenie wizji rozwoju osobistego na obszarze EGO – to w największym stopniu może ułatwić wizja rozwoju kariery zawodowej – czyli dynamiczna gospodarka;

Relacje – obok wymienionych wyżej interakcji społecznych bardzo istotnym czynnikiem sukcesu powinno być maksymalne wykorzystanie współpracy z podmiotami zewnętrznymi w stosunku do EGO. Relacje krajowe i międzynarodowe powinny charakteryzować się chęcią pozyskiwania wiedzy, którą wykorzysta się praktycznie dla rozwoju EGO. W budowaniu właściwych relacji ważne jest stworzenie odpowiedniej infrastruktury informatycznej, drogowej i technicznej. Wzrost dostępności komunikacyjnej przyczyni się do stworzenia szans na rozwój korzystnych relacji zarówno społecznych, jak i gospodarczych.

DZIAŁANIE 1. TWORZENIE I ROZWÓJ PRODUKTÓW TURYSTYCZNYCH

Obszar EGO dysponuje wyjątkowymi zasobami przyrodniczymi i kulturowymi. Na terenie EGO jest także miejscowość uzdrowiskowa. Jednak pomimo wielu atrakcji turystycznych, subregion EGO podlega bardzo silnej konkurencji zewnętrznej, w tym najbliższych sąsiadów. W ostatnich latach dokonał się duży postęp zarówno w rozbudowie infrastruktury wypoczynkowo-rekreacyjnej, jak i w działaniach promocyjnych. Jednak wciąż zagadnienia dotyczące turystyki wymagają wsparcia. Wsparcie to potrzebne jest w celu wykorzystania szansy, jaką jest bardzo wysoki popyt na ofertę turystyczną w podregionie ełckim i na Suwalszczyźnie. Istotne jest, by w wyniku realizacji działania udało przyciągnąć część turystów również do obszaru EGO.

W tym celu konieczne są działania na poziomie poszczególnych gmin, ale przede wszystkim współpraca w ramach EGO na rzecz tworzenia produktów turystycznych i wspólnych działań promocyjnych. Ważne będzie kontynuowanie projektu „EGOturystyki”. Rozwój produktów turystycznych oparty będzie o istniejące zasoby przyrodnicze i kulturowe. Znaczącą rolę w rozwoju produktów będzie miała turystyka rowerowa.

Tworzenie i rozwój produktów turystycznych powinno przyczynić się głównie do stworzenia szansy na powstanie wielu miejsc pracy, a to z kolei do zwiększenia standardu życia mieszkańców. Współpraca wielu podmiotów przy realizacji tego działania powinna przełożyć się również na budowanie i polepszanie więzi społecznych na obszarze EGO.

W ramach realizacji działania nastąpią również korzystne zmiany w wizerunku wschodniej części województwa warmińsko-mazurskiego (poprawa estetyki miejscowości, wzrost jakości środowiska przyrodniczego, zagospodarowanie zdegradowanych pustych przestrzeni). Bardzo ważną sprawą jest uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na obszarach wiejskich aby poprawić jakość wód powierzchniowych, jezior i rzek oraz zmniejszyć dysproporcje pomiędzy istniejącą infrastrukturą w mieście i na wsi. Niezbędna także będzie rewitalizacja znaczących cieków wodnych mających ogromny wpływ na potencjał turystyczny obszaru EGO.

Należy założyć, że dynamiczny rozwój atrakcyjności turystycznej spowoduje również większe zainteresowanie inwestorów zewnętrznych możliwościami lokalizacyjnymi w EGO.

PROJEKTY

1. SUBREGIONALNY SZLAK ROWEROWY EGO – PROJEKT ZINTEGROWANY

1. Tytuł projektu	Subregionalny szlak rowerowy EGO
2. Nazwa działania Programu	Działanie 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2015 – 2020
4. Opis projektu (zakres)	Zakres inwestycji: - wytczenie szlaku przebiegającego przez gminy EGO o dł. 270 km oraz opracowanie dokumentacji projektowej, - budowa nawierzchni na ścieżkach, - naprawa oraz udrożnienie ścieżek istniejących, - zakup oraz montaż ławeczek, koszy na śmieci oraz obiektów małej architektury w miejscach przeznaczonych do postoju i odpoczynku, - budowa lub odbudowa obiektów mostowych, - ustawienie tablic informacyjnych, - oznaczenie całej trasy.
5. Uzasadnienie celu projektu	Projekt polegający na stworzeniu szlaku rowerowego po wschodniej stronie Mazur jest przedsięwzięciem służącym utrzymaniu przewagi konkurencyjnej regionu warmińsko-mazurskiego nad innymi regionami w oparciu o istniejący potencjał środowiskowy i umiejętność wykorzystania go w procesach rozwoju społeczno-gospodarczego. Stworzenie szlaku rowerowego po atrakcyjnych turystycznie miejscach EGO nie tylko ułatwi nam konkurowanie o turystów, ale również pomoże w rozwiązaniu wielu problemów „wewnętrznych”. Chodzi tu m.in. o niewystarczającą integrację działań poszczególnych samorządów gminnych i powiatowych, niską aktywizację zawodową i społeczną mieszkańców, niską atrakcyjność obszaru jako miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej związanej z turystyką.
6. Szacunkowa wartość projektu	31,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Subregion EGO
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Samorządy EGO.
10. Beneficjenci projektu	Mieszkańcy, turyści

2. PROMOCJA I WYKORZYSTANIE WALORÓW TURYSTYCZNYCH EGO – PROJEKT ZINTEGROWANY

1. Tytuł projektu	Promocja i wykorzystanie walorów turystycznych EGO
2. Nazwa działania Programu	Działanie 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2015 – 2020
4. Opis projektu (zakres)	- Tworzenie nowych miejsc ochrony różnorodności biologicznej - Zachowanie lub odtwarzanie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk: - Wzrost świadomości ekologicznej w zakresie konieczności ochrony przyrody w obszarze EGO - Promocja walorów turystyczno – przyrodniczych obszaru EGO

5. Uzasadnienie celu projektu	Pełne wykorzystanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych oraz wzajemne powiązanie działań promocyjnych w ich obszarze przyczynia się do rozwoju dodatnich trendów w turystyce, wzrostu popytu w sektorze usług noclegowych, zintensyfikują promocję subregionu w skali ogólnokrajowej.
6. Szacunkowa wartość projektu	7,5 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Obszar EGO
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, PO Infrastruktura i Środowisko, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana
10. Beneficjenci projektu	Turyści oraz mieszkańcy EGO

3. POPRAWA GOSPODARKI WODNO-ŚCIEKOWEJ NA OBSZARACH WIEJSKICH EGO – PROJEKT ZINTEGROWANY

1. Tytuł projektu	Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich EGO
2. Nazwa działania Programu	Działanie 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2015 – 2020.
4. Opis projektu (zakres)	Rozbudowa kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowej na obszarach gmin wiejskich EGO. Obszary wymagające sieci wodno-kanalizacyjnej: Schemat nr 1 – Odbiór ścieków, oczyszczalnie ścieków na obszarach wiejskich EGO, Schemat nr 2 – Przydomowe oczyszczalnie ścieków, Schemat nr 3 – Sieci wodociągowe, stacje uzdatniania wody .
5. Uzasadnienie celu projektu	Budowa infrastruktury wodno – ściekowej jest nie tylko jedną z podstawowych potrzeb mieszkańców obszarów wiejskich obszaru EGO, ale również warunkiem koniecznym dla ochrony i poprawy wód powierzchniowych, stanowiących o atrakcyjności turystycznej tej części Polski. Inwestycja ta pozwoli zminimalizować niebezpieczne związki przedostające się do gruntu i wód gruntowych wraz ze ściekami bytowo-gospodarczymi.
6. Szacunkowa wartość projektu	81,15 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Gminy: Kowale Oleckie, Świętajno, Ełk, Dubeninki, Stare Juchy, Wieliczki, Prostki, Kalinowo, Gołdap
8. Źródła finansowania	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich , RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, wkład własny
9. Podmiot realizujący projekt	Gminy Wiejskie i miejsko-wiejskie Subregionu EGO
10. Beneficjenci projektu	Rolnicy i przedsiębiorcy z obszarów wiejskich, mieszkańcy i turyści

4. ZAGOSPODAROWANIE TURYSTYCZNE JEZIOR I RZEK W GMINACH WIEJSKICH EGO

1. Tytuł projektu	Zagospodarowanie turystyczne jezior i rzek w gminach wiejskich EGO
2. Nazwa działania Programu	Działanie 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 – 2020
4. Opis projektu (zakres)	W ramach projektu przewiduje się liczne zadania, m.in.: • Zagospodarowanie terenu przy rzece w Sypitkach, rzek Młyńska Struga i Łażna Struga, • Zagospodarowanie jezior Selmęt Wielki i Sunowo, • Budowa szlaku wodnego J. Nieciecz – J Rajgrodzkie wraz z infrastrukturą, • Zagospodarowanie półwyspu Jeziora Białego – Skrzypki, • Kanał łączący Jezioro Krzywe z Jeziorem Rajgrodzkim z mostem obrotowym.

5. Uzasadnienie celu projektu	Jeziora oraz tereny położone w ich sąsiedztwie stanowią naturalny potencjał rozwojowy obszaru EGO. Wciąż istnieją duże braki inwestycyjne i organizacyjne, których wyeliminowanie przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej jezior. W projekcie powinny również uczestniczyć miasta i gminy, które chcą zwiększyć atrakcyjność inwestycyjną swoich jezior (pod warunkiem, że zadania te nie dotyczą szlaków – szlaki są finansowane z innego projektu).
6. Szacunkowa wartość projektu	50,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Subregion EGO.
8. Źródła finansowania	Fundusze UE, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Gminy Wiejskie Subregionu EGO
10. Beneficjenci projektu	Turyści, mieszkańcy EGO.

5. JEZIORO GOŁDAP I RZKA GOŁDAPA

1. Tytuł projektu	Jezioro Gołdap i rzeka Gołdapa
2. Nazwa działania Programu	Działanie 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 – 2018.
4. Opis projektu (zakres)	W rekultywacji jeziora Gołdap zostanie użyta zmodyfikowana glina – Phoslock, której działanie polega na wiązaniu fosforu biodostępnego w wodzie i w osadach dennych. Użycie Phoslocka zapobiegnie ponownej eutrofizacji. Dodatkowo wykona się mechaniczne oczyszczenie dna i brzegów jeziora. Rekultywacja Phoslockiem przebiega w dwóch etapach: 1. Phoslock opadając na dno wiąże fosfor biodostępny zawarty w zbiorniku wodnym. Po przejściu przez toń wody, Phoslock® tworzy cienką warstwę na powierzchni osadów dennych, która skutecznie zatrzymuje fosfor zwykle wtórnie uwalniany podczas zmiany warunków fizykochemicznych otoczenia. [http://www.phoslock.pl/produkt.php] 2. Oczyszczenie, regulacja rzeki Gołdapa, zagospodarowanie terenu do celów rekreacyjnych, budowa małej architektury.
5. Uzasadnienie celu projektu	Rekultywacja z zastosowaniem produktu Phoslock przede wszystkim poprawi jakość środowiska naturalnego. Pozwoli na odbudowę zdegradowanych ekosystemów i ich rozwój, zapobiegając ponownej eutrofizacji jeziora. Rekultywacja polepszy również standard życia ludności mieszkającej w okolicach jeziora Gołdap oraz poprawi estetykę miejscowości znajdujących się wokół jeziora. Zabieg rekultywacji pozwoli na nowo odkryć walor turystyczny jeziora, a zatem przyciągnie nowych turystów i inwestorów, którzy zdecydują się rozwijać zaplecze turystyczne i rekreacyjne w tym obszarze.
6. Szacunkowa wartość projektu	150,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Gmina Gołdap.
8. Źródła finansowania	Fundusze UE, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Miasto Gołdap.
10. Beneficjenci projektu	Turyści, mieszkańcy EGO.

6. JEZIORO OLECKIE WIELKIE, OLECKIE MAŁE I RZKA LEGA

1. Tytuł projektu	Jezioro Oleckie Wielkie, Oleckie Małe i rzeka Lega
2. Nazwa działania Programu	Działanie 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 – 2020.
4. Opis projektu (zakres)	• Rewitalizacja ok. 13 km ścieżki turystyczno-przyrodniczej (pieszo - rowerowej) wokół

	jeziora Oleckie Wielkie z infrastrukturą towarzyszącą w tym budowa stanowisk wędkarskich, budowa boiska piłkarsko-rekreacyjnego na terenie byłej strzelnicy (sztuczna murawa, infrastruktura towarzysząca – szatnie, zaplecza sanitarne) oraz budowa kortów tenisowych i rewitalizacja wyznaczonych ścieżek rowerowych na terenie gminy. • Oznakowania przyrodnicze i turystyczne szlaków pieszo – rowerowych. Stworzenie centrum ruchu turystycznego na terenie Gminy Olecko - Rozbudowa i przebudowa byłego hotelu „Maraton” na centrum ruchu turystycznego (punkt informacyjny, plansze szlaków pieszo-rowerowych, baza ośrodka wędkarskiego, uzupełnienie oferty noclegowej pola namiotowego o pokoje stacjonarne, zaplecza socjalno -gastronomiczne). • Kompleksowe zagospodarowanie terenów rekreacyjno-wypoczynkowych tzw. „Szyjki” nad jeziorem Oleckie Wielkie (narty wodne, pomosty, przystań, slip, kładka łącząca brzegi jeziora) • Rewitalizacja pomostów na jeziorze Oleckie Wielkie (bezpieczne kąpieliska, przystanie wodne). • Szlak wodny – regulacja, umocnienie brzegów rzeki Legi przy zachowaniu walorów środowiskowo - przyrodniczych, budowa bulwarów, przepraw i przystani wodnych. • Rewitalizacja amfiteatru nad jeziorem Oleckie Wielkie w celu przywrócenia funkcji kulturalno – turystycznej. • Rewitalizacja tzw. PTTK (gminnej nieruchomości z zabudowaniami w ciągu ścieżki turystyczno-przyrodniczej wokół jeziora – Wiewiórczej Ścieżki) nad jeziorem Oleckie Wielkie w celu przywrócenia funkcji rekreacyjno – turystyczno-kulturalnej.
5. Uzasadnienie celu projektu	Projekt podnosi walor turystyczny gminy Olecko oraz wymienionych wyżej jezior. Nowa atrakcja turystyczna przyciągnie nowych turystów, zwłaszcza zwolenników aktywnej turystyki.
6. Szacunkowa wartość projektu	35,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Gmina Olecko
8. Źródła finansowania	Fundusze UE, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Gmina Olecko
10. Beneficjenci projektu	Turyści, mieszkańcy EGO.

7. JEZIORO EŁCKIE I RZKA EŁK

1. Tytuł projektu	Jezioro Ełckie i rzeka Ełk
2. Nazwa działania Programu	Działanie 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 - 2020
4. Opis projektu (zakres)	• zagospodarowanie pustych przestrzeni nad jeziorem Ełckim na cele turystyczne poprzez budowę pomostów widokowych, zagospodarowanie terenów przybrzeżnych i stworzenie plaży, stworzenie miejsc do wędkowania, zabezpieczenie brzegu jeziora, • zagospodarowanie jeziora Ełckiego poprzez rozbudowę promenady pieszo – rowerowej wraz z infrastrukturą, oświetleniem i małą architekturą, • zagospodarowanie turystyczne wzdłuż rzeki Ełk poprzez budowę ścieżek spacerowych, skwerów wraz z obiektami małej architektury, • zagospodarowanie turystyczne brzegu jeziora Ełckiego poprzez budowę infrastruktury dla uprawiania sportów wodnych, • rekultywacja Jeziora Ełckiego , odbudowa zdegradowanych ekosystemów i ich rozwój, • zagospodarowanie i rozbudowa Centrum Edukacji Ekologicznej, stworzenie ekoparku, stworzenie ścieżek zdrowia.
5. Uzasadnienie celu projektu	Miasto Ełk położone jest nad jeziorem Ełckim i rzeką Ełk, posiada duży potencjał turystyczny a także wiele cennych przyrodniczo terenów. Miasto Ełk posiada puste zdegradowane tereny położone w atrakcyjnych miejscach nad jeziorem i rzeką Ełk, które należałoby zagospodarować pod cele turystyczne i rekreacyjne. Nad jeziorem Ełckim pobudowano 7 km promenadę pieszo – rowerową, którą należałoby dalej rozbudować. Jezioro Ełckie od wielu lat było poddane rekultywacji, jednak ze względu na ograniczone finanse od dwóch lat zaprzestano oczyszczanie i napowietrzanie jeziora. W mieście Ełku także nie ma atrakcyjnej i

	dobrze zagospodarowanej plaży. Na terenie Miasta działa Centrum Edukacji Ekologicznej, które należałoby rozbudować i dalej zagospodarowywać teren CEE.
6. Szacunkowa wartość projektu	23,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Miasto Ełk
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Program Litwa – Polska, PO Infrastruktura i Środowisko, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Gmina Miasto Ełk
10. Beneficjenci projektu	Turyści, mieszkańcy, przedsiębiorcy

8. REGIONALNE CENTRUM SPORTÓW WODNYCH W EŁKU

1. Tytuł projektu	Regionalne Centrum Sportów Wodnych w Ełku
2. Nazwa działania Programu	Działanie 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016–2020.
4. Opis projektu (zakres)	Projekt zakłada budowę Regionalnego Centrum Sportów Wodnych nad Jeziorem Ełckim, które powstanie na bazie istniejącego Międzyszkolnego Ośrodka Sportowego w Ełku poprzez rozbudowę i unowocześnienie jego istniejącej infrastruktury sportowo - turystycznej, w tym zagospodarowanie terenu przybrzeżnego Jez. Ełckiego. RCSW składać się będzie z trzech elementów funkcjonalnych: • część szkoleniowo – treningowa umożliwiająca podnoszenie sprawności fizycznej, rozwijanie nawyków czynnego wypoczynku oraz uprawiania wybranej dyscypliny sportu. • część noclegowa zapewniająca nocleg dla 40 osób, kadry szkoleniowej. • część wypoczynkowo – rekreacyjna z odnową biologiczną stanowiąca zaplecze dla bazy szkoleniowo – treningowej. Zaplecze techniczne ulokowane będzie w istniejących, wolnostojących, parterowych budynkach magazynowych.
5. Uzasadnienie celu projektu	Budowa Regionalnego Centrum Sportów Wodnych poprawi jakość życia mieszkańców, stanie się nowoczesnym zapleczem sportowym dla młodych ludzi. Stanie się nowym, kolejnym walorem turystycznym Jeziora Ełckiego i powiatu ełckiego.
6. Szacunkowa wartość projektu	8,5 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Miasto Ełk
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Powiat Ełcki.
10. Beneficjenci projektu	Turyści, mieszkańcy EGO.

9. EŁCKA KOLEJ WĄSKOTOROWA: KOLEJOWE CENTRUM NAUKI W EŁKU

1. Tytuł projektu	Ełcka Kolej Wąskotorowa: Kolejowe Centrum Nauki w Ełku
2. Nazwa działania Programu	Działanie 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 - 2020.
4. Opis projektu (zakres)	Szczegółowy zakres prac: 1. Budowa obiektu wystawienniczego Muzeum Historycznego w Ełku 2. Budowa infrastruktury Kolejowego Centrum Nauki: • stanowisko „I Ty zostań kolejarzem”, • stanowisko pokazujące działanie maszyny parowej, na przykładzie rozciętej lokomotywy normalnotorowej,

	- gwizdek parowy inspirowany gwizdkami w lokomotywach, - stanowisko pokazujące jak działa próżnia, - telegraf kolejowy, - model góry rozrządowej, - sieć podziemnych rur - ilustruje w jaki sposób rozchodzi się dźwięk, - stanowisko „kolej na kino, kino na kolej”, - stanowisko „I Ty zostań strongmanem” – ilustracja działania wielokrążka, - stanowisko pokazujące mechanizm dźwigni, - plac zabaw dla maluchów, - wytyczenie ścieżki zwiedzania, 3. Budowa Pawilonu handlowo-usługowego, 4. Budka dróżnika, 5. Sanitariaty, 6. Parkingi.
5. Uzasadnienie celu projektu	Zakres prac związany jest z dostosowaniem obiektu zabytkowego jakim jest Elcka Kolej Wąskotorowa do działalności kulturalnej oraz do potrzeb instytucji kultury jaką jest Muzeum Historyczne w Elku. Dzięki czemu MH zostanie włączone w tworzenie produktów turystycznych i wypoczynkowych.
6. Szacunkowa wartość projektu	10,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Gmina Miasto Elk.
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Program Litwa-Polska, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Gmina Miasto Elk/Muzeum Historyczne w Elku
10. Beneficjenci projektu	Mieszkańcy Elku, turyści, mieszkańcy EGO, MHE, organizacje turystyczne

10. OZE w EGO: POPRAWA EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ W SUBREGIONIE EGO Z WYKORZYSTANIEM OZE

1. Tytuł projektu	OZE w EGO: Poprawa efektywności energetycznej w Subregionie EGO z wykorzystaniem OZE
2. Nazwa działania Programu	Działanie 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 – 2019
4. Opis projektu (zakres)	Projekt polega na opracowaniu audytów energetycznych oraz kompleksowej modernizacji energetycznej z wykorzystaniem OZE budynków użyteczności publicznej i mieszkalnych w Subregionie EGO z wykorzystaniem systemów zarządzania energią. Autonomiczną częścią projektu jest modernizacja, budowa, przebudowa, przyłączenia sieci ciepłowniczej z wykorzystaniem OZE. W ramach projektu planowana jest również wymiana oświetlenia publicznego na energooszczędne.
5. Uzasadnienie celu projektu	Poprawa jakości środowiska naturalnego w kontekście rozwoju turystyki oraz poprawy bezpieczeństwa i jakości życia mieszkańców i turystów. Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej w turystyce.
6. Szacunkowa wartość projektu	50,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Obszar EGO.
8. Źródła finansowania	Fundusze UE, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Samorządy Subregionu EGO
10. Beneficjenci projektu	Gminy, powiaty i mieszkańcy.

11. UZDROWISKO GOŁDAP ZDRÓJ

1. Tytuł projektu	Uzdrowisko Gołdap Zdrój
2. Nazwa działania Programu	Działanie 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 – 2020.
4. Opis projektu (zakres)	W ramach projektu realizowana będzie rozbudowa bazy sanatoryjno – uzdrowskiej i turystyczno – sportowej która zwiększy potencjał turystyczny i gospodarczy Uzdrowskiej i Gołdapi i obszaru EGO. Budowa infrastruktury oraz rozbudowa bazy sanatoryjno-uzdrowskiej i turystyczno-sportowej na terenie Gminy Gołdap (min. nowe sanatoria, szpital uzdrowski, rozbudowa istniejącego sanatorium, parkingi buforowe przed strefą A ochrony uzdrowskiej, amfiteatr przy łąkach, budowa pola do mini golfa w dzielnicy uzdrowskiej.
5. Uzasadnienie celu projektu	Gołdap jako jedyna na Warmii i Mazurach posiada status uzdrowska. W ramach RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2007-2013 wykonano inwestycje tzw. uzdrowskie nad jeziorem Gołdap i w centrum miasta związane z budową pijalni wód mineralnych i leczniczych, czwartych w Polsce łąki oraz parków kinezyterapeutycznego i zdrojowego. Dzięki stworzeniu warunków infrastrukturalnych na wskazanych terenach obszaru gminy Gołdap możliwy będzie rozwój walorów turystycznych gminy oraz pośrednio przedsiębiorczości – głównie usług – powiązanych z sektorem turystycznym. Głównymi walorami turystycznymi Gminy Gołdap są zasoby naturalne. Jednak aby pełniej korzystać z tych zasobów oraz stworzyć dogodne warunki dla turystów o różnych wymaganiach niezbędne jest rozbudowanie bazy turystycznej, w szczególności tej oferującej usługi uzdrowskie.
6. Szacunkowa wartość projektu	140,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Gmina Gołdap.
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, PO Polska Wschodnia, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Gmina Gołdap.
10. Beneficjenci projektu	Turyści, mieszkańcy Gołdapi, przedsiębiorcy.

12. POPRAWA INFRASTRUKTURY RETENCYJNEJ NA OBSZARZE EGO

1. Tytuł projektu	Poprawa infrastruktury retencyjnej na obszarze EGO
2. Nazwa działania Programu	Działanie 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016-2020.
4. Opis projektu (zakres)	• Budowa zbiorników przeciwdziałających suszom o funkcji gospodarczo-rekreacyjnej w Gminie Kowale Oleckie. • Modernizacja jazu mostu wraz z przepławką w Nowej Wsi Elckiej oraz adaptacja budynku gospodarczego na potrzeby OSP w Rożyńsku w Gminie Elk. • Rekultywacja i budowa systemów melioracyjnych w Gminie Kalinowo.
5. Uzasadnienie celu projektu	Zasoby wodne Polski w porównaniu z innymi krajami europejskimi są niewielkie i w dużym stopniu zależą od opadów, zalicza się tu wody powierzchniowe w rzekach, jeziorach i zbiornikach wodnych oraz wody podziemne. Obecny stan zasobów wodnych w kraju jest wynikiem m. in. nieprawidłowo prowadzonych działań melioracyjnych w rolnictwie i leśnictwie w latach powojennych oraz zauważalnych w ostatnich latach zmian klimatu, co spowodowało: • nasilenie się zjawisk ekstremalnych tj. susze i powodzie, • zwiększonego zagrożenia pożarowego terenów leśnych i rolniczych, • spadek poziomu wód gruntowych, • przesuszenia siedlisk,

	• zwiększenie szybkości odprowadzania wody, • zmniejszenia powierzchni terenów podmokłych, • zaburzenia podziemnego zasilania źródeł, • obniżenie zdrowotności drzew, • zaniku różnorodności biologicznej. Każda z gmin obszaru EGO posiada indywidualne potrzeby w zakresie urządzeń i inwestycji związanych z poprawą infrastruktury retencyjnej. Wyżej wymienione inwestycje mają na celu przeciwdziałać suszy poprzez naturalną retencję wód i terenów zalewowych, ograniczyć efekty wystąpienia suszy, zabezpieczyć przed wystąpieniem i skutkami klęsk żywiołowych i katastrof ekologicznych.
6. Szacunkowa wartość projektu	8,24 mln zł.
7. Lokalizacja projektu	Gmina Kalinowo, Gmina Elk, Gmina Kowale Oleckie
8. Źródła finansowania	Fundusze UE, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Stowarzyszenie Gmin EGO Kraina Bociana
10. Beneficjenci projektu	Turyści, mieszkańcy EGO.

DZIAŁANIE 2. WSPIERANIE ROZWOJU POWIĄZAŃ KLASTROWYCH

Powiązanie klastrowe (grona przedsiębiorczości) charakteryzują się intensywną współpracą oraz zaufaniem. Dobrze jest, gdy w regionie funkcjonują grona innowacyjne. Z punktu widzenia polityki rozwoju obszaru EGO istotne jest wspieranie szeroko rozumianych trzech klastrów, które powinny być naturalnym (bazującym na doświadczeniu i tradycji regionalnej) filarem rozwoju. Do klastrów tych zaliczyć należy:

- **klaster turystyczny** – jego siłą może okazać się fakt, że liczne działania władz lokalnych oraz uwarunkowania przyrodnicze i tradycja gospodarcza wręcz skłaniają do tworzenia sieci kooperacyjnych na terenie EGO. Klaster turystyczny powinien obejmować m.in.: gospodarstwa agroturystyczne, restauracje, hotele i inne miejsca noclegowe, producentów sprzętu turystyczno-wypoczynkowego, firmy IT, biura turystyczne, producentów maszyn i urządzeń wykorzystywanych przez branżę turystyczną;
- **klaster zdrowotny** - usługi prozdrowotne, spa i wellness są jednym z kierunków rozwojowych subregionu EGO. Zlokalizowane tu jedyne w województwie uzdrowisko wraz z sanatorium, tężnię oraz pijalnia wód w przygotowanej pod inwestycje dzielnicy uzdrowskiej staje się przyszłościowym inkubatorem przedsiębiorczości dla tego subregionu. Utworzenie w Gołdapi wydziału zamiejscowego wyższej uczelni kształcącej kadry do rozwijającego się klastra zdrowotnego pozwoli na przygotowanie „na miejscu” personelu do prowadzenia usług dając jednocześnie możliwości zatrudnienia wykształconym absolwentom. Unikalność projektu polega na realnym zaprogramowaniu trwałości rezultatów projektu po jego zakończeniu. Jest to projekt innowacyjny wychodzący naprzeciw zapisom w strategii rozwoju województwa jak również stwierdzenia w szeregu strategii rozwoju lokalnego obszaru EGO. Żadna ze szkół wyższych w regionie (ani w kraju) nie uruchomiła tak kompleksowo skomponowanych kierunków kształcenia o charakterze dedykowanym.
- **klaster meblarski** – branża meblarska i powiązana z nią np. obróbka drewna należą do najbardziej konkurencyjnych branż w całym województwie warmińsko-mazurskim. Szerokie powiązania kooperacyjne producentów mebli pozwala wielu firmom zlokalizowanym na terenie EGO już uczestniczyć we współpracy. Istotne jest, by wspierać nie tylko producentów wyrobów finalnych, ale również np. dostawców produktów i półproduktów do produkcji mebli, producentów maszyn, producentów wyrobów chemicznych, firmy reklamowe, a także projektantów; klaster meblarski przyczyniałby się do rozwoju inteligentnych specjalizacji Warmii i Mazur.
- **klaster przetwórstwa rolno-spożywczego** – jak pokazują badania wykonane w trakcie diagnoz oraz opracowania na temat konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Warmii i Mazur klaster ten nie powinien być traktowany, jako klaster „branży schyłkowej”. Doświadczenia zagraniczne pokazują, że przetwórstwo rolno-spożywcze może być generatorem innowacji, tym bardziej, że w województwie można liczyć na wsparcie uczelni wyższych w tym zakresie. Przedsiębiorstwa przetwórstwa rolno-spożywczego kooperują z licznymi podmiotami, które powinny włączyć się do budowania najpierw inicjatyw klastrowych, a w konsekwencji do utworzenia klastra. Do podmiotów tych zaliczyć można m.in. rolników, producentów maszyn i urządzeń, producentów wyrobów chemicznych, opakowań, usługodawców i doradców w zakresie marketingu i rozwiązań technologicznych. Klaster doskonale wpisuje się w inteligentne specjalizacje Warmii i Mazur.

W ramach działania będą realizowane projekty, które będą zachęcały do budowania i zacieśniania więzi kooperacyjnych między:

- podmiotami gospodarczymi,

- biznesem a instytucjami otoczenia biznesu (np. agencje rozwoju lokalnego, instytucje naukowo-badawcze, firmy doradcze, szkoły wyższe i zawodowe), parki naukowo – technologiczne oraz inkubatory przedsiębiorczości i technologiczne,
- biznesem, a władzami lokalnymi (głównie w celu budowania korzystnego klimatu przedsiębiorczości).

Należy oczekiwać, że w wyniku realizacji działania powstaną nie tylko liczne trwałe miejsca pracy, ale przede wszystkim wytworzą się trwałe relacje oparte na zaufaniu. Silna kooperacja powinna przyczynić się również do wzrostu innowacyjności całego obszaru EGO.

PROJEKT ZINTEGROWANY

1. STWORZENIE KLASTRÓW: TURYSTYCZNEGO, ZDROWOTNEGO, MEBLARSKIEGO I ROLNO-SPOŻYWCZEGO W SUBREGIONIE EGO

1. Tytuł projektu	Stworzenie klastrów: turystycznego, zdrowotnego, meblarskiego i rolno-spożywczego w subregionie EGO
2. Nazwa działania Programu	Działanie 2. Wspieranie rozwoju powiązań klastrowych.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 – 2020.
4. Opis projektu (zakres)	Projekt będzie skoncentrowany na czterech klastrach: zdrowotnym, turystycznym, meblarskim i przetwórstwa rolno-spożywczego. W ramach projektu będą realizowane następujące zadania: • Wsparcie finansowe spotkań i innych form wymiany doświadczenie między przedsiębiorcami (wynajem sal i inne koszty organizacyjne). • Dofinansowanie działalności animatorów klastra (związane z działalnością osób, które zostaną wytypowane w ramach klastra lub inicjatywy klastrowej, prowadzenie „biura klastra”; reprezentowania klastra lub inicjatywy w rozmowach biznesowych w kraju i za granicą). • Przygotowanie stałego wsparcia prawnego, organizacyjnego i informacyjnego dla czterech klastrów – w ramach projektu będą pokrywane koszty związane doradztwem prawno-organizacyjnym – w tym szkolenia (co roku po 2 szkolenia dwudniowe dla maks. 20 przedstawicieli firm z każdego klastra na tematy wskazane przez przedsiębiorców). • Opracowanie 4 tematycznych kwartalników branżowych (w wersji elektronicznej) rozsyłanych do wszystkich członków klastrów. Kwartalnik powinien zawierać główne statystyki branżowe, przegląd najważniejszych informacji dotyczących branży z krajowej i zagranicznej prasy branżowej; wypowiedzi ekspertów branżowych, informacje z firm z klastrów. • Opracowanie strategii rozwoju klastrów we współpracy z instytucjami otoczenia biznesu i władzami lokalnymi z obszaru EGO. • Wsparcie w przygotowania udziału przedstawicieli klastrów w targach i misjach gospodarczych (koszty podróży i uczestnictwa pokrywają uczestnicy). W ramach przygotowania przewiduje się m.in. doradztwo prawne, doradztwo w zakresie przygotowania materiałów promocyjno-informacyjnych dla określonych rynków; pokrywanie kosztów tłumaczenia i produkcji materiałów promocyjno-informacyjnych związanych z uczestnictwem w określonej misji czy targach. • Organizacja spotkań z ekspertami i przedstawicielami firm – potencjalnych kooperantów klastrów – co roku 4 spotkania jednodniowe na każdy z klastrów (spotkania mogą odbywać się poza obszarem EGO). • Dostęp do informacji branżowej – wykupienie abonamentów do baz gospodarczych, pomoc w znalezieniu odpowiednich źródeł informacji.
5. Uzasadnienie celu projektu	Branże turystyczna, zdrowotna, meblarska i rolno-spożywcza są kluczowymi elementami gospodarki EGO. Konieczne jest wsparcie rozwoju tych branż, służące m.in. tworzeniu nowych miejsc pracy, ale również powstawaniu nowych firm. Przewidziane w projekcie zadania mają złagodzić trudności, z jakimi borykają się przedsiębiorcy w tej części kraju

	(dostępność komunikacyjna, jakość siły roboczej).
6. Szacunkowa wartość projektu	10,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Subregion EGO
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, PO Polska Wschodnia, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Samorządy EGO
10. Beneficjenci projektu	Przedsiębiorcy branży turystycznej, zdrowotnej i meblarskiej i przetwórstwa rolno-spożywczego oraz firmy kooperujące z nimi.

DZIAŁANIE 3. WSPARCIE I FUNDUSZE DLA BIZNESU

Przedsiębiorstwa funkcjonujące na obszarze EGO są w słabszej pozycji konkurencyjnej w stosunku do firm z innych regionów Polski m.in. ze względu na słabe powiązania komunikacyjne, niską siłę nabywczą ludności oraz niskie korzyści zewnętrzne. Funkcjonowanie specjalnych stref ekonomicznych jest czynnikiem zachęcającym do prowadzenia działalności na obszarze EGO, zwłaszcza w perspektywie dostępności w pełni przygotowanych terenów inwestycyjnych i planach tworzenia nowych. Dużym atutem stref (oprócz bogatej oferty inwestycyjnej i najwyższych w kraju ulg podatkowych) jest świetna lokalizacja w bezpośrednim sąsiedztwie wschodniej granicy Unii Europejskiej.

W stosunku do wielu podmiotów gospodarczych konieczne jest podjęcie kroków zapewniających możliwości rozwoju poprzez łatwiejszy dostęp do finansowania bieżącej oraz inwestycyjnej działalności firm. Dlatego działanie to będzie realizowane przez tworzenie funduszu na dotacje dla przedsiębiorców oraz stworzenie systemu ulg w podatkach bezpośrednich dla podmiotów działających na obszarze EGO.

W tym działaniu mieszczą się również zadania polegające na przygotowaniu terenów inwestycyjnych, obszarów gospodarczych, stref przedsiębiorczości etc. Tego typu instrumenty są coraz częściej wykorzystywane przez wiele gmin (nawet w formie współpracy międzygminnej, gdy duża strefa przedsiębiorczości leży na terenie dwóch jednostek administracyjnych). Przygotowanie terenów inwestycyjnych wymaga prac planistycznych, organizacyjnych, inwestycyjnych, a także promocyjnych.

Realizacja działania przełoży się bezpośrednio na działalność firm, wzrost konkurencyjności oraz wzrost nakładów na innowacje. W ten sposób tworzone będą miejsca pracy w konkurencyjnych zakładach, a z czasem nastąpi większa presja na wysokie kwalifikacje siły roboczej. Przełoży się to ostatecznie na wzrost zamożności mieszkańców EGO.

Ważny jest rozwój już istniejących instytucji okołobiznesowych, między innymi Parku Naukowo – Technologicznego w Ełku, który wspiera przedsiębiorców z całego obszaru w rozwoju nowoczesnych usług i wdrażaniu innowacji. Głównym zadaniem tego typu instytucji będzie wspieranie przedsiębiorczości, podnoszenie kompetencji pracowników, tworzenie sieci współpracy przedsiębiorstw oraz zwiększanie innowacyjności firm z obszaru EGO. W tym celu IOB muszą wprowadzić działania ukierunkowane na świadczenie nowych, zaawansowanych usług.

PROJEKTY

1. KOMPLEKSOWE WSPARCIE DLA BIZNESU: FUNDUSZ POŻYCZKOWY I IOB

1. Tytuł projektu	Kompleksowe wsparcie dla biznesu: fundusz pożyczkowy i IOB
2. Nazwa działania Programu	Działanie 3. Wsparcie i fundusze dla biznesu.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 – 2020.
4. Opis projektu (zakres)	Projekt na prowadzenie przez lokalną IOB funduszy pożyczkowych wraz z infrastrukturą wsparcia doradczego, eksperckiego i informacyjnego dla sektora prywatnego na obszarze całego Subregionu EGO. Powstanie i rozwój inkubatorów przedsiębiorczości, wspieranie w EGO innowacji w gospodarce.

5. Uzasadnienie celu projektu	Zasadniczym celem działań w projekcie będzie wsparcie kapitałowe firm i IOB, aby mogły tworzyć innowacyjne produkty i usługi, zwiększać swoją konkurencyjność i tym samym tworzyć nowe miejsca pracy.
6. Szacunkowa wartość projektu (w PLN)	20,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Obszar EGO.
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, PO Polska Wschodnia, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości Regionalnej w Gołdapi
10. Beneficjenci projektu	Mikro- małe i średnie przedsiębiorstwa.

2. PARK NAUKOWO-TECHNOLOGICZNY W EŁKU I „SZKOŁA MŁODEGO EINSTEINA”

1. Tytuł projektu	Park Naukowo-Technologiczny w Ełku i „Szkoła Młodego Einsteina”
2. Nazwa działania Programu	Działanie 3. Wsparcie i fundusze dla biznesu.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 - 2020
4. Opis projektu (zakres)	Projekt ma polegać na: - Przygotowanie koncepcji rozbudowy oraz dokumentacji technicznej i uzyskanie niezbędnych pozwoleń, - Budowa powierzchni laboratoryjnej i produkcyjno - usługowej wraz z wyposażeniem, - Powierzchnia produkcyjno-usługowa wielkości 2 000 m² wraz z niezbędnym zapleczem socjalnym oraz rozbudowę serwerowni (o urządzenia aktywne, oprogramowanie), - Powierzchnia wystawiennicza - 500 m². wraz z niezbędną infrastrukturą oraz wyposażeniem w sprzęt multimedialny oraz meble. - Zagospodarowanie terenu – parkingi, oświetlenie - Zastosowanie odnawialnych źródeł energii - np. fotowoltaniki - dzięki zastosowaniu paneli fotowoltaicznych w okresie letnim budynek nie pobierałby energii elektrycznej. Rozbudowa TP będzie dokonana w oparciu o technologie zastosowane przy tzw. budynkach pasywnych, czyli optymalizujących pobór energii. - Budowa nowych i rozbudowa istniejącego zaplecza badawczo – rozwojowego służącego działalności innowacyjnej przedsiębiorstw, laboratoriów do badań specjalistycznych. - Budowa i wyposażenie oraz uzyskanie akredytacji: - Laboratorium tworzyw sztucznych oraz przewodów wysokociśnieniowych – skierowane do przemysłu motoryzacyjnego i producentów stosujących tworzywa sztuczne. - Laboratorium stolarki budowlanej – skierowane do producentów stolarki budowlanej. - Rozbudowa laboratorium do badania żywności i laboratorium koloru. - Wdrożenia wyników badań naukowych, technologii. - Wsparcie usług innowacyjnych, najnowocześniejszych technologii. Szkoła Młodego Einsteina stanie się miejscem, w którym zostanie pobudzona ciekawość ucznia i zaangażowanie się w samodzielne poznawanie świata. Miejsce to przyczyni się również do wykorzystania drzemiącego w nim potencjału. Szkoła Młodego Einsteina będzie upowszechniała badania i odkrycia naukowe. Celem jest propagowanie najnowszych odkryć oraz komunikacji naukowej, a także zachęcanie mieszkańców regionu – uczestników do aktywnego udziału w poszukiwaniu i wprowadzaniu w życie rozwiązań problemów dotyczących rozwoju cywilizacji i nauki. Szkoła Młodego Einsteina będzie miejscem, w którym pobudza się ciekawość młodego człowieka i angażuje się go w samodzielną naukę, pogłębianą poprzez zabawę. Przedsięwzięcie nie powielią dostępnej infrastruktury o podobnym profilu, gdyż nie ma takiej placówki w naszym regionie.

5. Uzasadnienie celu projektu	Park Naukowo-Technologiczny w Elku funkcjonuje od października 2012 r. Budowa i wyposażenie PNT była współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w latach 2007 – 2013 w ramach PO Rozwój Polski Wschodniej oraz RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2007 - 2013. Park Naukowo-Technologiczny w Elku zapewnia inwestorom dogodne warunki do poszukiwań nowych rozwiązań technologicznych, rozwoju firm innowacyjnych i realizacji pomysłów opartych na nowoczesnych technologiach nie mających szkodliwego wpływu na środowisko. Innowacje są jednym z głównych źródeł osiągania przewagi konkurencyjnej przez przedsiębiorstwa. Aby zapewnić swój rozwój, a w niektórych przypadkach przetrwanie na rynku, każda firma potrzebuje różnego rodzaju innowacji – nowych produktów, usług, technologii czy systemów organizacyjnych. Problemem przedsiębiorców jest również brak kadry technicznej – pracowników z wykształceniem technicznym. Powodem takiej sytuacji jest małe zainteresowanie kierunkami technicznymi wśród młodych ludzi. Główną przyczyną jest brak zrozumienia podstawowych zjawisk fizycznych i chemicznych.
6. Szacunkowa wartość projektu	30,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Miasto Elk
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, PO Polska Wschodnia, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Gmina Miasto Elk/Park Naukowo-Technologiczny w Elku
10. Beneficjenci projektu	Przedsiębiorcy

3. STWORZENIE CENTRUM WSPARCIA BIZNESU W ELKU I POBUDZENIE DO DZIAŁALNOŚCI INSTYTUCJI OTOCZENIA BIZNESU

1. Tytuł projektu	Stworzenie Centrum Wsparcia Biznesu w Elku i pobudzenie do działalności instytucji otoczenia biznesu
2. Nazwa działania Programu	Działanie 3. Wsparcie i fundusze dla biznesu.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 - 2020
4. Opis projektu (zakres)	• Przygotowanie powierzchni oraz wyposażenie CWB w niezbędny sprzęt. • Doradztwo w zakresie inteligentnych specjalizacji, przygotowanie dokumentacji wdrożeniowej. • Integracja i wdrażania sieci współpracy ponadregionalnej. • Tworzenie i rozwój klastrów.
5. Uzasadnienie celu projektu	Pomimo podejmowanych działań w zakresie wprowadzania instrumentów służących rozwojowi innowacyjnej gospodarki, EGO cechuje niska przedsiębiorczość mieszkańców, niewielki odsetek firm z udziałem kapitału zagranicznego, niska innowacyjność i słaba współpraca firm oraz mała liczba i słaba oferta IOB. Konieczne jest zwiększenie efektywności IOB w celu prowadzenia przez nie działań ukierunkowanych na świadczenie nowych, zaawansowanych usług.
6. Szacunkowa wartość projektu	6,5 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Miasto Elk
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Gmina Miasto Elk
10. Beneficjenci projektu	Przedsiębiorcy

4. UZBROJENIE TERENÓW INWESTYCYJNYCH POD ROZWÓJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI

1. Tytuł projektu	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych pod rozwój przedsiębiorczości
2. Nazwa działania Programu	Działanie 3. Wsparcie i fundusze dla biznesu.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 - 2020
4. Opis projektu (zakres)	- Budowa i rozbudowa infrastruktury na terenach przeznaczonych pod inwestycje, modernizacja istniejącej zdegradowanej infrastruktury i przestrzeni (tereny przemysłowe, kolejowe, pojezierzowe, powojenne) na cele gospodarcze (sieć wod-kan., energia, drogi, inne). - Przygotowanie nowych terenów inwestycyjnych wzdłuż dróg krajowych nr 16 i 65 w EOF.
5. Uzasadnienie celu projektu	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych podniesie atrakcyjność inwestycyjną obszaru dla inwestorów zewnętrznych, pozwoli sformułować i promować wspólną ofertę inwestycyjną, a także może ukierunkować rozwój funkcji gospodarczej określonych terenów.
6. Szacunkowa wartość projektu	50,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Obszar EGO
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Samorządy EGO
10. Beneficjenci projektu	Przedsiębiorcy, mieszkańcy.

DZIAŁANIE 4. WSPIERANIE SZKOLNICTWA I EDUKACJI

Szkolnictwo i edukacja stanowią w dobie gospodarki opartej na wiedzy podstawę rozwoju społeczno-gospodarczego. Sprawny system edukacji umożliwia prawidłowe funkcjonowanie rynku pracy, a tym samym zaspokajanie potrzeb ludności i odpowiednie funkcjonowanie społeczeństwa. Konieczne jest zatem zapewnienie właściwego działania systemu edukacji, na każdym jego etapie, począwszy od jakości infrastruktury, poprzez jakość kadry, do efektów w postaci wysokiej jakości zasobów ludzkich. Obok edukacji przygotowującej do wejścia na rynek pracy należy wspierać osoby już na nim funkcjonujące, pracodawców oraz osoby prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek.

W ramach działania podjęte zostaną projekty ukierunkowane na rozwój osobisty i zawodowy mieszkańców EGO. Ważne będą inwestycje infrastrukturalne (obiekty kubaturowe) oraz modernizacyjne, pozwalające realizować potrzebne dla regionu kierunki nauczania.

Wspieranie edukacji w obszarze EGO wymaga współpracy z uczelniami wyższymi, firmami oraz instytucjami otoczenia biznesu. Istotne jest, by działanie to przyczyniło się również do poprawy wizerunku EGO, jako obszaru gwarantującego nie tylko odpowiednią siłę roboczą, ale również wysoki standard współpracy w biznesie. Końcowym efektem tego działania będzie utworzenie sprawnego i wysokiej jakości systemu edukacyjno-szkoleniowego służącego przedsiębiorcom oraz wspierającego poszukujących pracy w byciu konkurencyjnym.

PROJEKTY

1. ZAPEWNIENIE RÓWNEGO DOSTĘPU DO DOBREJ JAKOŚCI EDUKACJI W OBSZARZE EGO – PROJEKT ZINTEGROWANY

1. Tytuł projektu	Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji w obszarze EGO
2. Nazwa działania Programu	Działanie 4. Wspieranie szkolnictwa i edukacji.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2015-2020
4. Opis projektu (zakres)	Przedsięwzięcie będzie obejmowało poprawę warunków w szkołach i przedszkolach poprzez: • Modernizację istniejącej infrastruktury szkolnej i przedszkolnej, • Wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne, • Rozwój kompetencji cyfrowych oraz kształcenia językowego, • Rozwój inicjatyw służących kształtowaniu postaw obywatelskich i dobrego kapitału społecznego, • Budowa, rozbudowa i wyposażenie obiektów – boisk, stadionów, placów zabaw, terenów rekreacyjnych przy obiektach edukacyjnych, • Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego, • Rozbudowa infrastruktury rozszerzającej ofertę zimową, • Promocja zachowań prozdrowotnych i aktywizacja młodzieży, zapobieganie zachowaniom niepożądanym, • Wsparcie nauczycieli w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego jako element wsparcia przedszkola/ placówki, • Wspieranie rozwoju obiektów popularyzujących naukę, kreatywność i innowacje (inkubatory innowacyjności i kreatywności, ośrodki nauki e-biznesu), • Rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie stosowania TIK w ramach kontynuacji działań rządowego programu „Cyfrowa szkoła”.

5. Uzasadnienie celu projektu	Ważnym elementem jest wspieranie inicjatyw i rozwiązań zmierzających do podniesienia jakości edukacji i dostosowania jej do potrzeb rynku pracy oraz budowy postaw kreatywnych służących wzrostowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia. W nowym okresie programowym należy podjąć działania na rzecz wysokiego standardu nauczania dzieci i młodzieży.
6. Szacunkowa wartość projektu	70,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Obszar EGO
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Samorządy EGO.
10. Beneficjenci projektu	Mieszkańcy (dzieci, młodzież, nauczyciele)

2. CENTRUM KSZTAŁCENIA PRAKTYCZNEGO I USTAWICZNEGO

1. Tytuł projektu	Budowa nowoczesnego Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego
2. Nazwa działania Programu	Działanie 4. Wspieranie szkolnictwa i edukacji.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 – 2020.
4. Opis projektu (zakres)	Rozwój ukierunkowanego branżowo centrum kształcenia zawodowego i ustawicznego. Budowa nowego budynku warsztatowego wraz z wyposażeniem, modernizacja istniejących budynków wraz z infrastrukturą towarzyszącą. Kształcenie odbywać się będzie m.in. w zawodach: • elektrycznych, • elektronicznych, • mechatronicznych, • informatycznych, • budowlanych, • meblarskich. Możliwe jest organizowanie kształcenia w innych zawodach, wynikających z potrzeb rynku pracy.
5. Uzasadnienie celu projektu	Celem projektu jest zwiększenie dostępności do wysokiej jakości usług publicznych. Cele szczegółowe: • Podniesienie jakości i dostępności oferty edukacyjnej i szkoleniowej poprzez rozwój niezbędnej infrastruktury. • Poprawa szans edukacyjnych młodzieży i dorosłych • Dostosowanie systemu edukacji do potrzeb rynku pracy.
6. Szacunkowa wartość projektu	40,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Miasto Elk.
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Powiat Elcki.
10. Beneficjenci projektu	Kandydaci do zdobycia zawodu, przedsiębiorcy, inwestorzy. Uczniowie oraz osoby dorosłe.

DZIAŁANIE 5. AKTYWIZACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW

Główne problemy społeczne obszaru EGO przejawiają się wysokim bezrobociem i biernością oraz bezradnością mieszkańców, które prowadzą do ich ubóstwa, a także patologii (alkoholizm i inne uzależnienia, przemoc w rodzinie, przemoc i agresja w szkołach, brak opieki nad dziećmi oraz przestępczość nieletnich). Trudności w znalezieniu pracy przekłada się na wzrost liczby gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy nasilają się zjawiska prowadzące do wycofania się jednostek z życia społecznego.

Gminy EGO upatrują w aktywizacji społeczno-zawodowej czynnika warunkującego rozwiązania problemów społecznych. Zjawisko to wymaga podjęcia zróżnicowanych przedsięwzięć w zakresie aktywnej integracji osób wykluczonych i zagrożonych marginalizacją, takich jak praca z dziećmi i młodzieżą, wspieranie rodzin, zwiększenie dostępności i jakości usług społecznych, podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych i pomoc w zdobywaniu doświadczenia zawodowego. Działania te będą podejmowane poprzez centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zajęciowej itp. Podmioty te potrzebują wsparcia, aby podejmowane przez nie inicjatywy mogły być kontynuowane i rozwijane.

Bardzo istotną rolę w integracji społecznej, będzie miała ekonomia społeczna, która daje szeroki wachlarz możliwości aktywizacji społecznej i zawodowej.

PROJEKTY

1. INTEGRACJA SPOŁECZNO-ZAWODOWA MIESZKAŃCÓW SUBREGIONU EGO – PROJEKT ZINTEGROWANY

1. Tytuł projektu	Integracja społeczno-zawodowa mieszkańców Subregionu EGO
2. Nazwa działania Programu	Działanie 5. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2015 – 2020.
4. Opis projektu (zakres)	Rozwój kapitału społecznego poprzez m.in.: • Modernizację oraz rozbudowę istniejących budynków użyteczności publicznej na obszarach miejskich i wiejskich EGO pod cele społeczne, kulturalne itp., • Budowę nowych budynków użyteczności publicznej na obszarach EGO pod centra rozwoju lokalnego, rewitalizacji, aktywizacji zawodowej, świetlic i domów pobytu dziennego dla osób starszych, klubów i centrów integracji społecznej, świetlic środowiskowych itp. • Usługi skierowane do osób wykluczonych i zagrożonych wykluczeniem społecznym przez podmioty integracji społecznej, tj. centra integracji społecznej, kluby integracji społecznej, zakłady aktywności zawodowej oraz podmioty działające na rzecz aktywizacji społeczno-zawodowej, • Tworzenie warunków sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, a także osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, • Lokalne działania integracyjne społeczności, sprzyjające włączeniu społecznemu poprzez realizację usług wspierających integrację rodzin ze środowiskiem lokalnym, prowadzącym do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i podejmowanie działań na jej rzecz, • Przywracanie do życia niedziałających instytucji (świetlice dla dzieci i młodzieży, domy kultury), • Aktywizacja społeczno-zawodowa, rozwój usług animacji lokalnej i streetworkingu, • Stworzenie i wdrożenie innowacyjnego systemu zarządzania usługami społecznymi.
5. Uzasadnienie celu projektu	Dzięki realizacji inwestycji w latach 2007-2014 polegającej na budowie i modernizacji

	budynków użyteczności publicznej wiele większych miejscowości w regionie EGO posiada placówki kultury, biblioteki, świetlice, które były dofinansowane ze środków UE. Jednocześnie mniejsze ośrodki, obszary wiejskie nie posiadają takiej infrastruktury lub wymagają one gruntownej modernizacji. Poprzez modernizację lub budowę takich miejsc użyteczności publicznej (CIS, KIS, ZAZ) możliwa jest skuteczna reintegracja zawodowa i społeczna osób wykluczonych społecznie - trwale bezrobotnych, bezdomnych, z niepełnosprawnością, uzależnieniami. Z kolei zrewitalizowana przestrzeń stanie się miejscem wydarzeń społeczno-kulturalnych, a to z kolei będzie miało odzwierciedlenie we wzroście poziomu integracji społeczności lokalnych. Niezbędne jest połączenie przedsięwzięć infrastrukturalnych z miękkimi, przede wszystkim z działaniami służącymi włączeniu społecznemu mieszkańców i niwelującymi zjawiska niepożądane.
6. Szacunkowa wartość projektu	40,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Subregion EGO
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Samorządy powiatowe i gminne EGO
10. Beneficjenci projektu	Mieszkańcy, samorządy, organizacje pozarządowe.

2. REWITALIZACJA CENTRÓW MIAST EŁKU, GOŁDAP I OLECKA

1. Tytuł projektu	Rewitalizacja centrów miast Ełku, Gołdapi i Olecka
2. Nazwa działania Programu	Działanie 6. Zwiększanie dostępności komunikacyjnej.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 – 2020.
4. Opis projektu (zakres)	• Zagospodarowanie i rozwój przestrzeni publicznych ukierunkowane na podniesienie atrakcyjności społecznej oraz nadawanie walorów funkcjonalnych i estetycznych tym przestrzeniom, • Modernizacja obecnych i budowa nowych parkingów samochodowych, chodników, pasażów handlowych, modernizacja pozostałej infrastruktury technicznej, urządzeń bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów, ciągów pieszych, oświetlenia ulicznego, urządzenia zieleni, instalacji monitoringu ulicznego, przebudowa, modernizacja obiektów budowlanych na cele kultury, ogólnodostępnych, modernizacja obiektów o wartości historycznej.
5. Uzasadnienie celu projektu	• poprawa estetyki, funkcjonalności centrów miast, zmiany w zagospodarowaniu przestrzeni, stworzenie dogodnych warunków dla nowych inwestorów, • zwiększenie dostępu mieszkańców do przestrzeni publicznych i wszelkiego rodzaju usług społecznych np: kultura, turystyka - rekreacja, sport, wprowadzenie nowych funkcji.
6. Szacunkowa wartość projektu	45,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Ełk, Gołdap, Olecko.
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego , wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Gminy miejskie Ełk, Gołdap, Olecko w partnerstwie z instytucjami społecznymi
10. Beneficjenci projektu	Turyści, przedsiębiorcy, mieszkańcy, inwestorzy, samorządy

DZIAŁANIE 6. ZWIĘKSZANIE DOSTĘPNOŚCI KOMUNIKACYJNEJ

Niska dostępność komunikacyjna jest jednym z poważniejszych problemów EGO, zarówno w wymiarze społecznym, jak i gospodarczym. Dużym problemem jest również wewnętrzna spójność obszaru. Istotne jest, aby zwiększyć mobilność mieszkańców w samym obszarze EGO. EGO musi włączyć się w sieci powiązań komunikacyjnych krajowych i zagranicznych, ponieważ tego wymagają czynniki lokalizacji, a także jakość życia mieszkańców. Na obszarze EGO przebiegają droga krajowa nr 65 (połączenie z przejściem granicznym w Gołdapi) i droga krajowa nr 16 (część Transeuropejskiej Sieci Transportowej). Gminy zlokalizowane wzdłuż „16” należą do najbardziej konkurencyjnych w regionie. Istotne jest powiązanie dróg lokalnych oraz drogi krajowej 65 z drogą krajową nr 16, a także ich modernizacja.

Utrzymywanie stanu peryferyjności nie może trwać dłużej, nie tylko z punktu widzenia obszaru EGO, ponieważ jest to problem również całego województwa warmińsko-mazurskiego. Wzrost dostępności komunikacyjnej przełoży się bezpośrednio na możliwości rozwojowe przedsiębiorstw, „przybliżenie” rynków zbytu, otwarcie się nowych możliwości kooperacyjnych.

Wysoka dostępność komunikacyjna wpływa w bardzo istotny sposób na mobilność siły roboczej, która związana jest z problemami bezrobocia, jakości kapitału ludzkiego itp. Region dostępny komunikacyjnie jest postrzegany, jako atrakcyjny do zamieszkania. Dlatego ważne są projekty włączania EGO w sieci zewnętrzne przy jednoczesnym wzroście powiązań komunikacyjnych wewnątrz obszaru EGO. Przyczyni się to do wzrostu zainteresowania terenami budowlanymi i inwestycyjnymi w gminach EGO, zwiększy możliwości kształcenia i edukacji mieszkańców oraz poprawi w zdecydowany sposób wizerunek regionu.

Projekty realizowane w tym działaniu oprócz rozwoju infrastruktury drogowej i komunikacji publicznej wewnątrz obszaru EGO, powinny uwzględniać również konieczność rozwoju infrastruktury teleinformatycznej.

Przystąpienie Polski do Unii Europejskiej stworzyło wielką szansę rozwojową w dziedzinie infrastruktury kolejowej. Stan infrastruktury kolejowej ma znaczny wpływ na rozwój przedsiębiorczości, możliwość pozyskiwania nowych inwestycji, zdolność konkurencyjności z przewozami drogowymi lub ich uzupełniania, a także na podejmowanie przez ludność decyzji o wyborze tego środka transportu. Szansą na rozwój gospodarczy dla subregionu EGO w oparciu o transport kolejowy jest budowa trasy Rail Baltica łączącej Polskę z państwami bałtyckimi.

Ważne dla EGO (zarówno dla mieszkańców jak i dla potencjalnych inwestorów) będzie zapewnienie i modernizacja połączenia kolejowego Ełku z lotniskiem w Szymanach, co zwiększy dostępność całego obszaru do lotniska regionalnego.

PROJEKTY

1. LINIA KOLEJOWA OLECKO-GOŁDAP

1. Tytuł projektu	Linia kolejowa Olecko - Gołdap
2. Nazwa działania Programu	Działanie 6. Zwiększanie dostępności komunikacyjnej.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2017 – 2020.

4. Opis projektu (zakres)	Budowa infrastruktury kolejowej na odcinku zaczynającym się od ok. 27 kilometra tej linii (Olecko) do ok. 65 jej kilometra (Gołdap).
5. Uzasadnienie celu projektu	Linia nr 41 rozpoczyna się w Elku i po 69 kilometrach i 785 metrach dociera do granicy z Rosją. Wyłączenie odcinka pomiędzy Oleckiem a Gołdapią wyłącza tę linię z sieci międzynarodowego transportu kolejowego pasażerów oraz towarów pomiędzy Polską, a w szczególności obszarem EGO a Rosją. Brak takiego połączenia o dużej przepustowości charakterystycznej dla kolei pogłębia izolację obydwu krajów od siebie, a z drugiej strony utrudnia komunikację pomiędzy miastem i gminą Gołdap z południowymi częściami regionu EGO. Ma to wpływ nie tylko na ruch pasażerski mieszkańców oraz turystów ale także pośrednio przyczynia się do ograniczenia rozwoju przedsiębiorczości co niejednokrotnie było wspomniane przez właścicieli firm na terenie Gminy Gołdap jako jedna z głównych barier rozwoju.
6. Szacunkowa wartość projektu	50,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Olecko, Kowale Oleckie, Gołdap
8. Źródła finansowania	Fundusze UE, fundusze krajowe, wkład własny
9. Podmiot realizujący projekt	Gmina Olecko, Gmina Kowale Oleckie, Gmina Gołdap, Powiat Olecki i Powiat Gołdapski, PKP
10. Beneficjenci projektu	Turyści, przedsiębiorcy, mieszkańcy, inwestorzy, samorządy

2. MODERNIZACJA I ROZBUDOWA DROGI KRAJOWEJ NR 65 KOWALE OLECKIE-PROSTKI – GRANICA WOJEWÓDZTWA

1. Tytuł projektu	Modernizacja i rozbudowa Drogi Krajowej nr 65 Kowale Oleckie-Prostki – granica województwa
2. Nazwa działania Programu	Działanie 6. Zwiększanie dostępności komunikacyjnej.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 – 2020.
4. Opis projektu (zakres)	Modernizacja drogi o znaczeniu kluczowym dla komunikacji Subregionu EGO, będącej kręgosłupem komunikacyjnymi gospodarczym. Droga ma znaczenie międzynarodowe, prowadzi do przejścia granicznego z Federacją Rosyjską, Modernizacja drogi wpisuje się w konsekwentną politykę poprawy stanu dróg i bezpieczeństwa komunikacyjnego w EGO (obwodnice 3 miast, modernizacja dróg gminnych i powiatowych, modernizacja DK nr 65 na odcinku Kowale Oleckie – Gołdap).
5. Uzasadnienie celu projektu	DK nr 65 na odcinku Kowale Oleckie – Prostki – granica województwa wymaga pilnej interwencji ze względu na bardzo dużą jej eksploatację podczas w/w modernizacji.
6. Szacunkowa wartość projektu	220,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Powiaty elcki i olecki
8. Źródła finansowania	Fundusze UE, fundusze krajowe, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
10. Beneficjenci projektu	Turyści, przedsiębiorcy, mieszkańcy, samorządy

3. DROGI GMINNE I POWIATOWE

1. Tytuł projektu	Drogi gminne i powiatowe
2. Nazwa działania Programu	Działanie 6. Zwiększanie dostępności komunikacyjnej.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016–2020.
4. Opis projektu (zakres)	Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej na obszarze EGO, która dotyczy dróg łączących ważne lokalne centra rozwoju z drogami wojewódzkimi i krajowymi jak również odcinki dróg prowadzące do siedzib powiatów, szczególnych miejsc lokalizacji atrakcji i osobliwości turystycznych zwiększy bezpieczeństwo w komunikacji, przyczyni się do wzrostu atrakcyjności regionu dla nowych inwestorów, usprawni funkcjonowanie przedsiębiorstw i poprawi warunki życia mieszkańców.
5. Uzasadnienie celu projektu	Obecnie drogi lokalne obszaru EGO dają wiele do życzenia. W większości są to drogi w bardzo złym stanie technicznym. Odcinki dróg gminnych czy powiatowych w dużej mierze stwarzają zagrożenie bezpieczeństwa w komunikacji a także przyczyniają się do spadku turystów, którzy odwiedzają miejsca atrakcyjne znajdujących się na terenie obszaru EGO. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury drogowej zwiększy bezpieczeństwo w komunikacji, przyczyni się do wzrostu atrakcyjności regionu dla nowych inwestorów, usprawni funkcjonowanie przedsiębiorstw i poprawi warunki życia mieszkańców.
6. Szacunkowa wartość projektu	200,0 mln zł.
7. Lokalizacja projektu	Obszar EGO.
8. Źródła finansowania	Fundusze UE, fundusze krajowe, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Gminy i powiaty Subregionu EGO
10. Beneficjenci projektu	Podmioty gospodarcze, turyści, inwestorzy, mieszkańcy

4. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY TRANSPORTOWEJ, TRANSPORTU PUBLICZNEGO ORAZ BUDOWA MAŁEJ OBWODNICY W OŚRODKU SUBREGIONALNYM ELK

1. Tytuł projektu	Rozwój infrastruktury transportowej, transportu publicznego oraz budowa małej obwodnicy w Ośrodku Subregionalnym Elk
2. Nazwa działania Programu	Działanie 6. Zwiększanie dostępności komunikacyjnej.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 – 2020.
4. Opis projektu (zakres)	1. Budowa małej obwodnicy miasta: Na odcinku ulic Dąbrowskiego – Norwida długości 3 km projektuje się jednolitą dwupasmową utwardzoną nawierzchnię bitumiczną wraz z przyległymi skrzyżowaniami z trasą główną (12 skrzyżowań) wraz z infrastrukturą. 2. Poprawa dostępności komunikacyjnej Subregionu z drogami krajowymi nr 16 i 65 poprzez rozbudowę i modernizację dróg gminnych oraz modernizację byłej DK 16 – ulicy Suwalskiej. • Ul. Suwalska • Ul. Kolonia • Ul. Wojska Polskiego • Ul. Olsztyńska. 3. Zintegrowany system transportu publicznego: • Nabycie 20 autobusów o napędzie ekologicznym.

	• Zakup i montaż 10 elektronicznych tablic informacyjnych, umieszczanych przy wiatrach przystankowych. • Montaż 15 wiat przystankowych, systemu monitoringu wizyjnego na 10 wiatrach przystankowych i w autobusach. • Zastosowanie specjalnych płyt chodnikowych (tzw. Braille'a). • Remont i przebudowa 5 pętli autobusowych oraz remont nawierzchni zajezdni autobusowej
5. Uzasadnienie celu projektu	W Ośrodku Subregionalnym Ełk jest niezadowalający stan nawierzchni dróg i ulic, które wyprowadzają ruch z miasta w kierunku dróg krajowych nr 16 i 65, a także służą komunikacji miejskiej. Istniejąca infrastruktura drogowa i techniczna proponowana jest do przebudowy. „Mała” obwodnica Ełku” - Lepsze skomunikowanie Centrum Miasta z Obwodnicą Ełcką DK 65 i 16 przy której znajduje się wiele zakładów produkcyjnych, Park Naukowo – Technologiczny, Specjalna Strefa Ekonomiczna, Podstrefa Ełk może mieć wpływ na rozwój przedsiębiorczości oraz inteligentnych specjalizacji w mieście.
6. Szacunkowa wartość projektu	100,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Miasto Ełk, Gmina Ełk
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, fundusze krajowe, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Miasto Ełk, Gmina Ełk.
10. Beneficjenci projektu	Podmioty gospodarcze prowadzące działalność w rejonie miasta Ełk, turyści, mieszkańcy.

DZIAŁANIE 7. INTEGRACJA I PROMOCJA EGO

Gminy należące do obszaru EGO charakteryzują się dość dużą różnorodnością. Wprawdzie funkcjonuje już Stowarzyszenie Powiatów, Miast i Gmin obszaru EGO Kraina Bociana, które realizuje ponadlokalne projekty, a także dość dobrze współpracują ze sobą władze lokalne, to wciąż EGO nie wykształciło wyraźnej wspólnoty społecznej i gospodarczej. Dlatego konieczne są zadania integrujące mieszkańców i przedsiębiorców z obszaru EGO.

Działania promocyjne należy podzielić na promocję turystyczną i gospodarczą, ponieważ te dwa typy promocji wymagają w dużej mierze różnych instrumentów. W celu zwiększenia skuteczności działań promocyjnych oraz zmniejszenia kosztów promocji konieczne będą projekty promocyjne integrujące wszystkie miasta i gminy. Powinny one przyczynić się nie tylko do zwiększenia zainteresowania obszarem EGO ze strony turystów i zewnętrznych inwestorów, ale również wpłynąć na wzrost więzi społecznych, w tym większe przywiązanie ludzi do miast i gmin, w których mieszkają.

Istotnym zadaniem w ramach realizacji niniejszego działania jest opracowanie strategii promocji marki EGO.

PROJEKT ZINTEGROWANY

1. PROMOCJA GOSPODARCZA EGO

1. Tytuł projektu	Promocja gospodarcza EGO
2. Nazwa działania Programu	Działanie 7. Integracja i promocja EGO.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 – 2020.
4. Opis projektu (zakres)	Opracowanie strategii promocji gospodarczej, identyfikacja potencjalnych inwestorów zewnętrznych, opracowanie profili inwestycyjnych EGO pod kątem inwestorów zagranicznych, udział w targach inwestycyjnych i branżowych krajowych i zagranicznych, opracowanie i produkcja materiałów promocyjnych skierowanych do potencjalnych inwestorów.
5. Uzasadnienie celu projektu	Promocja gospodarcza ma wesprzeć osiągnięcie celu, jakim jest wzrost konkurencyjności gospodarki. Profesjonalne działania promocyjne pozwolą EGO sprostać konkurencji innych regionów, które również usilnie zabiegają o inwestycje zewnętrzne (krajowe i zagraniczne).
6. Szacunkowa wartość projektu	6,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Powiat ełcki, olecki i gołdapski
8. Źródła finansowania	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana.
10. Beneficjenci projektu	Przedsiębiorcy, samorządy lokalne, mieszkańcy podejmujący pracę w nowych zakładach, inwestorzy.

DZIAŁANIE 8. WSPÓŁPRACA ZEWNĘTRZNA

Obszary peryferyjne muszą uczyć się wykorzystywać możliwości kontaktów z ośrodkami, które są bardziej rozwinięte i/lub mają większe doświadczenie w stosowaniu różnorodnych instrumentów rozwoju społeczno-gospodarczego. Jednostki terytorialne obszaru EGO posiadają liczne kontakty krajowe i zagraniczne, które muszą być efektywniej wykorzystywane. Ponadto bliskość granicy zarówno z krajami bałtyckimi, jak i sąsiedztwo Obwodu Kaliningradzkiego stwarzają wiele możliwości poszukiwania czynników rozwojowych. Ważnym działaniem, które powinno być podjęte jest lobbing zewnętrzny (władza regionalna i krajowa).

Wykorzystanie współpracy zewnętrznej wymaga bardzo dobrego przygotowania samorządów i innych instytucji w zakresie diagnozy potencjalnych obszarów współpracy gospodarczej i społecznej, odpowiedniego przygotowania tej współpracy, zainteresowania współpracą nie tylko samych realizatorów projektów, ale głównych beneficjentów (przede wszystkim przedsiębiorców), przeprowadzenia projektów o międzynarodowym charakterze. W działaniu tym przewiduje się wykorzystanie najlepszej wiedzy eksperckiej zarówno krajowej, jak i zagranicznej.

W wielu strefach funkcjonowania EGO istnieją potrzeby interwencji i tworzenia sieci współpracy: gospodarka, turystyka, rolnictwo, problemy społeczne. Możliwości współpracy ponadlokalnej dają szansę na wymianę doświadczeń i efektywniejsze rozwiązywanie problemów wspólnych dla obszarów, grup podmiotów i społeczności.

Kluczowym narzędziem wspierającym realizację takiej wizji jest silna współpraca samorządów i podmiotów na terenie EGO: wspólne budowanie oferty biznesowej, turystycznej, strategiczne planowanie rozwoju i programowanie w poszczególnych sektorach.

PROJEKTY

1. SIŁA W KONTAKTACH ZEWNĘTRZNYCH

1. Tytuł projektu	Siła w kontaktach zewnętrznych
2. Nazwa działania Programu	Działanie 8. Współpraca zewnętrzna.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 – 2020.
4. Opis projektu (zakres)	W ramach projektu przewiduje się realizację następujących zadań: - Ewaluacja dotychczasowych efektów współpracy międzynarodowej oraz wskazanie kluczowych problemów – zadanie powinno być wykonane przez instytucję zewnętrzną we współpracy z samorządami lokalnymi oraz organizacjami pozarządowymi i instytucjami otoczenia biznesu; - Benchmarking wykorzystania współpracy międzynarodowej i międzygminnej dla celów rozwojowych; - Opracowanie planu wykorzystania współpracy krajowej i międzynarodowej na lata 2014-2020 uwzględniającego działania władz lokalnych i zainteresowanych instytucji oraz przedsiębiorców; - Przygotowanie i podjęcie wspólnych przedsięwzięć w ramach kontaktów z miastami i gminami bliźniaczymi, a także w ramach współpracy z krajami bałtyckimi; - Organizacja seminariów i konferencji, na które będą zapraszani znani eksperci z kraju i zagranicy; - Organizacja i/lub udział przedstawicieli EGO (administracji, organizacji pozarządowych i instytucji otoczenia biznesu) w zagranicznych i krajowych wyjazdach studyjnych, których

	celem jest poznanie dobrych praktyk w zakresie rozwiązywania problemów społeczno-gospodarczych; • Udział przedstawicieli EGO (administracji, organizacji pozarządowych i instytucji otoczenia biznesu) w seminariach, konferencjach itp. organizowanych poza obszarem EGO, na których poruszane są ważne dla rozwoju społeczno-gospodarczego tematy.
5. Uzasadnienie celu projektu	Współpraca międzynarodowa i krajowa może przyczynić się do zdobywania wartościowej wiedzy, a także do wzrostu relacji między podmiotami gospodarczymi. Konieczne jest jednak podejście „pro gospodarcze”, które zmieni wiele opinii, iż w relacjach międzynarodowych dominują kontakty polityczno-kulturalne. Oczywiście te ostatnie są również potrzebne, jednak powinny być w tle kontaktów gospodarczych. Temu służy projekt dotyczący promocji gospodarczej. W niniejszym projekcie celem jest opracowanie koncepcji systemowego podejścia oraz pozyskanie wiedzy na temat możliwości wykorzystania kontaktów zewnętrznych.
6. Szacunkowa wartość projektu	2,8 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Obszar EGO.
8. Źródła finansowania	Fundusze UE, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Urzędy Miast i Gmin EGO.
10. Beneficjenci projektu	Przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje otoczenia biznesu, administracja lokalna.

2. ROZWÓJ WSPÓŁPRACY TRANSNARODOWEJ I TRANSGRANICZNEJ SAMORZĄDÓW SUBREGIONU EGO Z SAMORZĄDAMI PARTNERSKIMI

1. Tytuł projektu	Rozwój Współpracy Transnarodowej i Transgranicznej Samorządów EGO z Samorządami Partnerskimi
2. Nazwa działania Programu	Działanie 8. Współpraca zewnętrzna.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2016 – 2020.
4. Opis projektu (zakres)	Programy wymiany i współpracy społeczno-gospodarczej mieszkańców Subregionu EGO
5. Uzasadnienie celu projektu	Współpraca międzynarodowa i krajowa może przyczynić się do zdobywania wartościowej wiedzy, a także do wzrostu relacji między podmiotami gospodarczymi. Konieczne jest jednak podejście „pro gospodarcze”, które zmieni wiele opinii, iż w relacjach międzynarodowych dominują kontakty polityczno-kulturalne. Oczywiście te ostatnie są również potrzebne, jednak powinny być w tle kontaktów gospodarczych. Temu służy projekt dotyczący promocji gospodarczej. W niniejszym projekcie celem jest opracowanie koncepcji systemowego podejścia oraz pozyskanie wiedzy na temat możliwości wykorzystania kontaktów zewnętrznych.
6. Szacunkowa wartość projektu	6,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Subregion EGO oraz poza granicami kraju
8. Źródła finansowania	Programy współpracy transnarodowej i transgranicznej, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Samorządy Subregionu EGO, organizacje pozarządowe.
10. Beneficjenci projektu	Przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, instytucje otoczenia biznesu, administracja lokalna.

DZIAŁANIE 9. ZWIĘKSZANIE JAKOŚCI I SPRAWNOŚCI ADMINISTRACJI

Jakość administracji jest istotnym czynnikiem lokalizacji, ale przede wszystkim to od jakości i sprawności administracji zależy całe spektrum działań, które przyczyniają się do wzrostu jakości życia.

W obszarze EGO, podobnie jak w wielu miejscach w Polsce, potrzebne są projekty, które zwiększą możliwości współpracy samorządów z przedsiębiorcami (m.in. przygotowujące administrację do obsługi inwestorów).

W ramach podwyższania sprawności administracji realizowane będą projekty pozwalające nabyć wiedzę i/lub wymienić doświadczenie w zakresie szeroko rozumianego zarządzania strategicznego, obejmującego m.in. wzrost świadomości o roli planowania strategicznego, wzrost umiejętności diagnostycznych i wzrost kwalifikacji w realizacji projektów. Tego typu projekty ułatwią możliwie najefektywniej wykorzystać projekty realizowane w innych działaniach.

Wysoka jakość administracji powinna przyczynić się do zmiany stereotypów i lepszych relacji z przedsiębiorcami. Jest to nieodzowny element klimatu przedsiębiorczości, którego poprawa przyczyni się do wzrostu konkurencyjności firm działających w EGO, a co za tym idzie i wzrostu zainteresowania tym obszarem ze strony firm zewnętrznych.

Nowoczesna administracja to przede wszystkim efektywne instytucje, dostępne dla obywatela i otwarte na jego potrzeby, przejrzyste i przyjazne, gotowe na obywatelską partycypację. W EGO administracja będzie pobudzać partnerstwo z sektorem prywatnym i organizacjami pozarządowymi. Będzie również odpowiedzialna za proces włączania obywateli w proces współdecydowania o rozwoju, a także dzielenia się wykonywaniem usług publicznych. Priorytetowym zadaniem, będzie udostępnianie jak najszerszego zakresu usług publicznych świadczonych drogą elektroniczną, umożliwiającego załatwienia spraw na odległość.

PROJEKT ZINTEGROWANY

1. KADRY JST; ZARZĄDZANIE STRATEGICZNE, KOMPETENCJE ZAWODOWE PRACOWNIKÓW SAMORZĄDOWYCH, IK, TC/IT – SZKOLENIE UMIEJĘTNOŚCI

1. Tytuł projektu	Kadry JST; zarządzanie strategiczne, kompetencje zawodowe pracowników samorządowych, IK, TC/IT – szkolenie umiejętności
2. Nazwa działania Programu	Działanie 9. Zwiększanie jakości i sprawności administracji.
3. Okres realizacji (rok – rozpoczęcie – zakończenie)	2015 – 2020.
4. Opis projektu (zakres)	Przeprowadzenie szkoleń dla pracowników: urzędów gmin, starostw, jednostek organizacyjnych powiatowych i gminnych, inspekcji, służb i straży gminnych i powiatowych. Przedsięwzięcie polegać będzie na realizacji następujących projektów: • Podwyższenie kwalifikacji kadr administracji z zakresu zarządzania strategicznego rozwojem, • Podwyższanie kompetencji zawodowych pracowników samorządowych, • Przygotowanie kadr do zarządzania projektami metodyką PMI, • Podniesienie jakości funkcjonowania urzędu poprzez prowadzenie e-usług, • Usprawnienie komunikacji oraz obsługi ludności poprzez nowoczesne technologie informatyczne.

5. Uzasadnienie celu projektu	Wysoka skuteczność pracy administracji publicznej wiąże się z nieustanną koniecznością dostosowywania działań urzędów do zmian otoczenia. Niezbędne jest przeprowadzenie szkoleń pracowników JST, jednostek organizacyjnych, inspekcji, służb i straży gminnych i powiatowych dzięki którym uzyska się poprawę jakości obsługi klienta w urzędach. Poprawie ulegnie również organizacja pracy własnej.
6. Szacunkowa wartość projektu	3,0 mln zł
7. Lokalizacja projektu	Obszar EGO.
8. Źródła finansowania	Fundusze UE, wkład własny.
9. Podmiot realizujący projekt	Samorządy EGO.
10. Beneficjenci projektu	wójtowie, burmistrzowie, prezydent, kierownicy samorządowych jednostek organizacyjnych, kierownicy IOB, organizacje pozarządowe.

8. TABELA FINANSOWA

Nr	Nazwa działania i nazwa projektu	Podmiot odpowiedzialny za realizację projektu	Obszar realizacji projektu	Beneficjenci projektu	Termin realizacji	Źródło finansowania projektu	Wartość projektu mln zł
1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych							
1.	Subregionalny szlak rowerowy EGO	JST EGO	EGO	Mieszkańcy, turyści	2015-2020	RPO/środki własne	31,00
2.	Promocja i wykorzystanie walorów turystycznych EGO	Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana	EGO	Mieszkańcy, turyści	2015-2020	RPO/POIŚ/wkład własny	7,50
3.	Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich EGO	JST EGO	EGO	Mieszkańcy, turyści, rolnicy, przedsiębiorcy	2015-2020	PROW/RPO/wkład własny	81,15
4.	Zagospodarowanie turystyczne jezior i rzek w gminach wiejskich EGO	Gminy wiejskie z EGO	EGO	Mieszkańcy, turyści	2016-2020	Fundusze UE/wkład własny	50,00
5.	Jezioro Gołdap i rzeka Gołdapa	Gmina Gołdap	Gołdap	Mieszkańcy, turyści	2016-2018	Fundusze UE/wkład własny	150,00
6.	Jezioro Oleckie Wielkie, Oleckie Małe i rzeka Lega	Gmina Olecko	Gmina Olecko	Mieszkańcy, turyści	2016-2020	Fundusze UE/wkład własny	35,00
7.	Jezioro Elckie i rzeka Elk	Miasto Elk	Elk	Turyści, przedsiębiorcy i mieszkańcy	2016-2020	RPO/POIŚ/ LT-PL/wkład własny	23,00
8.	Regionalne Centrum Sportów Wodnych w Elku	Powiat Elcki	Elk	Mieszkańcy, turyści	2016-2020	RPO /wkład własny	8,50
9.	Elcka Kolej Wąskotorowa: Kolejowe Centrum Nauki	Miasto Elk/MHE	Elk	Turyści, MHE, organizacje turystyczne i mieszkańcy	2016-2020	RPO /LT-PL/wkład własny	10,00
10.	OZE w EGO	JST EGO	EGO	Samorządy, mieszkańcy	2016-2019	Fundusze UE/wkład własny	50,00

11.	Uzdrowisko Gołdap Zdrój	Miasto Gołdap	Gołdap	Turyści, przedsiębiorcy i mieszkańcy	2016-2020	RPO/POPW/wkład własny	140,00
12.	Poprawa infrastruktury retencyjnej na obszarze EGO	Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana	Gminy Kalinowo, Elk, Kowale Oleckie	Mieszkańcy, turyści	2016-2020	Fundusze UE/wkład własny	8,24
2. Wsparcie rozwoju powiązań klastrowych							
1.	Stworzenie klastrów: turystycznego, zdrowotnego, meblarskiego i rolnospożywczego w Subregionie EGO	JST EGO	EGO	Przedsiębiorcy i kooperanci	2016-2020	RPO/POPW/wkład własny	10,00
3. Wsparcie i fundusze dla biznesu							
1.	Kompleksowe wsparcie dla biznesu: fundusz pożyczkowy i IOB	Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości Regionalnej w Gołdapi	EGO	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	2016-2020	RPO/POPW/wkład własny	20,00
2.	Park Naukowo-Technologiczny w Elku i „Szkoła Młodego Einsteina”	Miasto Elk/PNT	Elk	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	2016-2020	RPO/POPW/wkład własny	30,00
3.	Stworzenie Centrum Wsparcia Biznesu w Elku i pobudzenie do działalności instytucji otoczenia biznesu	Miasto Elk	Elk	Mikro, małe i średnie przedsiębiorstwa	2016-2020	RPO /wkład własny	6,50
4.	Uzbrojenie terenów inwestycyjnych pod rozwój przedsiębiorczości	JST EGO	EGO	Przedsiębiorcy, mieszkańcy.	2016-2020	RPO /wkład własny	50,00
4. Wsparcie szkolnictwa i edukacji							
1.	Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości usług edukacji w obszarze EGO	JST EGO	EGO	Mieszkańcy (dzieci, młodzież, nauczyciele)	2015-2020	RPO /wkład własny	70,00

2.	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego	Powiat Elcki	Elk	Młodzież i dorośli, przedsiębiorcy	2016-2020	RPO /wkład własny	40,00
5. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców							
1.	Integracja społeczno-zawodowa mieszkańców Subregionu EGO	JST EGO	EGO	Mieszkańcy, samorządy, NGO	2015- 2020	RPO /wkład własny	40,00
2.	Rewitalizacja centrów miast: Elku, Gołdapi i Olecka	Miasta: Elk, Gołdap, Olecko	Elk, Gołdap, Olecko	Turyści, przedsiębiorcy, mieszkańcy, samorządy	2016-2020	RPO /wkład własny	45,00
6. Zwiększenie dostępności komunikacyjnej							
1.	Linia kolejowa Olecko-Gołdap	PKP/ JST	Powiat Olecki i Gołdapski	Turyści, mieszkańcy, przedsiębiorcy, samorządy, inwestorzy ,	2017-2020	Fundusze krajowe i UE /wkład własny	50,00
2.	Modernizacja i rozbudowa drogi krajowej nr 65 Kowale Oleckie – Prostki – granica województwa	GDDKiA	Powiaty olecki i elcki	Turyści, mieszkańcy, przedsiębiorcy, samorządy, inwestorzy	2016-2020	Fundusze krajowe i UE /wkład własny	220,00
3.	Drogi gminne i powiatowe	JST EGO	EGO	Turyści, mieszkańcy, przedsiębiorcy, samorządy, inwestorzy	2016-2020	Fundusze krajowe i UE /wkład własny	200,00
4.	Rozwój infrastruktury transportowej, transportu publicznego oraz budowa małej obwodnicy w Ośrodku Subregionalnym Elk	Miasto Elk, Gmina Elk	Elk, Gmina Elk	Turyści, przedsiębiorcy, mieszkańcy	2016-2020	RPO/Fundusze krajowe/wkład własny	100,00
7. Integracja i promocja EGO							
1.	Promocja gospodarcza EGO	Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana	EGO	Przedsiębiorcy, inwestorzy, samorządy, mieszkańcy	2016-2020	RPO/wkład własny	6,00

8. Współpraca zewnętrzna							
1.	Siła w kontaktach zewnętrznych	JST EGO	EGO	Przedsiębiorcy, NGO, JST, IOB	2016 - 2020	Fundusze UE /wkład własny	2,80
2.	Rozwój Współpracy Transnarodowej i Transgranicznej Samorządów EGO z Samorządami Partnerskimi	JST EGO/NGO	Poza granicami kraju	Przedsiębiorcy, NGO, JST, IOB	2016-2020	Programy współpracy transnarodowej i transgranicznej /wkład własny	6,00
9. Zwiększanie jakości i sprawności administracji							
1.	Kadry JST; zarządzanie strategiczne, kompetencje zawodowe pracowników samorządowych, IK, TC/IT – szkolenie umiejętności	JST EGO	EGO	Kadra zarządzająca i pracownicy JST, NGO	2015-2020	Fundusze UE /wkład własny	3,00
Razem:							1 493,69 mln zł

9. ZINTEGROWANE PRZEDSIĘWZIĘCIA TERYTORIALNE EGO

1. Nazwa przedsięwzięcia

Subregionalny szlak rowerowy EGO

2. Opis przedsięwzięcia – zakres rzeczowy, uzasadnienie potrzeby realizacji przedsięwzięcia

Zakres rzeczowy

Przedsięwzięcie dotyczy wyznaczenia oraz opracowania dokumentacji technicznej, a także realizacja inwestycji w postaci szlaku rowerowego w subregionie EGO.

Uzasadnienie

Projekt polegający na stworzeniu szlaku rowerowego po wschodniej stronie Mazur jest przedsięwzięciem służącym utrzymaniu przewagi konkurencyjnej regionu warmińsko-mazurskiego nad innymi regionami w oparciu o istniejący potencjał środowiskowy i umiejętność wykorzystania go w procesach rozwoju społeczno-gospodarczego. Ważnym argumentem przemawiającym za realizacją tego typu przedsięwzięcia jest możliwość bezpośredniego połączenia projektowanej trasy rowerowej obszaru EGO z trasą zrealizowaną w ramach projektu „Trasy rowerowe Polski Wschodniej”. Suwalszczyzna oraz Podlasie, które sąsiadują ze wschodnią częścią Mazur, posiadają dość dobrze rozwiniętą sieć szlaków rowerowych. Połączenie się trasy EGO z trasą Polski Wschodniej wzmocni potencjał turystyczny całego województwa, zachęci turystów z Polski i państw sąsiednich do spędzenia urlopu na Mazurach i ułatwi nam zainteresowanie turystów odwiedzających Suwalszczyznę oraz Podlasie właśnie naszą ofertą turystyczną.

Położenie obszaru EGO sprawia, że każda z gmin dysponuje wysokimi walorami naturalnymi. Stan środowiska naturalnego, licznie występujące jeziora, rzeki, rezerваты i pomniki przyrody, różnorodna fauna i flora, bogate zróżnicowanie przyrodnicze zwłaszcza na poziomie krajobrazowym, niski stopień zanieczyszczenia gleb i powietrza oraz walory kulturowe sprzyjają rozwojowi turystyki i stanowią potencjał, który pozwala na wykorzystanie szans płynących z otoczenia, zwłaszcza do rozwoju turystyki kwalifikowanej i wypoczynkowej.

Jednymi z głównych problemów miast i gmin położonych w obszarze EGO to zbyt mała ilość wspólnych markowych produktów turystycznych oraz słaba ich promocja. Z ekspertyzy do Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Polski Wschodniej do roku 2020 opracowanej na zlecenie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego wynika, że należy zadbać o rozwój turystyki w Polsce Północno – Wschodniej szczególnie w województwach warmińsko – mazurskim oraz podlaskim. W województwie warmińsko – mazurskim (również w północnej części województwa podlaskiego) turystyka powinna być wiodącą dziedziną gospodarki. Na szczególne wsparcie zasługują kolejno: turystyka przyrodnicza, turystyka kulturowa, turystyka kwalifikowana, turystyka uzdrowiskowa i turystyka kongresowa.

Na terenie EGO występuje szereg interesujących obiektów i miejsc, m.in.:

EŁK: ełcka promenada usytuowana wzdłuż brzegu Jeziora Ełckiego, Ełcka Kolej Wąskotorowa wybudowana w latach 1910-1917 – cenny zabytek kultury technicznej, Ruiny Zamku Krzyżackiego z XIV wieku, zabytki sakralne (m.in. drewniany Kościół w Ostrymkole z 1667r. – zabytek klasy „0”), słup graniczny – niedaleko wsi Bogusze pod Prostkami postawiony w 1545 r. na styku trzech granic: Korony Polskiej, Wielkiego Księstwa Litewskiego i Prus.

GOŁDAP: Centrum sportowo – rekreacyjne „Piękna Góra”, Puszcza Romnicka, kwatera naczelnego dowództwa Luftwaffe, mosty w Stańczykach, mazurska piramida w Rapie – grobowiec z końca XVIII w., zabytki sakralne (m.in. kościół w Żabinie, w Baniach Mazurskich, w Dubeninkach), Tatarska góra.

OLECKO: molo ze skocznią, wiewiórcza ścieżka o dł. 12 km, Puszcza Borecka, Cisowy Jar, Grodzisko

Jaćwingów w Pieńkach, Kościół modrzewiowy w Wieliczkach, Szeska góra, rezerwat przyrody Borki.

W wielu przypadkach istniejąca infrastruktura nie sprzyja poznawaniu historii tych ziem oraz obszarów cennych przyrodniczo. Istniejące krótkie odcinki tras turystycznych nie łączą się ze sobą, nie posiadają odpowiedniego oznakowania, nie posiadają odpowiedniej infrastruktury towarzyszącej, która jest niezbędna do uprawiania m.in. turystyki rowerowej. Brakuje również wspólnej i jednolitej informacji w postaci folderów, map, przewodników itp. Wszystko to ogranicza dostępność do miejsc atrakcyjnych krajobrazowo, historycznie oraz turystycznie w subregionie EGO, a jednocześnie nie chroni miejsc cennych przyrodniczo przed nawet niewielkim, ale nieskoordynowanym ruchem turystycznym.

Warte podkreślenia jest to, że obszar EGO, chociaż położony na Mazurach, nie posiada warunków odpowiednich do żeglugi (brak połączenia między jeziorami) – w przeciwieństwie do Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Dlatego też, szansą dla EGO jest budowa szlaków rowerowych, które nie tylko ułatwią, ale i uatrakcyjnią zwiedzanie wschodniej części Mazur. Szlak rowerowy EGO będzie też wzmocnieniem oferty WJM, które oprócz żeglugi również planują zrealizować Mazurską Pętlę Rowerową.

Stworzenie szlaku rowerowego po atrakcyjnych turystycznie miejscach EGO nie tylko ułatwi nam konkurencję o turystów, ale również pomoże w rozwiązaniu wielu problemów „wewnętrznych”. Chodzi tu m.in. o niewystarczającą integrację działań poszczególnych samorządów gminnych i powiatowych, niską aktywizację zawodową i społeczną mieszkańców, niską atrakcyjność obszaru jako miejsca do prowadzenia działalności gospodarczej związanej z turystyką.

Pobudzenie ruchu turystycznego na terenie EGO łatwiej jest osiągnąć razem niż każdej gminie w pojedynkę. Tylko stworzenie wspólnego produktu, obejmującego cały obszar EGO, takiego jak wspólna ścieżka rowerowa przebiegająca w pobliżu miejsc atrakcyjnych turystycznie, może być argumentem dla którego turyści częściej zaczną wybierać Ełk-Gołdap-Olecko jako miejsce swojego wypoczynku. Trudno byłoby konkurować z miejscami atrakcyjnymi turystycznie ścieżką przebiegającą przez jedną gminę. Dlatego też, zasadne jest przygotowanie i uruchomienie wspólnej trasy. Co więcej, stworzenie przez każdą gminę oddzielnie projektu technicznego i złożenie tego w całość byłoby trudniejsze do zrealizowania: oddzielne konsultacje uwzględniające społeczność tylko danej gminy, inni projektanci nie posiadający poglądu na całość przedsięwzięcia oraz zapewne wydłużający się horyzont czasowy. Realizacja projektu może zostać osiągnięta jedynie poprzez partnerstwo zainteresowanych samorządów w ramach Stowarzyszenia EGO Kraina Bociana.

Wspólny produkt turystyczny w postaci szlaku rowerowego pomoże w przezwyciężeniu pewnych problemów oraz polepszy sytuację w niektórych sferach: poprawi dostępność miejsc atrakcyjnych turystycznie, stworzy możliwości aktywnego i atrakcyjnego wypoczynku w granicach subregionu z wykorzystaniem naturalnych walorów przyrodniczych i kulturowych, realizacja przedsięwzięcia przyczyni się też pośrednio do aktywizacji społeczności wokół wytyczonego szlaku, będzie czynnikiem rozwoju lokalnego, szczególnie w kontekście rozbudowy lokalnej bazy turystycznej i okołoturystycznej, ze specjalnym uwzględnieniem agroturystyki, przygotowanie infrastruktury dla ruchu rowerowego na obszarze EGO podniesie atrakcyjność pobytu urlopowego, a jednocześnie ochroni miejsca cenne przyrodniczo przed nieskoordynowanym ruchem turystycznym.

Przebieg szlaku

Szlak realizowany będzie we wschodniej części województwa warmińsko – mazurskiego – w subregionie EGO. Szczegółowy przebieg trasy będzie znany dopiero po opracowaniu dokumentacji projektowej, jednak będzie zgodny z założeniami koncepcji „Zintegrowana sieć szlaków turystycznych w Subregionie EGO” opracowanej przez Suwalską Izbę Rolniczo – Turystyczną na zlecenie Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Lider w EGO”. Wskazana trasa została wstępnie wytyczona przez poszczególne samorządy po przeanalizowaniu atrakcyjności przyrodniczej, możliwości technicznych i własnościowych terenów. Szlak będzie przebiegał również istniejącymi trasami, które wymagają udroźnienia, oznaczenia oraz uzupełnienia o niezbędną infrastrukturę.

Z racji włączenia gmin Banie Mazurskie, Gołdap oraz Dubeninki we Wschodnią Trasę Rowerową Green Vello - trasa EGO będzie łączyła Gołdap z Prostkami (do granicy województwa) przez Olecko i Ełk. Zatem trasa EGO połączy się w Gołdapi z trasą Green Vello.

Przebieg trasy: Bogusze – Prostki – Ostrykół – Małe Lipińskie – Barany – Malczewo – Mącze – Chruściele – Ełk – Straduny – Malinówka – Bałamutowo – Liski – Stare Juchy – Zawady Ełckie – Połom – Wronki –

Gryzy – Doliwy – Gordejki Małe – Jaśki – Olecko – Sedranki – Babki Oleckie – Biała Olecka – Monety – Szarejki – Guzy – Szeszki – Dorsze – Wilkasy – Pietrasze – Suczki – Gołdap. Na odcinku Wronki – Szeszki będzie również możliwość przejechania Puszczą Borecką: Wronki – Rogajny – Zawady oleckie – Jabłonowo – Szeszki.

W celu połączenia szlakiem gminy Wieliczki szlak będzie przebiegał od Elku do Olecka jeszcze jedną równorzędną trasą: Elk – Miluki – Krokocie – Chełchy – Babki Gąseckie – Gąsiorówko – Kleszczewo – Wieliczki – Markowskie – Imionki – Olecko. Do połączenia gminy Kalinowo trasą EGO konieczne jest poprowadzenie szlaku trasą: Laski Wielkie – Łoje – Makosieje – Sypitki – Giże – Koziki – Mrozy Wielkie – Elk (trasa ta połączy się z promenadą nad Jeziorem Elckim).

Trasa ta będzie przebiegała przez obszary cenne przyrodniczo, głównie w pobliżu oraz przez lasy, a także wzdłuż i w pobliżu jezior: J. Toczyłowo, J. Selment Wielki, J. Elckie, J. Szarek, J. Sunowo, J. Haleckie, J. Starduńskie, J. Łaśmiady, J. Zawadzkie, J. Długie Filipowskie, J. Oleckie Wielkie, J. Białe, J. Czarne, J. Oleckie Małe, J. Gołdap, rzeki: Lega, Elk. Łażna Struga, Puszcza Borecka, Puszcza Romincka, Cisowy Jar, Szeska Góra, Piękna Góra.

Przybliżona długość szlaku to 270 km.

Zakres inwestycji

- wytyczenie szlaku przebiegającego przez gminy EGO oraz opracowanie dokumentacji projektowej,
- budowa nawierzchni na ścieżkach,
- naprawa oraz udrożnienie ścieżek istniejących,
- zakup oraz montaż ławeczek, koszy na śmieci oraz obiektów małej architektury w miejscach przeznaczonych do postoju i odpoczynku,
- budowa lub odbudowa obiektów mostowych,
- ustawienie tablic informacyjnych,
- oznaczenie całej trasy,
- usunięcie i wykarczowanie starych krzewów,
- montaż barier ochronnych w miejscach tego wymagających.

3. Cele przedsięwzięcia

Celami przedsięwzięcia są:

- wzmocnienie potencjału województwa warmińsko-mazurskiego poprzez rozwój oparty o potencjał środowiskowy regionu
- zwiększenie atrakcyjności turystycznej zasobów dziedzictwa naturalnego regionu - poprzez łatwy a jednocześnie atrakcyjny dostęp do tych zasobów w postaci szlaku, jego oznakowania, infrastruktury towarzyszącej oraz promocji turystyki rowerowej
- zachowanie w dobrym stanie zasobów naturalnych regionu – dzięki skoordynowanemu i właściwie ukierunkowanemu ruchowi turystycznemu na szlakach rowerowych biegnących przez obszary cenne przyrodniczo i kulturowo
- rozwój gospodarczy subregionu EGO w oparciu o wykorzystanie jego walorów przyrodniczych
- stworzenie wspólnego produktu turystycznego dla całego obszaru EGO oraz jego zintegrowana promocja
- lepsze zagospodarowanie i rozwój przestrzeni publicznej

4. Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia w kontekście celów Strategii Pro-EGO 2014-2020

Przedsięwzięcie jest zgodne z głównym celem Strategii: wzrost konkurencyjności gospodarki dla poprawy warunków życia mieszkańców obszaru funkcjonalnego Subregionu EGO. Przedsięwzięcie jest zgodne z Działaniem nr 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych.

5. Zgodność projektu z dokumentami strategicznymi

Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Umowa Partnerstwa

Cel tematyczny 6: zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

Cel szczegółowy: zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie

Priorytet: zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów: wzrost efektywności wykorzystania potencjałów dziedzictwa kulturowego (PI 6c.)

- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego do 2025

Cel strategiczny 4. Nowoczesna infrastruktura rozwoju

7.4.3. Poprawa jakości i ochrona środowiska

A. Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych

- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: regiony, miasta, obszary wiejskie

Cel strategiczny: Efektywne wykorzystywanie specyficznych regionalnych i innych terytorialnych potencjałów rozwojowych dla osiągania celów rozwoju kraju – wzrostu, zatrudnienia i spójności w horyzoncie długookresowym

- Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju do roku 2030

Cel strategiczny: efektywne wykorzystanie przestrzeni kraju i jej zróżnicowanych potencjałów rozwojowych do osiągnięcia konkurencyjności, zwiększenia zatrudnienia i większej sprawności państwa oraz spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej w długim okresie

- Koncepcja rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru funkcjonalnego EGO

Projekt jest zgodny z domeną strategiczną: dostępność komunikacyjna, cel strategiczny: poprawa dostępności komunikacyjnej, cel operacyjny: budowa tras rowerowych.

- Zintegrowana sieć szlaków turystycznych w subregionie EGO

Przedmiotowy projekt wpisuje się w realizację dokumentu opracowanego przez Lokalną Grupę Działania „Lider w EGO” - Zintegrowana sieć szlaków turystycznych w subregionie EGO

6. Zakładane efekty realizacji przedsięwzięcia

- Wytyczenie, opracowanie oraz utworzenie subregionalnego szlaku rowerowego EGO
- Oznakowanie szlaku oraz miejsc cennych przyrodniczo oraz historycznie
- Utworzenia infrastruktury towarzyszącej wzdłuż szlaku (miejsca odpoczynku, punkty widokowe, miejsca parkingowe, kierunkowskazy, tablice informacyjne, kosze na śmieci itp.)
- Wspólna promocja szlaku przez członków EGO Kraina Bociana (wspólne materiały promocyjne, promocja internetowa, promocja na targach turystycznych, imprezy otwierające szlak)
- Stworzenie otwartych, estetycznych, bezpiecznych i wielofunkcyjnych przestrzeni publicznych

7. Beneficjent/beneficjenci

Gminy: Banie Mazurskie, Gołdap, Dubeninki, Kowale Oleckie, Świętajno, Olecko, Wieliczki, Miasto Ełk, Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy

Powiaty: ełcki, olecki, gołdapski

8. Jednostka zarządzająca/koordynująca
Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana
9. Stan zaawansowania prac przygotowawczych/realizacji
Dokumentacja koncepcyjna.
10. Przewidywane okres realizacji przedsięwzięcia
2015-2020
11. Miejsce realizacji przedsięwzięcia
Zgodnie z punktem nr 7
12. Budżet przedsięwzięcia
31 mln zł
13. Planowane źródła finansowania projektu
• Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko - Mazurskiego 2014-2020 • Środki własne samorządów będących członkami Stowarzyszenia
14. Możliwe przedsięwzięcia komplementarne
• Zagospodarowanie turystyczne jezior i rzek w gminach wiejskich EGO • Jezioro Gołdap i rzeka Gołdapa • Jezioro Oleckie Wielkie, Oleckie Małe i rzeka Lega • Jezioro Ełckie i rzeka Ełk • Regionalne Centrum Sportów Wodnych w Ełku • Ełcka Kolej Wąskotorowa: Kolejowe Centrum Nauki w Ełku • Uzdrowisko Gołdap Zdrój • Rewitalizacja centrów miast: Ełk, Gołdap, Olecko

1. Nazwa przedsięwzięcia

Promocja i wykorzystanie walorów turystycznych EGO

2. Opis przedsięwzięcia – zakres rzeczowy, uzasadnienie potrzeby realizacji przedsięwzięcia

Uzasadnienie

Głównym atutem subregionu jest bogactwo przyrodnicze, krajobrazowe oraz dostęp do zachowanego dziedzictwa historyczno - kulturowego. Środowisko charakteryzuje wysoki stopień zachowania w stanie naturalnym. Dużym walorem tego obszaru są nienaruszone przez działalność człowieka siedliska przyrodnicze, cechujące się unikalnością gatunkową flory i fauny. Zalety przyrodnicze i krajobrazowe są zatem jednym z elementów decydujących o atrakcyjności tego obszaru.

Turystów do tych terenów przyciąga niespotykane nigdzie indziej bogactwo historyczne, które sukcesywnie dofinansowywane jest ze środków własnych i zewnętrznych gmin i powiatów. W celu pełnego wykorzystania dostępnych zasobów turystyczno – rekreacyjnych, walorów przyrodniczo – krajobrazowych, należy podjąć dalsze działania inwestycyjne, których efektem będzie rozwój dostępnej infrastruktury, zabezpieczenie zabytków ruchomych, nieruchomości, zabytków sakralnych i miejsc o unikalnych w skali kraju wartościach historycznych.

Wysoka atrakcyjność przyrodniczo – krajobrazowa obszaru EGO determinuje jakość życia jego mieszkańców. W połączeniu z niewielkim zaludnieniem terenów, stale rozbudowującą się infrastrukturą sportowo – rekreacyjną i niesłabnącymi inwestycjami w turystykę w regionie należy podejmować wszelkie działania dążące do utrzymania i dalszego rozwijania tego stanu. Z punktu widzenia rozwoju oferty turystycznej należy podjąć szereg działań dążących do zabezpieczenia kondycji środowiska przyrodniczego, nie tylko w celach przedmiotowej ochrony, ale także na rzecz utrzymania nienaruszonych siedlisk przyrodniczych będących jednym z flagowych produktów turystycznych obszaru.

Pełne wykorzystanie walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych oraz wzajemne powiązanie działań promocyjnych w ich obszarze przyczynią się do rozwoju dodatnich trendów w turystyce, wzrostu popytu w sektorze usług noclegowych, zintensyfikują promocję subregionu w skali ogólnokrajowej. W podejmowanych działaniach warto akcentować zróżnicowaną i bardzo bogatą ofertę turystyczną. Obszar EGO dysponuje zarówno turystyką kulturalno – rozrywkową, sportowo – rekreacyjną, krajoznawczą oraz wyróżniającą go spośród innych obszarów, turystyką narciarską, uzdrowiskową, ornitologiczną i biznesową. Lokalizacja tak wielu zróżnicowanych propozycji, na stosunkowo niewielkim obszarze przemawia za silną rekomendacją dla działań upowszechniających promocję turystyczną EGO.

Poza krokami skierowanymi bezpośrednio w sferę przyrodniczą, krajobrazową i kulturową jednym z niezbędnych kierunków interwencji jest podnoszenie świadomości społeczeństwa w budowaniu poczucia lokalnej tożsamości i postaw proekologicznych. Zaniechanie działań w tym zakresie mogłoby prowadzić do nasilenia konsumpcyjnego stylu życia, braku utożsamiania się z regionem. Rekomenduje się realizację szeregu działań, ściśle powiązanych ze sobą, których spodziewanym efektem będzie wytworzenie w mieszkańcach i ludności napływowej poczucia lokalnej tożsamości, wynikającej z dbania o regionalne środowisko, zasoby i bogactwo kulturowe. Niezbędne jest ukształtowanie ekologicznej wrażliwości, poczucia mocnej więzi z miejscem pochodzenia, w efekcie – kreowanie nowych wzorców zachowań, zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju. Działania u podstaw, połączone z nowatorskimi rozwiązaniami edukacyjnymi (interaktywne formy współpracy) będą miały na celu zwiększenie zasięgu polityki proekologicznej w całym obszarze EGO.

Główne kierunki działań:**1. Tworzenie nowych miejsc ochrony różnorodności biologicznej:**

- tworzenie ostoi gatunków rzadkich, chronionych, narażonych wyginieciem,
- inwentaryzacja oraz objęcie ochroną siedlisk jak dotąd niesklasyfikowanych,
- sezonowe nasadzenia, tworzenie obszarów zielonych na terenach osiedli mieszkaniowych,

- wspieranie gospodarowania na łąkach i pastwiskach użytkowanych ekstensywnie,
- odtwarzanie zadrzewień śródpolnych, zakrzaczeń,
- szkolenia z zakresu programów rolno-środowiskowych,
- poprawa środowiska miejskiego, tworzenie ekoparków, parków tematycznych.

2. Zachowanie lub odtwarzanie właściwej struktury i stanu ekosystemów i siedlisk:

- czynna ochrona siedlisk, programy ochrony gatunków i działania zapobiegające niekorzystnym zmianom ekosystemów,
- rekultywacja zdegradowanych jezior, ochrona i rekultywacja brzegów rzek i jezior, pogłębianie, odtwarzanie, ochrona oraz usuwanie roślinności, zagospodarowanie brzegów,
- zachowanie równowagi gatunkowej,
- wyznaczanie, utrzymywanie i właściwe zagospodarowanie lądowych korytarzy ekologicznych,
- budowa przejść dla zwierząt,
- rewaloryzacja i rewitalizacja parków miejskich, tworzenie ogrodów botanicznych, kształtowanie i pielęgnacja zadrzewień.

3. Wzrost świadomości ekologicznej w zakresie konieczności ochrony przyrody w obszarze EGO:

- rozwój centrów edukacji ekologicznej, akcje informacyjno-promocyjne wśród mieszkańców,
- działania edukacyjne wśród najmłodszych,
- aktywny udział społeczeństwa w działaniach na rzecz ochrony środowiska (sadzenie roślin, segregacja odpadów, uprawy ekologiczne).

4. Promocja walorów turystyczno – przyrodniczych obszaru EGO

- upowszechnianie atrakcyjnego wizerunku terenów zlokalizowanych w EGO wśród lokalnej społeczności,
- kampanie wizerunkowe o szerokim zasięgu utożsamiające obszar z EGO z obszarem atrakcyjnym turystycznie i przyrodniczo,
- popularyzacja wiedzy o unikalnych terenach, siedliskach, gatunkach, które stanowią turystyczną wizytówkę EGO.

3. Cele przedsięwzięcia

Celami przedsięwzięcia są:

- Poprawa stanu środowiska naturalnego,
- Zabezpieczenie naturalnych siedlisk przyrodniczych,
- Rozwój nowych form ochrony krajobrazu w obszarze EGO,
- Zwiększenie świadomości lokalnej i kreowanie postaw ekologicznych wśród mieszkańców,
- Znaczący wzrost atrakcyjności turystyczno-przyrodniczej terenów należących do subregionu EGO.

4. Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia w kontekście celów Strategii Pro-EGO 2014-2020

Przedsięwzięcie jest zgodne z głównym celem Strategii: wzrost konkurencyjności gospodarki dla poprawy warunków życia mieszkańców obszaru funkcjonalnego Subregionu EGO. Przedsięwzięcie jest zgodne z Działaniem nr 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych (wzrost jakości środowiska przyrodniczego).

5. Zgodność projektu z dokumentami strategicznymi

Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Umowa Partnerstwa

Cel tematyczny 6: zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

Cel szczegółowy: zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie

Priorytet: zmniejszenie presji na środowisko naturalne:

- poprawa ochrony bioróżnorodności biologicznej, w tym w środowisku morskim (P.I. 6d,6iii)

Priorytet: zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów:

- wzrost efektywności wykorzystania potencjałów dziedzictwa kulturowego (P.I. 6c).

- Kontrakt Terytorialny Województwa Warmińsko – Mazurskiego

Cel rozwojowy 5: Zwiększenie wykorzystania walorów przyrodniczych i kulturowych Województwa

- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego do 2025

Cel strategiczny 4. Nowoczesna infrastruktura rozwoju

7.4.3. Poprawa jakości i ochrona środowiska

A. Zapewnienie ochrony i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych

6. Zakładane efekty realizacji przedsięwzięcia

- utworzenie wspólnego produktu turystycznego promującego zasoby naturalne i kulturowo - przyrodnicze EGO,
- utworzenie nowych form ochrony różnorodności środowiskowej,
- zwiększenie udziału terenów zielonych w tkance miejskiej (skwery, parki, zieleńce),
- wypracowanie skutecznego programu edukacyjnego na rzecz kształtowania postaw proekologicznych,
- wzmocnienie więzi społecznych na obszarze EGO,
- wypracowanie spójnej gospodarki turystycznej wśród gmin z obszaru EGO.

7. Beneficjent/beneficjenci

Gminy: Ełk, Gołdap, Olecko, Kalinowo, Dubeninki, Kowale Oleckie, Stare Juchy, Banie Mazurskie, Wieliczki, Świątajno, Miasto Ełk

8. Jednostka zarządzająca/koordynująca

Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana

9. Stan zaawansowania prac przygotowawczych/realizacji

Gotowe dokumentacje techniczne do części inwestycji. Przeprowadzona inwentaryzacja przyrodnicza na części obszaru EGO.

10. Przewidywany okres realizacji przedsięwzięcia

2015-2020

11. Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Zgodnie z punktem nr 7

12. Budżet przedsięwzięcia

7,5 mln zł

13. Planowane źródła finansowania projektu

- RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014-2020
- PO LiŚ 2014-2020
- Środki własne samorządów będących członkami Stowarzyszenia

14. Możliwe przedsięwzięcia komplementarne

- Jezioro Ełckie i rzeka Ełk
- Jezioro Gołdap i rzeka Gołdapa
- Jezioro Oleckie Wielkie, Oleckie Małe i rzeka Lega
- Ełcka Kolej Wąskotorowa: Kolejowe Centrum nauki
- Zagospodarowanie turystyczne jezior i rzek w gminach wiejskich EGO

1. Nazwa przedsięwzięcia

Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarach wiejskich EGO

2. Opis przedsięwzięcia – zakres rzeczowy, uzasadnienie potrzeby realizacji przedsięwzięcia

Zakres rzeczowy

Rozbudowa kanalizacji sanitarnej oraz sieci wodociągowej na obszarach gmin wiejskich EGO.

Uzasadnienie

Zaopatrzenie w wodę oraz odbiór i unieszkodliwianie ścieków są dwoma powiązanymi ze sobą systemami, których sprawne funkcjonowanie pozwala na efektywne korzystanie z zasobów wodnych, jak i wpływa na jakość środowiska. System zaopatrzenia w wodę składa się w szczególności z sieci wodociągowej oraz stacji poboru i uzdatniania wody. Mają one bezpośredni wpływ na jakość życia mieszkańców, ponieważ pozwalają dostarczyć wodę do gospodarstw domowych, zakładów usługowych oraz przemysłowych. Z kolei system odbioru i oczyszczania ścieków pozwala zachować czyste środowisko glebowo-wodne, zapobiegając wprowadzeniu do ekosystemów szkodliwych substancji. Krajowy Program Oczyszczania Ścieków Komunalnych reguluje kwestie gospodarki wodno-ściekowej w zakresie poszczególnych aglomeracji, tych poniżej i powyżej 10 tys. RLM, gdzie w drugiej grupie przewidziano dodatkowe wymagania związane z podwyższonym usuwaniem biogenów. W przypadku sieci wodociągowej i kanalizacyjnej zdecydowanie większe potrzeby występują w gminach wiejskich i to one powinny stanowić priorytet dla podejmowanych inwestycji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej.

Dzięki realizacji inwestycji wodno-kanalizacyjnych w okresie 2007-2014 gminy miejskie oraz wiejskie uzupełniły swoje sieci wodno-kanalizacyjne. Ogromne potrzeby w tym zakresie są w dalszym ciągu na obszarach wiejskich (od 2 tys. do 10 tys. RLM). Małe wsie są nadal niekontrolowanym źródłem zanieczyszczenia gleby i wód powierzchniowych.

Utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego jest jednym z podstawowych zagadnień w kontekście idei trwałego rozwoju. Kompleksowe dbanie o czystość nie tylko powietrza, ale też wód oraz ziemi wymaga nie tylko dalszych usprawnień, ale również coraz bardziej rzeczowego traktowania relacji środowisko-gospodarka. Wody powierzchniowe i podziemne znajdują się w gronie najważniejszych potencjałów rozwojowych regionu. Ich czystość warunkuje rozwój dużego segmentu gospodarki - turystyki oraz szeregu innych rodzajów działalności (np. przemysłu rolno-spożywczego), tj. obszarów, w których województwo dąży do osiągnięcia wysokiej specjalizacji.

Budowa infrastruktury wodno - ściekowej jest nie tylko jedną z podstawowych potrzeb mieszkańców obszarów wiejskich obszaru EGO, ale również warunkiem koniecznym dla ochrony i poprawy wód powierzchniowych, stanowiących o atrakcyjności turystycznej tej części Polski. Inwestycja ta pozwoli zminimalizować niebezpieczne związki przedostające się do gruntu i wód gruntowych wraz ze ściekami bytowo-gospodarczymi.

Wiele miejscowości z obszaru EGO pozostaje nadal niezводociągowanych, pozyskiwanie wody do celów bytowych odbywa się ze studni indywidualnych, w większości zaniedbanych, o niskiej jakości wody. Ponadto, w ostatnich latach szczególnie odczuwalny jest brak wody w studniach kopanych.

Problemem jest również rozproszona zabudowa wiejska, gdzie budowa sieci kanalizacyjnej jest ekonomicznie lub technicznie nieuzasadniona. Dlatego też konieczne są działania wspierające budowę systemów indywidualnych oczyszczania ścieków.

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej warunkuje możliwość rozwoju gospodarczego (w tym rozwoju

produkcji rolniczej), atrakcyjność inwestycyjną, warunki życia mieszkańców, dostępność do usług publicznych i miejsc pracy w ośrodkach lokalnych. Do najważniejszych problemów należy m.in. niski poziom rozwoju sieci wodno-kanalizacyjnej.

Obszary wymagające sieci wod-kan

Schemat nr 1 – Odbiór ścieków, oczyszczalnie ścieków na obszarach wiejskich EGO:

- Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej Ełk-Szeligi-Buczki w Gminie Ełk
- Zakup koparko – ładowarki służącej do natychmiastowego usuwania awarii sieci wodno-kanalizacyjnej w Gminie Ełk
- Zagospodarowanie osadów pościekowych przy oczyszczalni ścieków w Kowalach Oleckich (budowa kompostowni wraz z niezbędną infrastrukturą, zakup koparko-ładowarki z oprzyrządowaniem do obsługi procesu kompostowania osadu)
- Modernizacja oczyszczalni ścieków w Kowalach Oleckich i Staczach (wymiana zadaszeń, zakup nowoczesnej prasy do osadu oraz innych urządzeń usprawniających działanie oczyszczalni)
- Zakup używanego samochodu specjalistycznego tzw. „hakowca” o ładowności min. 7 T do załadunku i przewozu kontenerów typu KP-7 w Gminie Świętajno (do transportu odwodnionych osadów ściekowych z oczyszczalni ścieków w Świętajnie do miejsca ich unieszkodliwienia)
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z osiedlową oczyszczalnią w miejscowości Nory w Gminie Wieliczki
- Przebudowa oczyszczalni ścieków i budowa sieci wodno-kanalizacyjnej w miejscowości Wiśniowo – Ełckie w Gminie Prostki
- Budowa kanalizacji sanitarnej, deszczowej i wodociągu w ramach zadania „Połączenie ciągów ulicznych ul. Szkolna Zielona w Prostkach”
- Przebudowa oczyszczalni ścieków w Kalinowie (wykonanie: punktu zlewnego ścieków i osadów dowiezionych, budynku mechanicznego oczyszczania ścieków, dwóch reaktorów biologicznego oczyszczania (w technologii przepływowej osadu czynnego), budynku techniczno-socjalnego oraz przebudowę istniejących już obiektów, pod kątem usprawnienia pracy przebudowanej oczyszczalni)
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej w ul. Bagiennej, Okrzei oraz Cmentarnej w Gołdapi
- Modernizacja gospodarki osadowej na oczyszczalni ścieków w Gołdapi
- Modernizacja kanalizacji deszczowej z podłączeniem i budową również nowych odcinków oraz montaż separatorów substancji ropopochodnych w Gminie Gołdap – 941 m.

Schemat nr 2 – Przydomowe oczyszczalnie ścieków

- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Ełk
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Kowale Oleckie
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Dubeninki (Kociołki, Pluszkiejmy, Przerośl Gołdapska, Bludzie Małe, Wobały, Degucie)
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Wieliczki
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Prostki (ok. 479 nieruchomości, ok. 1176 osób)
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Kalinowo (ok. 120 szt.)
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach Gminy Gołdap: Boćwinka, Główka, Jeziorki, Grabowo
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach Gminy Gołdap: Bałupiany, Łobody, Wiłkajcie, Samoniny, Mażucie, Pietraszki
- Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w miejscowościach Gminy Gołdap: Bałupiany, Barkowo, Dunajek, Dziegiele, Gieraliszki, Górne, Jabłońskie, Jany, Janowo, Juchnajcie, Kamionki, Kołkowo, Konikowo, Kowalki, Marcinowo, Nasuty, Nowa Boćwinka, Osieki, Osowo, Pietrasze, Piękne Łąki, Pogorzel, Regiele, Rożyńsk Wielki, Rudzie, Siedlisko, Skoczce, Sokoły, Suczki, Uźbale, Włosty, Wrotkowo, Zatyki

Schemat nr 3 – Sieci wodociągowe, stacje uzdatniania wody

- Budowa sieci wodociągowej Straduny – Chojniak w Gminie Ełk
- Budowa stacji uzdatniania wody wraz z infrastrukturą w miejscowości Nowa Wieś Ełcka w Gminie Ełk
- Modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Witynach w Gminie Ełk
- Modernizacja sieci wodociągowej Gminy Kowale Oleckie (10 km)
- Budowa sieci wodociągowej na terenie Gminy Świętajno (49,8 km: Świętajno – Sulejki, Sulejki – Połom, Jurkowo – Krzywe, Świętajno – Orzechówko, Gize – Dudki, Dudki – Dworackie, Rogojny – Zalesie, Zalesie – Jelonek, Zalesie – Wronki, Wronki – Pietrasze, Połom – Kije)
- Budowa ujęcia wody w m. Grabnik Osada w Gminie Stare Juchy zaopatrującej w wodę miejscowości: Grabnik, Grabnik Osada, Rogale, Bałamutowo, Królowa Wola, Sikory Juskie, Czerwonka, Nowe Krzywe, Stare Krzywe, Płowce
- Budowa sieci wodociągowej PCV160 Grabnik Osada – Skomack Wlk Osada w Gminie Stare Juchy (5km)
- Modernizacja sieci wodociągowych o okresie użytkowania ponad 15 lat w Gminie Stare Juchy (10 km)
- Przebudowa sieci wodociągowej w miejscowości Cimochoy w Gminie Wieliczki (5 km)
- Przebudowa sieci wodociągowej w miejscowości Kleszczewo w Gminie Wieliczki (3,5 km)
- Przebudowa sieci wodociągowej w miejscowości Wieliczki w Gminie Wieliczki (2,5 km)
- Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Gąsiorowo w Gminie Wieliczki (2 km)
- Budowa ujęć wody: w Prostkach oraz w Borkach
- Spięcie sieci wodociągowej na odcinkach: Ostryków-Żelazki-Dąbrowskie, Guty Rożyńskie-Dybowo, Taczki-Rożyńsk Wielki, Nowaki-Borki, Kobylin-Miłusze, Dąbrowskie-Wiśniowo Ełckie
- Modernizacja stacji wodociągowej w miejscowości Kowalki w Gminie Gołdap
- Kompleksowy remont, przebudowa i rozbudowa stacji wodociągowej w miejscowości Pogorzel w Gminie Gołdap
- Budowa przepompowni wody przy ul. Gumbińskiej w Gołdapi
- Budowa sieci wodociągowej w Gminie Gołdap: Boćwinka – Główka – Jezioraki – Grabowo
- Budowa sieci wodociągowej w Gminie Gołdap: Bałupiany – Łobody – Wiłkajcie – Samoniny – Mażucie – Pietraszki

3. Cele przedsięwzięcia

Celami przedsięwzięcia są:

- Poprawa stanu środowiska naturalnego
- Poprawa dostępności mieszkańców do dobrej jakości wody pitnej i w odpowiedniej ilości
- Poprawa dostępności mieszkańców do sieci kanalizacyjnej
- Wzrost atrakcyjności zamieszkania terenów uzbrojonych infrastrukturą wodno-kanalizacyjną

4. Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia w kontekście celów Strategii Pro-EGO 2014-2020

Przedsięwzięcie jest zgodne z głównym celem Strategii: wzrost konkurencyjności gospodarki dla poprawy warunków życia mieszkańców obszaru funkcjonalnego Subregionu EGO. Przedsięwzięcie jest zgodne z Działaniem nr 1. Tworzenie i rozwój produktów turystycznych (wzrost jakości środowiska przyrodniczego).

5. Zgodność projektu z dokumentami strategicznymi

Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Umowa Partnerstwa

Cel tematyczny 6: zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami

Cel szczegółowy: zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych oraz ich zachowanie

Priorytet: zmniejszenie presji na środowisko naturalne - rozwój gospodarki wodno-ściekowej (PI 6ii, PI 6b.)

- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego do 2025

Cel strategiczny 4. Nowoczesna infrastruktura rozwoju

7.4.3. Poprawa jakości i ochrona środowiska

B. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

6. Zakładane efekty realizacji przedsięwzięcia

- Wybudowanie nowych odcinków sieci kanalizacyjnej na obszarach wiejskich EGO
- Wybudowanie nowych odcinków sieci wodociągowej na obszarach wiejskich EGO
- Zmniejszenie awaryjności sieci wodociągowo- kanalizacyjnych
- Usprawnienie procesów oczyszczania ścieków
- Zmniejszenie kosztów oczyszczania ścieków
- Zwiększenie sprawności dystrybucji wody
- Podniesienie poziomu świadczonych usług przez przedsiębiorstwa wodociągowe
- Poprawa jakości wody dostarczanej dla odbiorców

7. Beneficjent/beneficjenci

Gminy: Kowale Oleckie, Świętajno, Elk, Dubeninki, Stare Juchy, Wieliczki, Prostki, Kalinowo, Gołdap

8. Jednostka zarządzająca/koordynująca

Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana

9. Stan zaawansowania prac przygotowawczych/realizacji

Gotowe dokumentacje techniczne do części inwestycji.

10. Przewidywany okres realizacji przedsięwzięcia

2015-2020

11. Miejsce realizacji przedsięwzięcia

Zgodnie z punktem nr 7

12. Budżet przedsięwzięcia

Schemat 1: 26 154 000,00 PLN

Schemat 2: 21 222 467,00 PLN

Schemat 3: 32 778 620,00 PLN

13. Planowane źródła finansowania projektu

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko - Mazurskiego 2014-2020
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

- Środki własne samorządów będących członkami Stowarzyszenia

14. Możliwe przedsięwzięcia komplementarne

- Jezioro Gołdap i rzeka Gołdapa
- Jezioro Ełckie i rzeka Ełk
- Poprawa gospodarki wodno – ściekowej Aglomeracji Ełk: modernizacja Stacji Uzdatniania Wody w Przykopcach, modernizacja Oczyszczalni Ścieków w Nowej Wsi Ełckiej, przebudowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, budowa monitoringu sieci i zdalnego odczytu zużycia wody i ścieków z modernizacją urządzeń i sieci elektroenergetycznej, rewitalizacja i rozbudowa kanalizacji deszczowej, budowa systemów podczyszczania wód opadowych odprowadzanych do rzeki Ełk i jeziora Ełckiego
- Poprawa infrastruktury retencyjnej na obszarze EGO
- Likwidacja ujęcia wody w Mażuciach z budową przepompowni wody z zestawem hydroforowym i zbiornikiem wyrównawczym w Gminie Gołdap
- Zakup pojazdu mini wywrotki lub ciągnika z przyczepą do transportu urobku
- Budowa sieci wodociągowej Piastowo-Pogorzel mająca na celu usprawnienie gospodarki wodociągowej poprzez połączenie ujęć wody w miejscowości Kowaliki i Pogorzel

1. Nazwa przedsięwzięcia

Stworzenie klastrów: turystycznego, zdrowotnego, meblarskiego i rolno-spożywczego w Subregionie EGO

2. Opis przedsięwzięcia – zakres rzeczowy, uzasadnienie potrzeby realizacji przedsięwzięcia

Zakres rzeczowy

Projekt będzie skoncentrowany na czterech potencjalnych klastrach: turystycznym, zdrowotnym, meblarskim i przetwórstwa rolno-spożywczego, zatem między innymi w branżach w których województwo warmińsko – mazurskie chce się specjalizować. W ramach projektu będą realizowane następujące zadania:

- Profesjonalne, wyspecjalizowane i dostosowane do faktycznych potrzeb podmiotów korzystających - usługi instytucji otoczenia biznesu;
- Wsparcie finansowe spotkań i innych form wymiany doświadczeń między przedsiębiorcami;
- Wsparcie inicjatywy klastrowej działalnością animatorów;
- Organizacja stałego wsparcia prawnego, organizacyjnego i informacyjnego dla czterech klastrów (doradztwo prawno-organizacyjne, szkolenia dla przedstawicieli firm z każdego klastra na tematy wskazane przez przedsiębiorców);
- Opracowanie 3 tematycznych kwartalników branżowych (w wersji elektronicznej) rosyłanych do wszystkich członków klastrów. Kwartalnik powinien zawierać główne statystyki branżowe, przegląd najważniejszych informacji dotyczących branży z krajowej i zagranicznej prasy branżowej; wypowiedzi ekspertów branżowych, informacje z firm z klastrów;
- Opracowanie strategii rozwoju klastrów we współpracy z instytucjami otoczenia biznesu i władzami lokalnymi z obszaru EGO;
- Wsparcie w przygotowaniu udziału przedstawicieli klastrów w targach i misjach gospodarczych (doradztwo prawne, doradztwo w zakresie przygotowania materiałów promocyjno-informacyjnych dla określonych rynków);
- Organizacja spotkań z ekspertami i przedstawicielami firm – potencjalnych kooperantów klastrów;
- Dostęp do informacji branżowej – wykupienie abonamentów do baz gospodarczych, pomoc w znalezieniu odpowiednich źródeł informacji.

Uzasadnienie

Powiązania klastrowe (grona przedsiębiorczości) charakteryzują się intensywną współpracą oraz zaufaniem. Z punktu widzenia polityki rozwoju obszaru EGO istotne jest wspieranie szeroko rozumianych czterech klastrów, które powinny być naturalnym (bazującym na doświadczeniu i tradycji regionalnej) filarem rozwoju. Do klastrów tych zaliczyć należy:

klaster turystyczny – jego siłą może okazać się fakt, że liczne działania władz lokalnych oraz uwarunkowania przyrodnicze i tradycja gospodarcza wręcz skłaniają do tworzenia sieci kooperacyjnych na terenie EGO. Klaster turystyczny powinien obejmować m.in.: gospodarstwa agroturystyczne, restauracje, hotele i inne miejsca noclegowe, producentów sprzętu turystyczno-wypoczynkowego, firmy IT, biura turystyczne, producentów maszyn i urządzeń wykorzystywanych przez branżę turystyczną;

klaster zdrowotny - usługi prozdrowotne, spa i wellness są jednym z kierunków rozwojowych subregionu EGO. Zlokalizowane tu jedyne w województwie uzdrowisko wraz z sanatorium, tężnie oraz pijalnia wód w przygotowanej pod inwestycje dzielnicy uzdrowskiej staje się przyszłościowym inkubatorem przedsiębiorczości dla tego subregionu. Utworzenie w Gołdapi wydziału zamiejscowego wyższej uczelni kształcącej kadry do rozwijającego się klastra zdrowotnego pozwoli na przygotowanie „na miejscu” personelu do prowadzenia usług dając jednocześnie możliwości zatrudnienia wykształconym

absolwentom. Unikalność projektu polega na realnym zaprogramowaniu trwałości rezultatów projektu po jego zakończeniu. Jest to projekt innowacyjny wychodzący naprzeciw zapisom w strategii rozwoju województwa jak również stwierdzenia w szeregu strategii rozwoju lokalnego obszaru EGO. Żadna ze szkół wyższych w regionie (ani w kraju) nie uruchomiła tak kompleksowo skomponowanych kierunków kształcenia o charakterze dedykowanym.

klaster meblarski – branża meblarska i powiązana z nią np. obróbka drewna należą do najbardziej konkurencyjnych branż w całym województwie warmińsko-mazurskim. Szerokie powiązania kooperacyjne producentów mebli pozwalają wielu firmom zlokalizowanym na terenie EGO już uczestniczyć we współpracy. Istotne jest, by wspierać nie tylko producentów wyrobów finalnych, ale również np. dostawców produktów i półproduktów do produkcji mebli, producentów maszyn, producentów wyrobów chemicznych, firmy reklamowa, a także projektantów;

klaster przetwórstwa rolno-spożywczego – jak pokazują badania wykonane w trakcie diagnoz oraz opracowania na temat konkurencyjności i innowacyjności gospodarki Warmii i Mazur klaster ten nie powinien być traktowany jako klaster „branży schyłkowej”. Doświadczenia zagraniczne pokazują, że przetwórstwo rolno-spożywcze może być generatorem innowacji, tym bardziej, że w województwie można liczyć na wsparcie uczelni wyższych w tym zakresie. Przedsiębiorstwa przetwórstwa rolno-spożywczego kooperują z licznymi podmiotami, które powinny włączyć się do budowania najpierw inicjatyw klastrowych, a w konsekwencji do utworzenia klastra. Do podmiotów tych zaliczyć można m.in. rolników, producentów maszyn i urządzeń, producentów wyrobów chemicznych, opakować, usługodawców i doradców w zakresie marketingu i rozwiązań technologicznych.

Należy oczekiwać, że w wyniku realizacji projektu powstaną nie tylko liczne trwałe miejsca pracy, ale przede wszystkim wytworzą się trwałe relacje oparte na zaufaniu. Silna kooperacja powinna przyczynić się również do wzrostu innowacyjności całego obszaru EGO. Branże turystyczna, zdrowotna, meblarska i rolno-spożywcza są kluczowymi elementami gospodarki EGO. Konieczne jest wsparcie rozwoju tych branż, służące m.in. tworzeniu nowych miejsc pracy, ale również powstawaniu nowych firm. Przewidziane w projekcie zadania mają złagodzić trudności, z jakimi borykają się przedsiębiorcy w tej części kraju (dostępność komunikacyjna, jakość siły roboczej).

3. Cele przedsięwzięcia

Celami przedsięwzięcia są:

- Wspieranie rozwoju branż będących specjalizacją województwa warmińsko – mazurskiego
- Podniesienie konkurencyjności przedsiębiorstw
- Wspieranie rozwoju powiązań klastrowych pomiędzy lokalnymi podmiotami
- Budowanie i zacieśnianie więzi kooperacyjnych między: podmiotami gospodarczymi, biznesem a instytucjami otoczenia biznesu (np. agencje rozwoju lokalnego, instytucje naukowo-badawcze, firmy doradcze, szkoły wyższe i zawodowe, parki naukowo-technologiczne, inkubatory), biznesem a władzami lokalnymi (głównie w celu budowania korzystnego klimatu przedsiębiorczości)

4. Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia w kontekście celów Strategii Pro-EGO 2014-2020

Przedsięwzięcie jest zgodne z głównym celem Strategii: wzrost konkurencyjności gospodarki dla poprawy warunków życia mieszkańców obszaru funkcjonalnego Subregionu EGO. Przedsięwzięcie jest zgodne z Działaniem nr 1. Wspieranie rozwoju powiązań klastrowych.

5. Zgodność projektu z dokumentami strategicznymi

Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Umowa Partnerstwa

Cel tematyczny 3: Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury

Cel szczegółowy: wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw Priorytet: Dywersyfikacja działalności i nowe modele biznesowe (PI 3b., 3d.) - wzrost współpracy pomiędzy firmami, sieciowanie podmiotów, zwiększenie liczby efektywnych partnerstw pomiędzy przedsiębiorstwami, w szczególności poprawa funkcjonowania klastrów Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego do 2025 Cel strategiczny 1. Wzrost konkurencyjności gospodarki 7.1.1. Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji B. Współpraca (w tym klastry)	
6.	Zakładane efekty realizacji przedsięwzięcia
	- Rozszerzenie oferty produktowej przez przedsiębiorstwa - Powiększenie rynków zbytu i odbiorców - Uzyskanie zdolności konkurowania na rynku globalnym przez lokalne podmioty - Powstanie efektywnych partnerstw pomiędzy przedsiębiorstwami
7.	Beneficjent/beneficjenci
	Gminy: Banie Mazurskie, Gołdap, Dubeninki, Kowale Oleckie, Świątajno, Olecko, Wieliczki, Miasto Ełk, Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy
8.	Jednostka zarządzająca/koordynująca
	Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana
9.	Stan zaawansowania prac przygotowawczych/realizacji
	W fazie koncepcyjnej
10.	Przewidywane okres realizacji przedsięwzięcia
	2016-2020
11.	Miejsce realizacji przedsięwzięcia
	Zgodnie z punktem nr 7
12.	Budżet przedsięwzięcia
	10,00 mln zł
13.	Planowane źródła finansowania projektu
	- Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko - Mazurskiego 2014-2020 - Program Operacyjny Polska Wschodnia 2014-2020 - Środki własne samorządów będących członkami Stowarzyszenia
14.	Możliwe przedsięwzięcia komplementarne
	- Kompleksowe wsparcie dla biznesu: fundusz pożyczkowy i IOB - Park Naukowo-Technologiczny w Ełku i „Szkoła Młodego Einsteina” - Stworzenie Centrum Wsparcia Biznesu w Ełku i pobudzenie do działalności instytucji otoczenia biznesu - Uzbrojenie terenów inwestycyjnych pod rozwój przedsiębiorczości - Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego - Promocja gospodarcza EGO

1. Nazwa przedsięwzięcia

Zapewnienie równego dostępu do dobrej jakości edukacji w obszarze EGO

2. Opis przedsięwzięcia – zakres rzeczowy, uzasadnienie potrzeby realizacji przedsięwzięcia

Zakres rzeczowy:

Podniesienie ogólnego poziomu wykształcenia społeczeństwa, od edukacji przedszkolnej do studiów wyższych. Poprawa jakości kształcenia w szkołach, placówkach prowadzących kształcenie ogólne na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym, budowanie u uczniów kompetencji kluczowych do poruszania się na rynku pracy (nauki ścisłe, w tym: ICT, matematyczno-przyrodnicze, języki obce) oraz kształtowanie właściwych postaw (kreatywność, innowacyjność, praca zespołowa).

Przedsięwzięcie będzie obejmowało poprawę warunków w szkołach i przedszkolach poprzez:

- Modernizację istniejącej infrastruktury szkolnej i przedszkolnej,
- Wyposażenie szkół w nowoczesny sprzęt i materiały dydaktyczne,
- Rozwój kompetencji cyfrowych oraz kształcenia językowego,
- Rozwój inicjatyw służących kształtowaniu postaw obywatelskich i dobrego kapitału społecznego,
- Budowa, rozbudowa i wyposażenie obiektów – boisk, stadionów, placów zabaw, terenów rekreacyjnych przy obiektach edukacyjnych,
- Poszerzenie oferty spędzania czasu wolnego,
- Rozbudowa infrastruktury rozszerzającej ofertę zimową,
- Promocja zachowań prozdrowotnych i aktywizacja młodzieży, zapobieganie zachowaniom niepożądanym,
- Wsparcie nauczycieli w zakresie kształcenia i doskonalenia zawodowego jako element wsparcia przedszkola/ placówki,
- Wspieranie rozwoju obiektów popularyzujących naukę, kreatywność i innowacje (inkubatory innowacyjności i kreatywności, ośrodki nauki e-biznesu),
- Rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie stosowania TIK w ramach kontynuacji działań rządowego programu „Cyfrowa szkoła”.

Uzasadnienie

Istotną rolę w rozwoju samorządów zajmują działania związane z rozwojem infrastruktury oświatowej i przedszkolnej. Kluczową rolę odgrywa zmniejszanie barier w dostępie do dobrej jakości edukacji przedszkolnej, w tym niwelowanie dysproporcji w jej upowszechnianiu. Obok podwyższenia stopnia upowszechnienia edukacji przedszkolnej i ułatwienia dzieciom startu w systemie edukacji, działania te poprawią sytuację kobiet na rynku pracy. Jakość kształcenia w przedszkolach podnoszona będzie poprzez kształcenie pracujących w nich nauczycieli, upowszechnienie nowoczesnych narzędzi pozwalających na odpowiednie przygotowanie dzieci do edukacji szkolnej, w tym m.in. wczesnej diagnozy i wdrażania działań korekcyjnych, aby likwidować bariery rozwojowe.

Do zadań realizowanych w zakresie rozwoju infrastruktury oświatowej i przedszkolnej zaliczają się remonty oraz modernizacje szkół i przedszkoli oraz inwestycje w wyposażenie placówek w pomoce naukowe służące optymalizacji kształcenia (np. tablice interaktywne). Podniesienie jakości edukacji wymaga wyposażenia bazy dydaktycznej i naukowej placówek w niezbędnym zakresie (w tym w sprzęt umożliwiający nauczanie przedmiotów matematyczno-przyrodniczych w formie eksperymentu) oraz w nowoczesne pomoce dydaktyczne i sprzęt TIK, zgodny ze standardem ujętym w rządowym programie „Cyfrowa szkoła”).

Wspierane będzie rozszerzanie oferty zajęć, w tym dodatkowych (np. zajęcia z logopedą, zajęcia ze specjalistami, zajęcia korekcyjne). Szczególnie ważne jest objęcie interwencją dzieci niepełnosprawnych i współfinansowanie placówek specjalnych.

Stworzenie w szkołach warunków do nauczania eksperymentalnego, stosowanie nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych, jak również zapewnienie zindywidualizowanego podejścia do uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych, przełoży się na wzrost poziomu ich kompetencji kluczowych.

Towarzyszyć temu będzie zapewnienie nauczycielom możliwości szkolenia i doskonalenia umiejętności zawodowych w celu poprawy jakości pracy szkół w ww. obszarach.

Ważnym elementem jest zatem wspieranie inicjatyw i rozwiązań zmierzających do podniesienia jakości edukacji i dostosowania jej do potrzeb rynku pracy oraz budowy postaw kreatywnych służących wzrostowi przedsiębiorczości i samozatrudnienia.

W nowym okresie programowym należy podjąć działania na rzecz wysokiego standardu nauczania dzieci i młodzieży.

3. Cele przedsięwzięcia

Celami przedsięwzięcia są:

- Poprawa stanu istniejącej infrastruktury edukacyjnej oraz budowa nowej;
- Poprawa jakości i dostępności usług edukacyjnych;
- Tworzenie warunków sprzyjających przedsiębiorczości.

4. Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia w kontekście celów Strategii Pro-EGO 2014-2020

Przedsięwzięcie jest zgodne z głównym celem Strategii: wzrost konkurencyjności gospodarki dla poprawy warunków życia mieszkańców obszaru funkcjonalnego Subregionu EGO. Przedsięwzięcie jest zgodne z Działaniem nr 4. Wspieranie szkolnictwa i edukacji.

5. Zgodność projektu z dokumentami strategicznymi

Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Umowa Partnerska
Cel tematyczny 10 Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie

- Kontrakt terytorialny dla województwa warmińsko-mazurskiego

Cel rozwojowy 8: podniesienie poziomu wykształcenia i kompetencji w regionie

- a) upowszechnienie edukacji przedszkolnej,
- b) podniesienie jakości kształcenia zawodowego,
- c) wsparcie edukacji ogólnej w zakresie kompetencji kluczowych dla funkcjonowania na rynku pracy,
- d) upowszechnienie uczestnictwa osób w uczeniu się przez całe życie w powiązaniu z potrzebami rynku pracy.

- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego do 2025

Cel strategiczny 2. Wzrost aktywności społecznej

Cel operacyjny: Wzrost dostępności i jakości usług publicznych

A. Edukacja

6. Zakładane efekty realizacji przedsięwzięcia

- wzrost poziomu edukacji w szkołach i przedszkolach,
- poprawa jakości warunków dydaktycznych w szkołach i przedszkolach,
- integracja społeczna,

wzrost poziomu kompetencji cyfrowych i umiejętności językowych.	
7. Beneficjent/beneficjenci	
Gminy: Banie Mazurskie, Gołdap, Dubeninki, Kowale Oleckie, Świątajno, Olecko, Wieliczki, Miasto Ełk, Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy	
8. Jednostka zarządzająca/koordynująca	
Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana	
9. Stan zaawansowania prac przygotowawczych/realizacji	
Do planowanych działań inwestycyjnych w części została opracowana dokumentacja techniczna.	
10. Przewidywane okres realizacji przedsięwzięcia	
2015-2020	
11. Miejsce realizacji przedsięwzięcia	
Zgodnie z punktem nr 7	
12. Budżet przedsięwzięcia	
70 mln zł	
13. Planowane źródła finansowania projektu	
- RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014-2020 - Środki własne samorządów będących członkami Stowarzyszenia	
14. Możliwe przedsięwzięcia komplementarne	
- formy edukacji integracyjnej; - działania sportowo-rekreacyjne, - imprezy edukacyjno-integracyjne, festiwale.	

1. Nazwa przedsięwzięcia

Integracja społeczno-zawodowa mieszkańców Subregionu EGO

2. Opis przedsięwzięcia – zakres rzeczowy, uzasadnienie potrzeby realizacji przedsięwzięcia

Zakres rzeczowy

Rozwój kapitału społecznego poprzez budowę nowych obiektów, rozbudowę i modernizację istniejącej infrastruktury i budynków użyteczności publicznej w obszarze EGO, w tym centrów aktywności, domów i placówek kultury, bibliotek, świetlic, klubów – miejsc aktywizacji i integracji społecznej, zawodowej,

W obszarze usług społecznych zakres zadań będzie obejmował:

- Adaptację budynków na potrzeby powstania nowej infrastruktury - świetlice dla dzieci i młodzieży, domy kultury, kluby integracji społecznej, warsztaty terapii zajęciowej, zakłady aktywności zawodowej,
- Utworzenie i funkcjonowanie młodzieżowych klubów integracji społecznej, rozbudowa oferty istniejących centrów integracji społecznej oraz klubów integracji społecznej,
- Rewitalizację budynków użyteczności publicznej,
- Rozbudowę infrastruktury placówek opiekuńczych/rehabilitacyjnych świadczących usługi osobom starszym, niepełnosprawnym, chorym,
- Budowę, modernizację, adaptację mieszkań socjalnych, z uwzględnieniem osób starszych,
- Wsparcie rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym (opieka nad osobami zależnymi, asystenci rodziny),
- Działania aktywizacyjne i integracyjne seniorów,
- Świadczenie usług osobom wykluczonym lub zagrożonym wykluczeniem społecznym, służących zakładaniu przedsiębiorstw społecznych (usługi animacyjne, inkubacyjne i biznesowe),
- Modernizację pomieszczeń instytucji świadczących usługi społeczne tj. MOPS/GOPS/PCPR/.

W obszarze integracji zawodowej zakres zadań będzie obejmował:

- Promocja włączenia społecznego poprzez rozwój form edukacji integracyjnej,
- Rozwój infrastruktury podmiotów działających w sferze aktywizacji dzieci i młodzieży zagrożonych wykluczeniem,
- Poradnictwo prawne, psychologiczne, obywatelskie, psychospołeczne, prowadzące do integracji społecznej,
- Zwiększenie dostępności do usług aktywizacji społeczno-zawodowej tj. pomoc w znalezieniu pracy, podnoszenie kwalifikacji zawodowych: kursy, szkolenia, warsztaty z uwzględnieniem potrzeb rynku pracy, zastosowanie Indywidualnych Planów Działania, Indywidualnych Programów Zatrudnienia Socjalnego, diagnozowanie potrzeb szkoleniowych oraz możliwości doskonalenia zawodowego.

System zarządzania usługami społecznymi skupi się na wprowadzeniu:

- innowacyjnych metod zarządzania,
- wdrażaniu nowych modeli organizacyjnych instytucji pomocy i integracji społecznej;
- rozwój umiejętności zawodowych kadry pomocy i integracji społecznej, kadry prowadzącej pracę z rodziną, dziećmi i młodzieżą, osobami zależnymi, starszymi oraz niepełnosprawnymi,
- rozwój streetworkingu i animacji skierowane do osób, w tym dzieci i młodzieży ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym, realizowane przez liderów młodzieżowych i pedagogów ulicznych.

Planowane inwestycje w mieście Ełk:

- Adaptacja budynku na potrzeby działalności Centrum Rewitalizacji Społecznej w Ełku,
- Dzienny Dom Pobytu dla osób starszych w ramach Centrum Aktywności Seniorów. Adaptacja budynku na potrzeby działalności przy ul. Wojska Polskiego 24,
- Modernizacja infrastruktury i wyposażenie Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Ełku przy ul. Piłsudskiego 8,
- Rewitalizacja budynku Starostwa Powiatowego Ełku przy ul. Piłsudskiego 5 (ocieplenie oraz instalacja windy),
- Przebudowa i zmiana sposobu użytkowania strychu na pomieszczenia biurowe w budynku przy ul. Piłsudskiego 5 w Ełku,
- Rewitalizacja budynku Zespołu Szkół Mechaniczno – Elektrycznych w Ełku.

Uzasadnienie

Dzięki realizacji inwestycji w latach 2007-2014 polegającej na budowie i modernizacji budynków użyteczności publicznej wiele większych miejscowości w regionie EGO posiada placówki kultury, biblioteki, świetlice, które były dofinansowane ze środków UE. Jednocześnie mniejsze ośrodki, obszary wiejskie nie posiadają takiej infrastruktury lub wymagają one gruntownej modernizacji.

Należy zwrócić uwagę, iż złożonym problemem jest wykluczenie społeczne. Z danych ośrodków pomocy społecznej wynika, że głównymi problemami społeczności są: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, wielodzietność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych, przemoc w rodzinie, alkoholizm.

Szczególną grupę stanowią też dzieci i młodzież, które w wyniku degradacji rodziny lub z innych przyczyn zarażone są różnego rodzaju patologiami, wśród których na głównym miejscu występują alkoholizm i narkomania. Dlatego szczególnie do nich należy skierować działania aktywizujące. W obszarze EGO funkcjonują placówki, które podejmują zadania z zakresu aktywnej integracji, dlatego też ważne jest zapewnienie właściwych warunków dla realizacji ich zadań.

Poprzez modernizację lub budowę takich miejsc użyteczności publicznej (CIS, KIS, ZAZ) możliwa jest skuteczna reintegracja zawodowa i społeczna osób wykluczonych społecznie - trwale bezrobotnych, bezdomnych, z niepełnosprawnością, uzależnieniami.

Potrzebna jest zatem rewitalizacja centrów miejscowości, co w efekcie podjętych działań poprawi estetykę i ogólną atrakcyjność wsi, wzmocni rolę centrów jako miejsca spotkań i rekreacji. Jest to również ważne z punktu widzenia poprawy tożsamości i integracji mieszkańców. Istotną potrzebą w zakresie rewitalizacji społecznej, wzmocnienia struktur społecznych i przeciwdziałania zachowaniom patologicznym, zarówno w przypadku zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich jest też poprawa lokalnej infrastruktury społecznej (świetlice, centra aktywności itp.).

Rewitalizacja tych obszarów wymaga zatem kompleksowych działań, których kluczowym elementem musi być aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców i zaoferowanie im trwałych miejsc pracy. Niezbędne jest połączenie przedsięwzięć infrastrukturalnych z miękkimi, przede wszystkim z działaniami służącymi włączeniu społecznemu mieszkańców i niwelującym zjawiska niepożądane.

Podjęte działania integracyjne społeczności, sprzyjają włączeniu społecznemu poprzez realizację usług wspierających integrację rodzin ze środowiskiem lokalnym, prowadzącym do aktywnego uczestnictwa w życiu społeczności lokalnej i podejmowanie działań na jej rzecz (np. wspólne działanie na rzecz poprawy przestrzeni publicznej z wykorzystaniem nabytych podczas aktywizacji zawodowej kompetencji, aktywizacja środowisk lokalnych w celu tworzenia społecznych form samopomocy, udział w rodzinnych piknikach, wspieranie rodzin w ich środowiskach).

Działaniom aktywizującym powinny towarzyszyć działania inwestycyjne służące nadawaniu niewykorzystanym terenom nowych funkcji społecznych, wzmocnieniu znaczenia takich miejsc jak biblioteki, domy kultury czy innych placówek publicznych, które służą aktywizacji i integracji społecznej oraz zawodowej.

3. Cele przedsięwzięcia
Celami przedsięwzięcia są: • Poprawa stanu istniejącej infrastruktury publicznej oraz budowa nowej • Przeciwdziałanie patologiom społecznym • Integracja społeczna obszaru EGO • Poprawa atrakcyjności regionu EGO pod względem turystycznym i gospodarczym
4. Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia w kontekście celów Strategii Pro-EGO 2014-2020
Przedsięwzięcie jest zgodne z głównym celem Strategii: wzrost konkurencyjności gospodarki dla poprawy warunków życia mieszkańców obszaru funkcjonalnego Subregionu EGO. Przedsięwzięcie jest zgodne z Działaniem nr 5. Aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców.
5. Zgodność projektu z dokumentami strategicznymi
Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne: • Umowa Partnerska Cel tematyczny 9. Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją • Kontrakt terytorialny dla województwa warmińsko-mazurskiego Cel rozwojowy 7: redukcja poziomu wykluczenia społecznego e) aktywizacja społeczna i przeciwdziałanie ubóstwu f) poprawa dostępu do usług społecznych i inwestycje niezbędne do realizacji usług społecznych i usług aktywnej integracji społecznej g) rozwój ekonomii społecznej • Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego do 2025 Cel strategiczny 2. Wzrost aktywności społecznej Cel operacyjny: Wzrost dostępności i jakości usług publicznych
6. Zakładane efekty realizacji przedsięwzięcia
• Modernizacja oraz rozbudowa istniejących budynków użyteczności publicznej na obszarach miejskich i wiejskich EGO. • Budowa nowych budynków użyteczności publicznej na obszarach EGO. • Aktywizacja zawodowa i społeczna osób z grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Tworzenie warunków sprzyjających wszechstronnemu rozwojowi dzieci i młodzieży, a także osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym. • Przywracanie do życia niedziałających instytucji (świetlice dla dzieci i młodzieży, domy kultury). • Zrewitalizowana przestrzeń stanie się miejscem wydarzeń społeczno-kulturalnych, a to z kolei będzie miało odzwierciedlenie we wzroście poziomu integracji społeczności lokalnych. • Wzrost estetyki otoczenia.
7. Beneficjent/beneficjenci
Gminy: Banie Mazurskie, Gołdap, Dubeninki, Kowale Oleckie, Świętajno, Olecko, Wieliczki, Miasto Ełk, Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy
8. Jednostka zarządzająca/koordynująca
Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana

9. Stan zaawansowania prac przygotowawczych/realizacji
Przygotowana dokumentacja projektowa dla części inwestycji.
10. Przewidywane okres realizacji przedsięwzięcia
2015-2020
11. Miejsce realizacji przedsięwzięcia
Zgodnie z punktem nr 7
12. Budżet przedsięwzięcia
50 mln zł
13. Planowane źródła finansowania projektu
• RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014-2020 • Środki własne samorządów będących członkami Stowarzyszenia
14. Możliwe przedsięwzięcia komplementarne
• Rewitalizacja centrów miast: Ełku, Olecka i Gołdapi • Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego

1. Nazwa przedsięwzięcia

Promocja gospodarcza EGO

2. Opis przedsięwzięcia – zakres rzeczowy, uzasadnienie potrzeby realizacji przedsięwzięcia

Zakres rzeczowy

- opracowanie strategii promocji gospodarczej i turystycznej,
- przygotowanie kompleksowych ofert inwestycyjnych,
- identyfikacja potencjalnych inwestorów zewnętrznych,
- tworzenie nowych i rozwój istniejących systemów informacji gospodarczej,
- stworzenie informacji dla inwestorów oraz turystów krajowych i zagranicznych,
- promocja terenów inwestycyjnych,
- wspieranie działań proeksportowych,
- opracowanie profili inwestycyjnych EGO pod kątem inwestorów zagranicznych,
- współpraca organizacji skupiających przedsiębiorców na poziomie lokalnym i regionalnym z centrami obsługi inwestorów i eksporterów, agencjami rozwoju,
- współpraca międzynarodowa w ramach miast i regionów partnerskich (misje i targi gospodarcze, efektywniejsze dla gospodarki wykorzystanie współpracy gmin bliźniaczych i organizacji współpracy),
- promocja krajowa i zagraniczna produktów ze znakami świadczącymi, iż produkty i usługi pochodzą z Warmii i Mazur,
- opracowanie i produkcja materiałów promocyjnych skierowanych do potencjalnych inwestorów,
- promowanie inteligentnych specjalizacji,
- stworzenie zintegrowanej oferty gospodarczej obszaru,
- organizacja i udział w przedsięwzięciach o charakterze gospodarczym,
- kompleksowe wsparcie inteligentnych specjalizacji: woda, drewno, żywność,
- przeprowadzenie audytów wzornictwa przemysłowego,
- wdrożenie systemu szkoleń dla przedsiębiorców, pracowników jst, organizacji pozarządowych oraz pracowników IT w zakresie nowych form promocji gospodarczej,
- analiza i badania potencjału EGO w zakresie branż preferowanych do lokalizacji: analiza atrakcyjności inwestycyjnej terenów inwestycyjnych; konkretyzacja rodzajów działalności w ramach inteligentnych specjalizacji; przygotowywanie biznesplanów prawdopodobnych przedsięwzięć; badania pierwotne inwestorów zagranicznych,
- tworzenie wspólnej oferty inwestycyjnej: uzbrojenie terenów inwestycyjnych; mechanizmy ulg inwestycyjnych; promocja (opracowanie folderów, baz danych, udział w targach, organizacja wizyt studyjnych dla potencjalnych inwestorów na terenie EOF),
- opracowanie znaku towarowego i przydzielanie go produktom charakterystycznym dla obszaru EGO, ale również spełniającym wysokie wymagania jakości – powołana do tego będzie kapituła konkursu, w której skład wejdą przedstawiciele administracji lokalnej (Prezydent Ełku, Burmistrz Olecka, Burmistrz Gołdapi oraz 3 wójtów), przedstawiciele 3 instytucji otoczenie biznesu,
- organizacja konkursów na najlepsze produkty i usługi w powiatach i całym obszarze EGO, przyznawanie nagród i włączanie do działań promocyjnych przedsiębiorców, którzy zostaną laureatami konkursów,
- utworzenie i aktualizacja bazy danych o produktach regionalnych,
- promocja Marki EGO na targach i innych imprezach gospodarczych w kraju i za granicą (2 imprezy co roku w postaci zorganizowanego stoiska obszaru EGO).

Uzasadnienie

W celu wzmocnienia działań podejmowanych przez przedsiębiorstwa niezbędne są również działania wspomagające realizowane przez samorządy, ukierunkowane na promocję gospodarczą regionu w wymiarze krajowym i międzynarodowym. Efekty o większym zasięgu możliwe są do osiągnięcia jedynie w ramach współpracy wszystkich samorządów subregionu EGO, a więc w ramach realizacji projektów partnerskich (sieciowych).

Gminy należące do obszaru EGO charakteryzują się dość dużą różnorodnością. Pomimo tego, że władze samorządów lokalnych EGO współpracują ze sobą dość dobrze, to na obszarze tym wciąż nie wykształciła się wyraźna wspólnota gospodarcza. Dlatego konieczne są zadania integrujące samorządy, przedsiębiorców oraz instytucji otoczenia biznesu z obszaru EGO.

Przedsiębiorczość w subregionie EGO opiera się w dużej mierze na turystyce. Stąd też w zakresie rzeczowym promocji gospodarczej znajdują się działania promocyjne w zakresie turystyki. Niepowtarzalne walory środowiska umożliwiają rozwój turystyki, rekreacji i lecznictwa uzdrowiskowego, przemysłu czystych technologii a także inteligentnych specjalizacji: ekonomia wody, drewno i meblarstwo oraz żywność wysokiej jakości. Niemniej jednak środowisko przyrodnicze, a w szczególności aktywna jego ochrona, powoduje często zniechęcanie potencjalnych inwestorów, którzy poszukują „bezproblemowych” lokalizacji swoich inwestycji. Dlatego promocja gospodarcza regionu jako czystego i naturalnego, a jednocześnie przyjaznego inwestycjom zagranicznym stanowi wyzwanie na kolejne lata dla wszystkich podregionów naszego województwa.

W chwili obecnej nie tylko subregion EGO, ale całe województwo boryka się z podobnymi problemami: niska stopa inwestycji i mały napływ inwestycji zagranicznych, położenie peryferyjne w stosunku do krajowych i europejskich centrów aktywności ekonomicznej, niski poziom atrakcyjności inwestycyjnej obszaru, brak spójnej i wspólnej oferty inwestycyjnej oraz jej promocji.

3. Cele przedsięwzięcia

- Wypromowanie oferty gospodarczej województwa
- Zwiększenie zainteresowania subregionem EGO u inwestorów krajowych oraz zagranicznych
- Wzrost napływu bezpośrednich inwestycji zewnętrznych (w tym zagranicznych) do regionu

4. Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia w kontekście celów Strategii Pro-EGO 2014-2020

Przedsięwzięcie jest zgodne z głównym celem Strategii: wzrost konkurencyjności gospodarki dla poprawy warunków życia mieszkańców obszaru funkcjonalnego Subregionu EGO. Przedsięwzięcie jest zgodne z Działaniem nr 7. Informacja i promocja EGO.

5. Zgodność projektu z dokumentami strategicznymi

Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Umowa Partnerstwa

Cel tematyczny 3: Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury

Cel szczegółowy: wzrost konkurencyjności przedsiębiorstw

- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego do 2025

Cel strategiczny 1. Wzrost konkurencyjności gospodarki

7.1.1. Wzrost konkurencyjności regionu poprzez rozwój inteligentnych specjalizacji

E. Aktywność promocyjna i wystawiennicza	
Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014-2020	
Priorytet inwestycyjny 3b: Opracowanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu umiędzynarodowienia	
Cel szczegółowy: Nowe modele biznesowe w przedsiębiorstwach województwa warmińsko-mazurskiego	
6.	Zakładane efekty realizacji przedsięwzięcia
- Wypracowanie atrakcyjnych i skutecznych form promocji gospodarczej i turystycznej subregionu EGO - Wdrożenie dodatkowych form wsparcia dla promocji ofert inwestycyjnych zarówno samorządów jak też przedsiębiorców - Aktywny udział podmiotów w misjach i innych wydarzeniach gospodarczych - Wsparcie szkoleniowe i eksperckie szczególnie w branżach specjalizacyjnych naszego województwa: woda, drewno, żywność, turystyka	
7.	Beneficjent/beneficjenci
Instytucje otoczenia biznesu subregionu EGO	
8.	Jednostka zarządzająca/koordynująca
Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana	
9.	Stan zaawansowania prac przygotowawczych/realizacji
Etap koncepcyjny	
10.	Przewidywane okres realizacji przedsięwzięcia
2016-2020	
11.	Miejsce realizacji przedsięwzięcia
Gminy EGO Kraina Bociana	
12.	Budżet przedsięwzięcia
6,00 mln zł	
13.	Planowane źródła finansowania projektu
- RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014-2020 - Środki własne samorządów będących członkami Stowarzyszenia	
14.	Możliwe przedsięwzięcia komplementarne
- Klastry: turystyka, zdrowie, meble i rolno-spożywczy - Kompleksowe wsparcie dla biznesu: fundusz pożyczkowy i IOB - Parku Naukowo – Technologiczny w Elku i „Szkoła Małego Einsteina” - Stworzenie Centrum Wsparcia Biznesu i pobudzenie do działalności instytucji otoczenia biznesu - Uzbrojenie terenów inwestycyjnych pod rozwój przedsiębiorczości - Centrum Kształcenia Praktycznego i Ustawicznego	

1. Nazwa przedsięwzięcia**Kadry JST; zarządzanie strategiczne, kompetencje zawodowe pracowników samorządowych, IK, TC/IT – szkolenie umiejętności****2. Opis przedsięwzięcia – zakres rzeczowy, uzasadnienie potrzeby realizacji przedsięwzięcia****Zakres rzeczowy**

Przeprowadzenie szkoleń dla pracowników: urzędów gmin, starostw, jednostek organizacyjnych powiatowych i gminnych, inspekcji, służb i straży gminnych i powiatowych.

Przedsięwzięcie polegać będzie na realizacji następujących projektów:

- Podwyższenie kwalifikacji kadr administracji z zakresu zarządzania strategicznego rozwojem (moduł wykładowy i warsztatowy. Przeszkolenie ok. 110 osób, podzielonych na 6 grup. Czas szkolenia jednej grupy to 36 godz. Tematyka szkoleń: zarządzanie strategiczne, programowanie rozwoju, zarządzanie organizacją, zarządzanie menadżerskie)
- Podwyższanie kompetencji zawodowych pracowników samorządowych (szkolenia dla grupy ok. 120 pracowników urzędów gmin i starostw dotyczą: zarządzania czasem własnym, obsługi klienta, systemów zarządzania jakością, technologii informatycznych w administracji, etyki pracy w urzędzie, prawnych aspektów udostępniania informacji publicznej, ochrony danych osobowych, pracy w sytuacjach kryzysowych, zasady pracy zespołowej.)
- Przygotowanie kadr do zarządzania projektami metodyką PMI (3 edycje szkoleń, 120 godz. każda z zakresu wiedzy i umiejętności zarządzania projektami.)
- Podniesienie jakości funkcjonowania urzędu poprzez prowadzenie e-usług
- Usprawnienie komunikacji oraz obsługi ludności poprzez nowoczesne technologie informatyczne

Uzasadnienie

Wysoka skuteczność pracy administracji publicznej wiąże się z nieustanną koniecznością dostosowywania działań urzędów do zmian otoczenia. Zachodzące przemiany społeczno-gospodarcze, technologiczne i konieczność dostosowywania do oczekiwań klientów wymagają oprawy efektywności działania administracji. Samorządy obszaru EGO podjęły współpracę partnerską, której jednym z celów jest podniesienie jakości usług publicznych dostosowanych do potrzeb społeczeństwa informacyjnego. Niezbędne jest przeprowadzenie szkoleń pracowników JST, jednostek organizacyjnych, inspekcji, służb i straży gminnych i powiatowych dzięki którym uzyska się poprawę jakości obsługi klienta w urzędach. Poprawie ulegnie również organizacja pracy własnej. Pracownicy szkoleni będą w zakresie zarządzania czasem, wdrożenia postaw oraz kompetencji związanych z funkcją urzędnika publicznego. Nabędą umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy specjalistycznej i technologii informatycznych, niezbędnych po wprowadzeniu e-usług. Szkolenia przyczynią się do stworzenia zespołów współpracy i wymiany wiedzy między pracownikami wewnątrz urzędu oraz między JST obszaru EGO.

Docelowo, przeprowadzone szkolenia pozwolą określić współzależności pomiędzy różnymi obszarami funkcjonowania gminy. Pracownicy, nabędą umiejętności myślenia strategicznego, wyznaczania celów strategicznych, podejmowania decyzji strategicznych, rocznego raportowania stanu społecznego i gospodarczego gminy, rozumienia roli kierownictwa, pogłębienia umiejętności współdziałania i koordynacji oraz przeprowadzanie analizy otoczenia i potencjału gminy.

Metodyka zarządzania projektami zapewni dobre zdefiniowanie celów, właściwe szacowanie czasu i kosztów, odpowiednią koordynację zasobów i działań, gotowość do przeciwdziałania zagrożeniom, skuteczny sposób śledzenia zadań w trakcie realizacji projektu oraz pozwoli na spełnienie oczekiwań projektodawcy. Obszary umiejętności to zarządzanie integracją, zakresem czynności, czasem, zaopatrzeniem, zasobami ludzkimi, komunikacją, jakością, kosztami i ryzykiem.

Dzięki tym technikom można tworząc tzw. wykres sieciowy określić czas trwania projektu, ustalić które zadania znajdują się na „ścieżce krytycznej” a więc nie posiadające zapasu czasu i decydujące o dotrzymaniu terminów, właściwie opracować harmonogramy (wykres Gantt’a, diagramy sieciowe, harmonogram zasobów i punktów kontrolnych, optymalizowanie harmonogramów), planowanie zasobów personalnych, finansowych i technicznych dla poszczególnych zadań w projekcie a także rozmieszczenie ich w czasie. Zasoby te następnie można będzie bilansować zakładając różne priorytety i poprzez zmiany unikać przykładowo spiętrzenia tych samych zasobów w różnych zadaniach tego samego projektu lub w kilku projektach wykonywanych równocześnie. Pozwoli z łatwością przygotować tygodniowe, miesięczne zapotrzebowanie na środki finansowe i łatwo je korygować stosownie do możliwości budżetu.

Zupełnie podobnie dzieje się z zasobami ludzkimi niezbędnymi do realizacji projektu. Technika analizy wartości uzyskanej umożliwi z kolei w dowolnej chwili trwania projektu pozwoli ocenić stan zaawansowania pod względem budżetu i czasu. Dzięki temu będzie można również w każdym momencie oszacować prognozę zakończenia projektu w kategoriach kosztu całkowitego i harmonogramu.

3. Cele przedsięwzięcia

Celami przedsięwzięcia są:

- Wzrost jakości usług publicznych świadczonych przez instytucje na szczeblu lokalnego samorządu terytorialnego
- Poprawa jakości polityk i programów o zasięgu lokalnym
- Wzrost efektywności wykorzystania projektów

4. Uzasadnienie realizacji przedsięwzięcia w kontekście celów Strategii Pro-EGO 2014-2020

Przedsięwzięcie jest zgodne z głównym celem Strategii: wzrost konkurencyjności gospodarki dla poprawy warunków życia mieszkańców obszaru funkcjonalnego Subregionu EGO. Przedsięwzięcie jest zgodne z Działaniem nr 9. Zwiększanie jakości i sprawności administracji.

5. Zgodność projektu z dokumentami strategicznymi

Przedsięwzięcie wpisuje się w następujące dokumenty strategiczne:

- Umowa Partnerska
 - a) poprawa warunków administracyjno-prawnych dla rozwoju gospodarki, w tym przede wszystkim rozwoju przedsiębiorczości
 - Poprawa jakości usług świadczonych przez administrację publiczną.
- Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko – mazurskiego do 2025
 - Cel strategiczny 3. Wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych
 - Cel operacyjny: Doskonalenie administracji

6. Zakładane efekty realizacji przedsięwzięcia

- Poprawa wizerunku administracji, budowanie zaufania i przełamanie utartych negatywnych stereotypów
- Wspieranie wspólnych projektów administracji z przedsiębiorcami, grupami podejmującymi inicjatywy lokalne oraz organizacjami pozarządowymi.

7. Beneficjent/beneficjenci

Gminy: Banie Mazurskie, Gołdap, Dubeninki, Kowale Oleckie, Świątajno, Olecko, Wieliczki, Miasto Ełk, Ełk, Kalinowo, Prostki, Stare Juchy

8. Jednostka zarządzająca/koordynująca

Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana

9. Stan zaawansowania prac przygotowawczych/realizacji
wypracowane metody szkoleń, dokumenty ewaluacyjne w ramach realizacji projektów 2007 – 2013, analiza potrzeb szkoleniowych
10. Przewidywany okres realizacji przedsięwzięcia
2015-2020
11. Miejsce realizacji przedsięwzięcia
Zgodnie z punktem nr 7
12. Budżet przedsięwzięcia
3,0 mln
13. Planowane źródła finansowania projektu
• RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego 2014-2020 • Środki własne samorządów będących członkami Stowarzyszenia

10. WDRAŻANIE PRO EGO

Zarządzanie strategią

Koordinacją strategii będzie zajmowało się Stowarzyszenie EGO Kraina Bociana. Wśród najważniejszych zadań wymienić można:

- obsługę Grupy Sterującej,
- obsługę procedur związanych z realizacją strategii,
- monitoring i sprawozdawczość z wdrażania strategii,
- koordynację przygotowania i realizacji wspólnych projektów,
- informację i promocję.

Grupa Sterująca

W skład Grupy Sterującej wchodzi przedstawiciele najwyższego kierownictwa jednostek samorządu terytorialnego tworzących EGO. Przewodniczącym Grupy Sterującej jest Przewodniczący Stowarzyszenia EGO Kraina Bociana.

Do najważniejszych zadań Grupy Sterującej należy:

- zatwierdzanie propozycji projektów, które uzyskają wsparcie finansowe w ramach środków Unii Europejskiej;
- współpraca z zespołem realizującym *Strategię Rozwoju Ośrodka Subregionalnego Etł do 2025 roku* (w zakresie projektów komplementarnych);
- zatwierdzanie rocznych planów działań w związku z realizacją programu rozwoju obszaru EGO na lata 2014–2020;
- zatwierdzanie rocznych planów realizacji programu „Pro Ego 2014-2020”;

Posiedzenia Grupy Sterującej będą odbywały się z częstotliwością zależną od potrzeb, jednakże nie rzadziej niż raz na rok.

Opis podstawowych procedur zarządzania

Opis procesu decyzyjnego w zakresie wyboru projektów

Decyzje będą podejmowane przez Grupę Sterującą w formie uchwał. Każdy z partnerów będzie miał równy udział i równy głos w podejmowaniu strategicznych decyzji. Decyzje będą zapadały za zasadzie konsensusu. Z każdego posiedzenia Grupy Sterującej będzie sporządzany protokół.

Wszelkie zmiany zapisów Programu będą również wymagały zgody Grupy Sterującej oraz zachowania procedur obowiązujących w poszczególnych jednostkach.

Opis procedur związanych z działaniami marketingowymi

Kluczowe informacje w zakresie postępów w realizacji programu będą zamieszczane na stronach internetowych Stowarzyszenia EGO Kraina Bociana oraz na stronach samorządów EGO. W miarę możliwości partnerzy realizujący program (w poszczególnych gminach) będą realizowali konferencje, seminaria, spotkania upowszechniające postępy w realizacji programu „Pro Ego 2014-2020”.

11. MONITORING, AKTUALIZACJA I EWALUACJA

Monitoring i ewaluacja programu będą służyły ocenie stopnia osiągania celów, a tym samym skuteczności podejmowanych działań. Pozwoli to także na bieżące podejmowanie działań korygujących, jeśli będą wymagane.

Monitoring ma za zadanie monitorowanie programu interwencji obszaru EGO, a w szczególności ma ułatwić pokazanie zmienności terytorialnej w kontekście rozwoju gmin należących do EGO. W zakresie prognozowania stanu rozwoju EGO istotny jest stały monitoring trendów, tendencji, potrzeb i zagrożeń w poszczególnych obszarach z możliwie najmniejszym opóźnieniem czasowym. Monitoring obejmuje również wskazane obszary porównania z innymi, podobnymi, gminami województwa warmińsko-mazurskiego i podlaskiego (prowadzenie benchmarkingu z gminami porównywalnymi pod względem liczby ludności i wielkości).

Zadania w zakresie monitoringu można określić następująco:

- monitorowanie programu strategicznego obszaru EGO,
- prognozowanie stanu rozwoju gmin wchodzących w skład EGO,
- benchmarking gmin EGO z innymi gminami.

Metodyka monitoringu ma formę zestandaryzowaną i powtarzalną, co jest warunkiem skuteczności monitoringu. Monitorowanie oparte jest o system wskaźników. Wyniki monitoringu są punktem wyjścia i jednym ze źródeł wykorzystywanych w ewaluacji. Wybrane wskaźniki mają za zadanie wskazywać, czy osiągane są zaplanowane cele i czy zaplanowane działania są efektywne. Tym samym wskaźniki stanowią „drogowskaz” prawidłowej realizacji programu „Pro EGO 2014-2020”. Analiza danych (zgodnie z przyjętym wskaźnikami realizacji poszczególnych celów) będzie prowadzona raz w roku (do końca lipca roku następnego).

Aktualizacja Programu będzie prowadzona na podstawie stwierdzonych w procesie monitoringu lub ewaluacji potrzeb oraz zmian społeczno-gospodarczych, prawnych, organizacyjnych itp. zachodzących wewnątrz obszaru EGO jak i na poziomie regionu, kraju i Unii Europejskiej. Wszelkie zmiany zapisów Programu będą również wymagały zgody Grupy Sterującej oraz zachowania procedur obowiązujących w poszczególnych jednostkach.

Monitoring, ewaluacja i aktualizacja realizacji programu „Pro EGO 2014-2020” realizowana będzie przez Stowarzyszenie EGO Kraina Bocian.

Tabela 13 Wskaźniki monitoringu

Działanie	Wskaźnik	Jednostka miary	Źródło
Tworzenie i rozwój produktów turystycznych	Liczba turystów odwiedzających EGO	Os.	GUS
	Liczba utworzonych produktów turystycznych	Szt.	Dane własne
	Liczba utworzonych miejsc noclegowych	Szt.	GUS
	Liczba utworzonych gospodarstw agroturystycznych	Szt.	Dane własne
	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych	km	Dane własne
	Liczba zmodernizowanych akwenów wodnych	Szt.	Dane własne
	Liczba zorganizowanych imprez kulturalnych i rozrywkowych	Szt.	Dane własne
	Ilość wyprodukowanej energii pochodzącej z OZE	KW	Dane własne
	Powierzchnia przygotowanych terenów pod cele turystyczne	ha	Dane własne
	Długość wybudowanej sieci wodociągowej	Km	Dane własne
	Długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej	Km	Dane własne
	Liczba nowo podłączonych do sieci wodociągowej gospodarstw domowych	Os.	Dane własne
Wspieranie rozwoju powiązań klastrowych	Liczba utworzonych klastrów (w tym w podziale na poszczególne branże: turystyczny, zdrowotny, meblarski, rolno-spożywczy)	Szt.	Dane własne
	Liczba utworzonych miejsc pracy w ramach klastrów	Szt.	Dane własne
	Liczba firm wchodzących w skład klastrów	Szt.	Dane własne
	Liczba inicjatyw podejmowanych w ramach działalności klastrów	Szt.	Dane własne
Wsparcie i fundusze dla biznesu	Liczba wspartych przedsiębiorstw MŚP	Szt.	Dane własne
	Powierzchnia uzbrojonych stref przedsiębiorczości	ha	Dane własne
	Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw	Szt.	GUS
	Liczba nowych przedsiębiorstw z udziałem kapitału zagranicznego	Szt.	GUS
	Liczba powstałych inkubatorów przedsiębiorczości	Szt.	Dane własne
	Liczba usług oferowanych przez IOB skierowanych do MŚP	Szt.	Dane własne
Wspieranie szkolnictwa i edukacji	Średnie wyniki egzaminu gimnazjalnego w części matematyczno-przyrodniczej	%	OKE w Łomży
	Średnie wyniki egzaminu maturalnego z matematyki	%	OKE w Łomży
	Liczba działań dla dzieci i młodzieży promujących naukę i innowacje	Szt.	Dane własne
	Liczba nauczycieli podnoszących kwalifikacje		Dane własne
	Liczba zajęć pozalekcyjnych	Szt.	Dane własne
	Liczba dzieci przyjętych do przedszkoli w stosunku do liczby dzieci w wieku przedszkolnym	%	Dane własne
	Liczba zbudowanych lub zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych w placówkach edukacyjnych	Szt.	Dane własne
	Liczba zmodernizowanych lub wyposażonych szkół i uczelni	Szt.	Dane własne
	Liczba szkół i uczelni wyższych współpracujących z firmami i IOB	Szt.	Dane własne
	Liczba kierunków kształcenia w CKZiU		Dane własne
Aktywizacja społeczno-	Liczba osób świadczących usługi wspierające animację lokalną (animatory, streetworkerzy itp.)	Os.	Dane własne

Działanie	Wskaźnik	Jednostka miary	Źródło
zawodowa mieszkańców	Liczba dzieci i młodzieży objętej animacją lokalną	Os.	Dane własne
	Liczba wspartych rodzin	Szt.	Dane własne
	Liczba osób dorosłych objętych wsparciem w ramach projektów przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	Os.	Dane własne
	Liczba wydarzeń z zakresu przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	Szt.	Dane własne
	Liczba gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej	Szt.	Dane własne
	Liczba osób długotrwale bezrobotnych	Os.	Dane własne
	Liczba zmodernizowanych obiektów usług społecznych	Szt.	Dane własne
Zwiększanie dostępności komunikacyjnej	Długość wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury kolejowej	km	Dane własne
	Długość wybudowanej/zmodernizowanej infrastruktury drogowej	km	Dane własne
	Liczba zmodernizowanych i wybudowanych miejsc parkingowych	Szt.	Dane własne
	Ilość wybudowanych parkingów rowerowych	Szt.	Dane własne
	Liczba zakupionych autobusów transportu publicznego	Szt.	Dane własne
	Liczba uruchomionych linii transportu publicznego	Szt.	Dane własne
Integracja promocja EGO	Liczba działań promocyjnych	Szt.	Dane własne
	Udział w targach i wystawach krajowych	Szt.	Dane własne
	Udział w targach i wystawach zagranicznych	Szt.	Dane własne
	Liczba wspólnych wydarzeń EGO	Szt.	Dane własne
	Liczba uczestników wspólnych wydarzeń EGO	Szt.	Dane własne
	Liczba nowych inwestorów w regionie	Szt.	Dane własne
Współpraca zewnętrzna	Liczba zorganizowanych seminariów, konferencji, wizyt studyjnych itp.	Szt.	Dane własne
	Liczba uczestników zorganizowanych seminariów, konferencji, wizyt studyjnych itp.	Szt.	Dane własne
	Liczba projektów krajowych (EGO+partnerzy krajowi)	Szt.	Dane własne
	Liczba projektów zagranicznych (EGO+partnerzy zagraniczni)	Szt.	Dane własne
Zwiększanie jakości i sprawności administracji	Ilość szkoleń dla pracowników samorządowych	Szt.	Dane własne
	Ilość uczestników szkoleń dla pracowników samorządowych	Os.	Dane własne
	Liczba przeprowadzonych działań z zakresu partycypacji społecznej	Szt.	Dane własne
	Liczba osób biorących udział w działaniach z zakresu partycypacji społecznej	Os.	Dane własne

12. KONSULTACJE SPOŁECZNE

Badanie opinii przedstawicieli władz lokalnych

Opinie władz lokalnych pozyskano poprzez kwestionariusz ankiety oraz wywiady pogłębione z przedstawicielami gmin i powiatów. Kwestionariusz ankiety skierowano do wójtów/burmistrzów/prezydenta, ewentualnie osób przez nich wskazanych. Na ankietę odpowiedziało 8 gmin: Banie Mazurskie, Ełk, Gołdap, Kalinowo, Olecko, Prostki, Stare Juchy, Świętajno i Wieliczki oraz Kowale Oleckie. Badanie pozwoliło na standaryzowany opis poglądów i działań władz gmin na rzecz podnoszenia konkurencyjności na polu konkurencji o:

- mieszkańców,
- inwestorów,
- turystów,
- środki unijne.

Uzyskano także informacje na temat aktywności gmin na arenie międzynarodowej. Ponadto, zebrano opinie na temat kapitału społecznego i współpracy, jak również problematyki rozwoju i zarządzania. Pogłębione wywiady przeprowadzono z władzami lokalnymi gmin uczestniczących w projekcie Zintegrowanego Programu Rozwoju Obszaru EGO, a ponadto, badaniem objęto gminy, które należą do Stowarzyszenia EGO „Kraina Bociana”, jednak nie deklarowały chęci przystąpienia do projektu, czyli: Dubeninki, Kowale Oleckie oraz gminę wiejską Ełk. Przeprowadzono także rozmowy z przedstawicielami powiatów: gołdapskiego, oleckiego oraz ełckiego. Wywiady zostały przeprowadzone w lipcu 2010 roku z następującymi osobami:

- Gmina Banie Mazurskie – wójt Jan Sobuta;
- Gmina Dubeninki – wójt Ryszard Zieliński;
- Gmina Ełk – p. Tomasz Makowski (pracownik urzędu odpowiedzialny za wdrażanie projektów oraz promocję);
- Gmina Kalinowo – wójt Andrzej Bezdziecki;
- Gmina Kowale Oleckie – wójt Helena Żukowska;
- Gmina Prostki – wójt Mirosław Orłowski;
- Gmina Stare Juchy – wójt Ewa Jurkowska-Kawałko i sekretarz Jarosław Franczuk;
- Gmina Świętajno – wójt Janina Trus;
- Gmina Wieliczki – wójt Jan Jakimowicz;
- Miasto Ełk – prezydent Tomasz Andrukiewicz;
- Miasto Gołdap – zastępca burmistrza Jacek Morzy;
- Miasto Olecko – burmistrz Wacław Olszewski;
- Powiat ełcki – starosta Krzysztof Piłat;
- Powiat gołdapski – starosta Jarosław Podziwski;
- Powiat olecki – starosta Stanisław Ramotowski.

Przy przeprowadzaniu wywiadu posłużono się kwestionariuszem zawierającym 19 pytań otwartych. Celem przeprowadzanych wywiadów było w szczególności:

- scharakteryzowanie potencjału JST należących do obszaru EGO: wskazanie największych sukcesów danego samorządu, niewykorzystanych szans rozwojowych oraz zidentyfikowanie

kontaktów międzynarodowych samorządów, a także najważniejszych celów do realizacji w latach 2014-2020;

- określenie największych problemów obszaru EGO: w rozwoju społeczno-gospodarczym, w działalności podmiotów gospodarczych oraz w życiu mieszkańców;
- zidentyfikowanie działań podejmowanych wspólnie na terenie obszaru EGO oraz kierunków potencjalnych działań w latach 2014-2020.

Badanie opinii przedstawicieli instytucji otoczenia biznesu oraz organizacji pozarządowych

W ramach prac nad diagnozą przeprowadzono szereg wywiadów z przedstawicielami instytucji otoczenia biznesu (IOB), do których zaliczamy jednostki naukowe, samorząd gospodarczy oraz instytucje wspierające przedsiębiorczość zlokalizowane na terenie EGO. Celem rozmów było określenie barier w rozwoju społeczno-gospodarczym obszaru oraz ewentualnych trudności w działalności badanych instytucji. Rozmówców poproszono również o wskazanie, jakiego rodzaju przedsięwzięć brakuje w EGO, by zwiększyć:

- konkurencyjność firm,
- innowacyjność gospodarki,
- jakość życia mieszkańców,
- atrakcyjność turystyczną.

Wywiady przeprowadzono z przedstawicielami następujących instytucji:

- Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa - Biuro Powiatowe w Olecku;
- Cech Rzemiosł Różnych w Elku;
- Elckie Forum Wspierania Samozatrudnienia Bezrobotnych - Inkubator Przedsiębiorczości;
- Fundacja Rozwoju Regionu Gołdapi;
- Fundacja Wspierania Przedsiębiorczości Regionalnej w Gołdapi;
- Gołdapski Fundusz Lokalny;
- Gołdapskie Stowarzyszenie Kobiet Aktywnych;
- Lokalna Organizacja Turystyczna Ziemi Oleckiej;
- Olecka Fundacja Rozwoju Przedsiębiorczości (z siedzibą w Olszewie);
- Regionalny Związek Pszczelarzy z siedzibą w Olecku;
- Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych "Kraina Szeskich Wzgórz";
- Suwalska Specjalna Strefa Ekonomiczna - Podstrefa Elk;
- Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy filia w Elku;
- Zakład Doskonalenia Zawodowego w Białymstoku – Ośrodek Kształcenia Zawodowego w Olecku.

W przypadku badania organizacji pozarządowych posłużono się kwestionariuszem ankiety. Formularz podzielony został na 3 podstawowe części. W pierwszej proszono o wskazanie maksymalnie trzech cech badanego obszaru, które stanowić mogą bariery w rozwoju społeczno-gospodarczym. W następnej części poproszono o ocenę działań podejmowanych w latach 2007-2010 na terenie gmin i powiatów EGO w zakresie zwiększania konkurencyjności podregionu w trzech aspektach:

- inwestycji,
- turystyki,
- jakości życia.

Ze względu na dużą różnorodność działań, zastosowano dodatkowy, bardziej szczegółowy podział. Analizę przeprowadzono w ramach pięciu kategorii, wśród których wyróżniono:

- poprawę jakości kapitału ludzkiego,
- działalność marketingowo-promocyjną,
 - kontakty z mediami,
 - promocja skierowana na przyciąganie nowych mieszkańców,
 - promocja turystyczna,
- budowanie klimatu przedsiębiorczości,
 - działalność, której inicjatorem są władze lokalne,
 - działalność, której czynnym uczestnikiem są przedsiębiorcy,
 - działalność, której inicjatorem mogą być wszystkie podmioty (władze lokalne, przedsiębiorcy, instytucje otoczenia biznesu),
- rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz oferty inwestycyjnej gminy,
- rozwój infrastruktury społecznej.

Ostatnia część ankiety miała na celu zapoznanie się z opiniami respondentów na temat gminy, w której funkcjonują. Przedmiotem oceny nie były w tym wypadku konkretne działania podejmowane na jej obszarze ale bardziej ogólne uwarunkowania rozwoju danej jednostki. Analiza opinii umożliwiła sformułowanie wniosków dotyczących kilku płaszczyzn tematycznych, wśród których należy wyróżnić:

- relacje,
 - władza – otoczenie,
 - administracja – interesanci,
 - mieszkańcy i przedsiębiorcy,
- zarządzanie strategiczne rozwojem,
- postrzeganie szans rozwoju.

Ze względu na brak zainteresowania, brak czasu i sezon urlopowy otrzymano niewielki zwrot ankiet.

Badanie opinii przedsiębiorców

Do przedsiębiorców skierowano łącznie 60 pytań, w formie kwestionariusza ankiety. Wyniki badania wskazują na obszary społeczno – gospodarcze, w których przedsiębiorcy upatrują swojej przewagi konkurencyjnej oraz te najbardziej wymagające poprawy.

Łącznie uzyskano odpowiedź od 170 przedsiębiorców.

Analiza kart projektowych

Analizie poddano tzw. Karty Projektowe, zawierające pomysły działań, jakie powinny być zrealizowane w latach 2014-2020. Propozycje projektów mogły zgłaszać następujące podmioty:

- przedsiębiorstwa,

- organizacje pozarządowe,
- instytucje otoczenia biznesu,
- członkowie Stowarzyszenia EGO Kraina Bociana (gminy i powiaty).

Ogółem zgłoszono 162 Karty, które zostały przyporządkowane 2-stopniowej klasyfikacji. Obok zróżnicowania tematycznego, warto podkreślić zróżnicowanie stopnia szczegółowości postulowanych działań. Niejednokrotnie propozycje sprowadzają się do szerokich, wieloznacznych haseł (np. rozbudowa infrastruktury turystycznej, podwyższanie umiejętności, przyciąganie nowych inwestorów itp.). Przeważnie są to jednak konkretne pomysły na budowę różnego rodzaju infrastruktury (przedszkoli, teatru, hotelu, szlaków turystycznych, wodociągów, kanalizacji, chodników, dróg itp.).

Tabela 14 Klasyfikacja zaproponowanych projektów.

Lp.	Kategoria	Podkategoria
1.	Budowa sieci informacyjno-komunikacyjnej	Wprowadzenie szerokopasmowego dostępu do Internetu dla firm oraz darmowego i bezprzewodowego dla mieszkańców
		Budowa systemu przepływu informacji
2.	Promocja podregionu	Promocja gospodarcza
		Promocja turystyczna
		Budowa marki EGO
3.	Ochrona środowiska	Rozbudowa sieci wodno-kanalizacyjnej
		Wprowadzenie racjonalnej polityki gospodarowania odpadami
		Stworzenie systemu edukacji ekologicznej społeczności lokalnej
4.	Poprawa jakości kapitału ludzkiego	System szkoleń dla osób zatrudnionych oraz bezrobotnych
		System konsultacyjno-doradczy skierowany do przedsiębiorców
		Skoordynowanie systemu szkolnictwa z wymaganiami współczesnego rynku pracy oraz poprawa jego jakości
5.	Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej	Na poziomie lokalnym
		Na poziomie regionalnym i krajowym
6.	Aktywizacja i integracja mieszkańców	Budowa odpowiedniej infrastruktury
		Organizacja cyklicznych imprez sportowo-kulturalnych
7.	Rozwój kompleksowego zagospodarowania turystycznego	Wytyczanie szlaków turystycznych wraz z infrastrukturą
		Wprowadzenie nowych i modernizacja istniejących atrakcji turystycznych
		Rozwój bazy noclegowej oraz innych usług turystycznych
8.	Tworzenie, porządkowanie oraz poprawa funkcjonalności	Poprawa bezpieczeństwa i wygody mieszkańców oraz jakości komunikacji

	przestrzeni publicznych	Tworzenie nowych przestrzeni publicznych oraz wprowadzenie małej architektury poprawiającej estetykę już istniejących
9.	Wsparcie finansowe przedsiębiorstw	System ulg i zwolnień podatkowych
		System dofinansowywania działalności rozwojowej przedsiębiorstw
10.	Zarządzanie strategiczne rozwojem	

Źródło: opracowanie własne na podstawie badań przeprowadzonych w dniach 28.06.2010-19.07.2010.

Skuteczna realizacja zaproponowanych zadań wiąże się z zaangażowaniem odpowiednich podmiotów życia publicznego. W związku z tym zidentyfikowano aktorów odpowiedzialnych za wykonanie konkretnych projektów. Wśród nich wyróżniono:

- urzędy gmin,
- starostwa powiatowe,
- Urząd Marszałkowski,
- zarządy dróg,
- przedsiębiorstwa lokalne (w tym gospodarstwa agroturystyczne),
- przedsiębiorstwa zewnętrzne,
- instytucje otoczenia biznesu,
- organizacje pozarządowe,
- mieszkańców.

Ponadto, na podstawie zapisów kart projektowych, zidentyfikowano potencjalnych beneficjentów zaproponowanych działań. Wyróżniono następujące grupy:

- mieszkańcy,
- NGO,
- przedsiębiorstwa lokalne,
- przedsiębiorstwa zewnętrzne,
- turyści.

13. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO